

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรม และบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ในพื้นที่ป่าชายเลน : กรณีศึกษา ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

ปริญญานิพนธ์
ของ
ชนกสุดา เพ็ชรไทย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
มีนาคม 2551

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวกี่ยวเกี่ยวกับกิจกรรม และบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ในพื้นที่ป่าชายเลน : กรณีศึกษา ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

ปริญญานิพนธ์
ของ
ชนกสุดา เพ็ชรไทย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
มีนาคม 2551
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวกี่ยวเกี่ยวกับกิจกรรม และบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ในพื้นที่ป่าชายเลน : กรณีศึกษา ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

บทคัดย่อ
ของ
ชนกสุดา เพ็ชรไทย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
มีนาคม 2551

ชนกสฤดา เพ็ชรไทย. (2551). ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน : กรณีศึกษา ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ. ปริญญาโท ม. (การวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นำชัย เลวลีย์, รองศาสตราจารย์ ดร.อารมณีน นาวิกภาณูจน์.

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน : กรณีศึกษา ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่า t-test และทบทวนความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Analysis of Variance) และทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติโดยทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe และแบบสัมภาษณ์สำหรับผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งเป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลน และการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของผู้ประกอบการ

ผลการศึกษาพบว่า

1. ผลการศึกษาข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 20-35 ปี และมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลน 2 ด้าน คือ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และด้านบริการการท่องเที่ยว

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.22 กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวชอบในระดับมาก คือ กิจกรรมรับประทานอาหารทะเล เนื่องจากตำบลบางปูตั้งอยู่ใกล้ทะเล จึงมีอาหารทะเลที่สด ราคาถูก และมีร้านอาหารให้บริการตั้งอยู่มากมาย เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว

ด้านบริการการท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.15 กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวชอบในระดับมาก คือ การท่องเที่ยวในสถานที่ที่มีบรรยากาศ ร่มรื่น สวยงาม เนื่องจากนักท่องเที่ยวต้องการความสงบ เพื่อการพักผ่อน หย่อนใจ

3. นักท่องเที่ยวที่เป็นเพศชาย และเพศหญิง มีความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. นักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. ผลการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยว พบว่า ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ได้มีการจัดกิจกรรมเดินป่าศึกษาธรรมชาติ กิจกรรมปลูกป่าชายเลน กิจกรรมดูนก ด้านบริการการท่องเที่ยว ได้มีการให้บริการร้านอาหารริมทะเล บริการห้องพักสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการพักผ่อนหย่อนใจ และบริการหอบประจุม เพื่อใช้สำหรับจัดกิจกรรมในการศึกษาระบบนิเวศป่าชายเลน ทั้งนี้เป็นการช่วยสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้านการมีส่วนร่วมได้มีการร่วมมือกันทั้งภาครัฐและเอกชน ในการปรับปรุง พื้นฟู และดูแล สภาพพื้นที่ให้มีความสวยงามและเหมาะสมในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สมบูรณ์

TOURISTS' OPINIONS ON ECOTOURISM ACTIVITIES AND SERVICES
IN MANGROVE FOREST AREA : A CASE STUDY IN BANG-PU SUBDISTRICT,
MUANG DISTRICT, SAMUTPRAKARN PROVINCE

AN ABSTRACT
BY
CHANOKSUDA PETCHTHAI

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements
For the Master of Science Degree in Ecotourism Planning Management
at Srinakharinwirot University
March 2008

Chanoksuda Petchthai. (2006). *Tourists' Opinions on Ecotourism Activities and Services in Mangrove Forest Area : A Case Study in Bang-Pu Subdistrict, Muang District, Samutprakarn Province*. Master Thesis . M.Sc. (Ecotourism Planning Management). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Asst. Prof. Dr. Namchai Lewan, Assoc.Prof Dr.Arom Nawagarn.

The purpose of study was to investigate tourists' opinions on ecotourism activities and services in mangrove forest area : a case study in Bang-Pu subdistrict, Muang district, Samutprakarn province.

The tool in this research was a questionnaire with rating scales. The percentage, means, standard deviation, t-test and F-test were used for the statistical analysis and Questionnaires for the tourism industry, which involve the ecotourism activities and services in mangrove forest .

The results of the research were as follow :

1. From a study of personal data of tourists, it was discovered the most tourists were female, 20-35 years old and lower bachelor's degree.

2. There were 2 factors that encourage their trips to ecotourism activities and services in mangrove forest area : activities and services

Tourists' Opinions on Ecotourism focus on activities. The opinion of tourists were favoured in middle level. The most tourists like to eating sea food. Because Bang-Pu subdistrict near the sea, so it has many fresh sea food , non expensive and it has many sea food restaurant for service.

Tourists' Opinions on Ecotourism focus on services. The opinion of tourists were favoured in middle level. The most tourists like to travel at beautiful place because they would like to be relax.

3. The difference sex of tourists' opinions on ecotourism activities and services in mangrove forest area in Bang-Pu subdistrict, Muang district, Samutprakarn province were statistical significant differences level of .01

4. The difference age of tourists' opinions on ecotourism activities and services in mangrove forest area in Bang-Pu subdistrict, Muang district, Samutprakarn province were statistical significant differences level of .01

5. The difference level of education of tourists' opinions on ecotourism activities and services in mangrove forest area in Bang-Pu subdistrict, Muang district, Samutprakarn province were statistical significant differences level of .01

6. The result of the tourism industry' interviews found that there are many activities for the ecotourism such as walking trough the forest, growing the mangrove forest, seeing the birds. Besides, there are the services for the tourists who hunger, would like to be relax and participate the ecotourism activities, there are the restaurants, the accommodations, and the meeting rooms. The ecotourism activities make people who interested in conserving the environment. For the government, he supports every related section turn to interest in conserving the ecotourism.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นำชัย เลวลีย์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.อารมณีนาวากาญจน์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ สุภาพร สุกสีเหลือง ดร.จินตนา กาญจนวิสุทธิ์ และดร.อรอนงค์ พริ้งสุลกะ กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ซึ่งได้ให้คำปรึกษาและคำแนะนำ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพัชรินทร์ สวัสดิ์นาวิน ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลบางปู คุณสาวสายหยุด สุกใส เจ้าหน้าที่ธุรการ 5 องค์การบริหารส่วนตำบลบางเมือง และคุณจรินทร์ วิศวสุขมงคล นักพัฒนาการท่องเที่ยว 6ว. ที่ให้ความช่วยเหลือด้านข้อมูล และอำนวยความสะดวกในการเก็บแบบสอบถาม

ขอขอบคุณ พี่น้อง พี่ๆ สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และครอบครัว ที่เป็นกำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์มาโดยตลอด

ขอขอบคุณ พ่อแม่ พี่น้อง ที่เป็นกำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ และให้ความช่วยเหลือในการทำงานตลอดเวลา

ชนกสุตา เพ็ชรไทย

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	2
ความสำคัญของการวิจัย.....	2
ขอบเขตของการวิจัย.....	2
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น.....	6
การบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	8
ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและทรัพยากรการท่องเที่ยวป่าชายเลน.....	18
ทฤษฎีเกี่ยวกับการวางแผนยุทธศาสตร์.....	31
ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดสมุทรปราการ.....	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	46
การสำรวจทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว.....	46
การกำหนดกลุ่มประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	48
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	49
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
ตอนที่ 1 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ	57

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4	
ตอนที่ 2 รายการตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ.....	58
ตอนที่ 3 การสำรวจทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวในตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ.....	87
ตอนที่ 4 การศึกษาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอ เมือง จังหวัดสมุทรปราการ.....	90
ตอนที่ 5 การศึกษาแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดสมุทรปราการ.....	95
ตอนที่ 6 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศใน พื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ...	105
ตอนที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่อง เที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ.....	109
ตอนที่ 8 วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและ บริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว	112
ตอนที่ 9 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรม และบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ และระดับการศึกษา.....	117
สรุปการวิเคราะห์ข้อมูล.....	127
5	
สรุปผล การอภิปราย และข้อเสนอแนะ	132
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	132
ความสำคัญของการวิจัย.....	132
สมมติฐานในการวิจัย.....	132
ขอบเขตของการวิจัย.....	133
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการการวิจัย.....	133

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
อภิปรายผล.....	141
ข้อเสนอแนะ.....	143
บรรณานุกรม.....	144
ภาคผนวก.....	150
ภาคผนวก ก. หนังสือขอเชิญผู้เชี่ยวชาญ.....	151
ภาคผนวก ข. แบบสำรวจ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์.....	157
ภาคผนวก ค. ตารางค่า IOC.....	176
ภาคผนวก ง. รายนามผู้เชี่ยวชาญ.....	179
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	182

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวน(คน) ค่าร้อยละของนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่ ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา.....	109
2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของนัก ท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ ป่าชายเลน.....	112
3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนัก ท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ ป่าชายเลน ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว.....	113
4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนัก ท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ ป่าชายเลน ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว.....	115
5 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยว กับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบล บางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามตัวแปรเพศ.....	117
6 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยว กับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบล บางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ในด้านกิจกรรมจำแนกตาม ตัวแปรเพศ.....	117
7 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยว กับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบล บางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ในด้านบริการจำแนกตาม ตัวแปรเพศ.....	119
8 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นโดยรวมของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับ กิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบล บางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามเพศ อายุ และ ระดับการศึกษา.....	121

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
9 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ความคิดเห็นโดยรวมของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามอายุ.....	122
10 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ความคิดเห็นโดยรวมของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามอายุ.....	122
11 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และด้านบริการการท่องเที่ยว จำแนกตามตัวแปรอายุ.....	123
12 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว จำแนกตามตัวแปรอายุ.....	124
13 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ ด้านบริการการท่องเที่ยว จำแนกตามตัวแปรอายุ.....	124
14 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และด้านบริการการท่องเที่ยว จำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษา.....	125
15 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว จำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษา.....	125

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
16	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับ กิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบล บางปู จังหวัดสมุทรปราการ ด้านบริการการท่องเที่ยว จำแนกตาม ตัวแปรระดับการศึกษา.....	126
17	แสดงผลสรุปการทดสอบสมมติฐาน.....	126

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย.....	5
2 ตราประจำจังหวัดสมุทรปราการ.....	35
3 แผนที่ท้องที่จังหวัดสมุทรปราการ.....	42
4 นกนางนวลในช่วงเวลาเย็น.....	59
5 ป้ายบอกเส้นทางสถานที่ท่องเที่ยวขนาดใหญ่และชัดเจน.....	60
6 ป้ายบอกชื่อสถานตากอากาศบางปูบริเวณหน้าทางเข้า	60
7 ห้องน้ำบริเวณร้านอาหาร.....	61
8 ป้ายบอกเส้นทางภายในสถานตากอากาศบางปูมีเพียงพอ.....	61
10 ที่จอดรถ มีให้บริการหลายช่องจอด.....	62
11 ถังขยะ มีเพียงพอ.....	62
12 กิจกรรมให้อาหารนกนางนวลที่สถานตากอากาศบางปู.....	64
13 กิจกรรมปลูกป่าชายเลน.....	65
14 ป่าชายเลนที่ได้ทำการปลูกและดูแลเป็นอย่างดี.....	65
15 กิจกรรมเดินลีลาศเพื่อสุขภาพ จัดขึ้นทุกวันเสาร์.....	66
16 ที่พักประเภทบ้านพักที่มีให้บริการที่สถานตากอากาศบางปู.....	66
17 ห้องนอนสะอาดและเป็นระเบียบ.....	67
18 ห้องน้ำสะอาด.....	67
19 ที่พักประเภทบังกะโล.....	68
20 ภายนอกอาคารที่พักสถานตากอากาศบางปู.....	68
21 ห้องนอนขนาดเล็กมี2เตียง.....	69
22 สิ่งอำนวยความสะดวกในห้องพักเช่นโทรทัศน์โต๊ะเครื่องแป้ง.....	69
23 ห้องพักรขนาดใหญ่มี9เตียง.....	70
24 ห้องน้ำมี9ห้อง.....	70
25 อาคารหอประชุมที่ใช้จัดกิจกรรม.....	71
26 ป้ายชื่อศูนย์ศึกษาธรรมชาติกองทัพบกเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษามหาราชนี.....	71
27 ป้ายงานนิทรรศการที่แสดงรูปภาพและรายละเอียดของนกอพยพที่พบได้ภายใน ศูนย์ศึกษาธรรมชาติ.....	73
28 ป้ายบอกข้อมูลและกฎการเข้าพื้นที่.....	73

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
29 ป้ายบอกเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ.....	75
30 สัญลักษณ์บอกเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ.....	75
31 เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ2ข้างทางจะพบกับป่าแสม.....	76
32 ทางเดินไม้สำหรับเดินศึกษาธรรมชาติ.....	76
33 ปุ่มกดดับอาศัยอยู่บริเวณผิวหน้าดิน.....	77
34 ปุ่มเปรี้ยวพบได้มากในเขตศูนย์ศึกษาธรรมชาติ.....	77
35 ปลาตีน.....	78
36 ห้องสำหรับดูนกพร้อมป้ายแสดงชนิดนก.....	78
40 นกชายเลนบึงพบได้บริเวณแหล่งน้ำภายในพื้นที่ป่าชายเลน.....	79
41 นกหัวโตเล็กขาเหลืองพบได้ในศูนย์ศึกษาธรรมชาติ.....	79
42 ห้องนิทรรศการใช้ในการจัดแสดงข้อมูลความรู้เกี่ยวกับนก.....	80
43 บรรยากาศการตกแต่งภายในห้องนิทรรศการสวยงามและน่าสนใจ.....	80
44 พระอุโบสถวัดอโศการาม.....	81
45 ป้ายบอกเส้นทางไปวัดอโศการามที่ชัดเจน.....	82
46 ป้ายชื่อซอยเทศบาลบางปู60ทางเข้าวัดอโศการาม.....	83
47 ร้านให้เช่าวัตถุมงคลตั้งอยู่บริเวณชั้นล่างพระอุโบสถ.....	83
48 ห้องน้ำไม่ค่อยสะอาดเท่าที่ควรตั้งอยู่บริเวณด้านหลังพระอุโบสถ.....	84
49 ถังขยะมีจำนวนเพียงพอแต่ยังพบเศษขยะบริเวณใกล้เคียง.....	84
50 เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติแบบนิเวศป่าชายเลนภายในวัดอโศการาม.....	86
51 ปลาตีนขนาดใหญ่พบมากในบริเวณป่าชายเลนวัดอโศการาม.....	86
52 ป้ายชื่อสถานตากอากาศบางปูอยู่ติดบริเวณริมถนน.....	91
53 บริเวณปลายสุดทางสะพานสุขตาจะพบศาลาสุขใจ สัญลักษณ์ของบางปู.....	91
54 ป้ายบอกเส้นทางภายในศูนย์ศึกษาธรรมชาติกองทัพบกเฉลิมพระเกียรติ 72 พระรามหาราชนี.....	92
55 พระพุทธรูปเจดีย์เป็นเจดีย์13องค์เป็นที่เคารพของประชาชนทั่วไป.....	94
56 ต้นโกงกางขนาดใหญ่ภายในวัดอโศการามได้รับการดูแลอย่างดี.....	94
57 พระสมุทรเจดีย์สัญลักษณ์ประจำจังหวัดสมุทรปราการ.....	96

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
58 พระบรมราชานุสาวรีย์รัชกาลที่5เป็นที่เคารพของทหารเรือและประชาชนทั่วไป..	97
59 ทางเข้าพิพิธภัณฑ์ช้างเอราวัณ.....	98
60 ปฏิมากรรมช้าง3เศียน.....	99
61 ป้ายบอกชื่อพิพิธภัณฑ์ทหารเรือ.....	100
62 การจัดแสดงเครื่องบินภายในพิพิธภัณฑ์ทหารเรือ.....	101
63 ป้ายชื่อบริเวณทางเข้าเมืองโบราณ.....	102
64 พระประธานภายในโบสถ์วัดบางพลี.....	104
65 แผนภูมิแท่งแสดงเพศของนักท่องเที่ยว.....	110
66 แผนภูมิแท่งแสดงอายุของนักท่องเที่ยว.....	111
67 แผนภูมิแท่งแสดงระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยว.....	111
68 แผนภูมิแท่งแสดงระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว.....	112
69 แผนภูมิแท่งแสดงระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	114
70 แผนภูมิแท่งแสดงระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านบริการการท่องเที่ยว..	115

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันการท่องเที่ยวในประเทศไทย ได้มีการพัฒนาไปอย่างกว้างขวาง เนื่องจากประเทศไทยมีแหล่งทรัพยากรท่องเที่ยวที่อุดมสมบูรณ์ จึงเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติ จากรายงานในปี พ.ศ. 2542 อุตสาหกรรมท่องเที่ยวสามารถนำรายได้เข้าประเทศจำนวน 582,034 ล้านบาท (รัญจวน ทองรอด. 2541: 4) ซึ่งเป็นรายได้ที่มากที่สุด เมื่อเทียบกับรายได้จากภาคอุตสาหกรรมอื่นๆ ทั้งนี้เป็นเพราะการวางแผนในการประชาสัมพันธ์ที่ดี มีประสิทธิภาพ และยังได้มีการจัดโครงการท่องเที่ยวสำหรับชาวไทยที่ต้องการเที่ยวภายในประเทศในราคาประหยัด อาทิเช่น โครงการ “ ไทยเที่ยวไทย ” เป็นต้น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544 มีเป้าหมายให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวที่สำคัญในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเชื่อว่าจะมีแนวโน้มของนักท่องเที่ยวสูงขึ้น เป็น 11 ล้านคน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประเภทการท่องเที่ยวในประเทศไทยที่หลากหลาย เช่น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงนันทนาการ และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างครบถ้วน (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาแห่งประเทศไทย. 2540: 1-3)

กระแสวิพากษ์วิจารณ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งสร้างจิตสำนึกในการรักษาสีเขียวและสิ่งแวดล้อมได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมากทั้งนี้เนื่องมาจากการที่สถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศกำลังตกอยู่ในภาวะวิกฤติแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงหลายแห่งตกอยู่ในสภาพที่เสื่อมโทรมขาดการดูแล พื้นที่ป่าไม้ถูกบุกรุกจากมนุษย์ ดังนั้นจึงมีการรณรงค์ปลูกจิตสำนึกให้นักท่องเที่ยวเอาใจใส่และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะป่าชายเลนนับเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติอย่างหนึ่ง ที่สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ ประโยชน์ของป่าชายเลนมีมากมาย เช่น เป็นแหล่งพลังงาน เป็นแหล่งผลิตอาหาร เป็นแหล่งสร้างงาน สร้างอาชีพ และยังสามารถทำหน้าที่เป็นเกราะกักบังภัยทางน้ำได้เป็นอย่างดี รายงานในปี พ.ศ. 2518 พบว่า มีพื้นที่ถึง 1,954,575 ไร่ ต่อมาปี พ.ศ. 2539 มีพื้นที่ลดลงเหลือเพียง 1,047,390 ไร่ และในอนาคตมีแนวโน้มลดลง ถ้าขาดการอนุรักษ์ (วนิดา อามีน 2541: 24) สาเหตุที่ทำให้จำนวนป่าชายเลนลดลงมีอยู่หลายสาเหตุเป็นต้นว่า การบุกรุกพื้นที่ของแหล่งชุมชน การตั้งแหล่งอุตสาหกรรม การทำนาเกลือและกิจกรรมอื่นๆ อีกมากมาย การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถอนุรักษ์พื้นที่ป่าชายเลนให้คงอยู่ ทั้งยังสามารถสร้างจิตสำนึกอันดีให้กับนักท่องเที่ยวและประชาชน ทำให้เกิดความรับผิดชอบ และร่วมมืออนุรักษ์ พื้นที่พืสภาพป่าชายเลน ให้มีความอุดมสมบูรณ์ และขยายขอบเขตเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะพื้นที่ป่าชายเลนจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งอยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร

จังหวัดสมุทรปราการ เป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม ประเพณี เนื่องด้วยพื้นที่จังหวัดบางส่วนของพื้นที่ของป่าชายเลน เช่น ที่ตำบลบางปู เป็นพื้นที่หนึ่งที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวป่าชายเลน ทั้งในแง่ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการท่องเที่ยวประเภทอื่นๆ ตามยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาของเทศบาลตำบลบางปูประจำปี 2547 ที่จะส่งเสริมปรับปรุงฟื้นฟูสภาพป่าชายเลน เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่เขตเทศบาลบางปู ให้มีความสมบูรณ์ตลอดไป (แผนพัฒนาเทศบาลตำบลบางปู. 2547: 35) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู จัดได้ว่าเป็นการท่องเที่ยวที่ให้ทั้งความรู้ และความสนุกสนาน นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสถึงความสมบูรณ์ของป่าชายเลน สัตว์น้ำชายฝั่ง และนกนานาชนิดที่ได้อาศัยอยู่ในป่าชายเลน และยังเป็นการปลูกจิตสำนึกให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนต่อไป

ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาถึงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริม พัฒนากิจกรรม และบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลน ของจังหวัดสมุทรปราการ และจังหวัดอื่นๆ ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลน บริเวณตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลน บริเวณตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ และระดับการศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาถึงกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้ได้คุณค่าสูงสุด เพื่อที่ได้นำผลงานวิจัยไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพของการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเพื่อเป็นแนวทางให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง ได้นำข้อมูลไปใช้พัฒนากิจกรรมและบริการที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาถึงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเฉพาะในพื้นที่ป่าชายเลน กรณีศึกษา ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 1,375,550 คน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2547)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามหลักการคำนวณของทาโร ยามาเน (Taro Yamane. 1967: 886) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณจำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบบังเอิญ (Accidental sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่

- 1.1 เพศ
- 1.2 อายุ
- 1.3 การศึกษา

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการ
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ความคิดเห็น** หมายถึง การแสดงออกทางความรู้สึกของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ
2. **นักท่องเที่ยว** หมายถึง ผู้ที่มีวัตถุประสงค์เดินทางมาเพื่อท่องเที่ยว พักผ่อน และหาความรู้ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลนตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ
3. **การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ** หมายถึง การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กิจกรรมการเดินป่า กิจกรรมการศึกษาธรรมชาติ กิจกรรมการถ่ายรูป กิจกรรมการดูนก กิจกรรมการปลูกป่าชายเลนทดแทน นั้รงรถชมวิถีชีวิตชาวบ้าน ชาวประมง ชมพิพิธภัณฑ์ เป็นต้น กิจกรรมที่จัดขึ้นต้องเป็นประโยชน์ ให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยเป็นกิจกรรมที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ

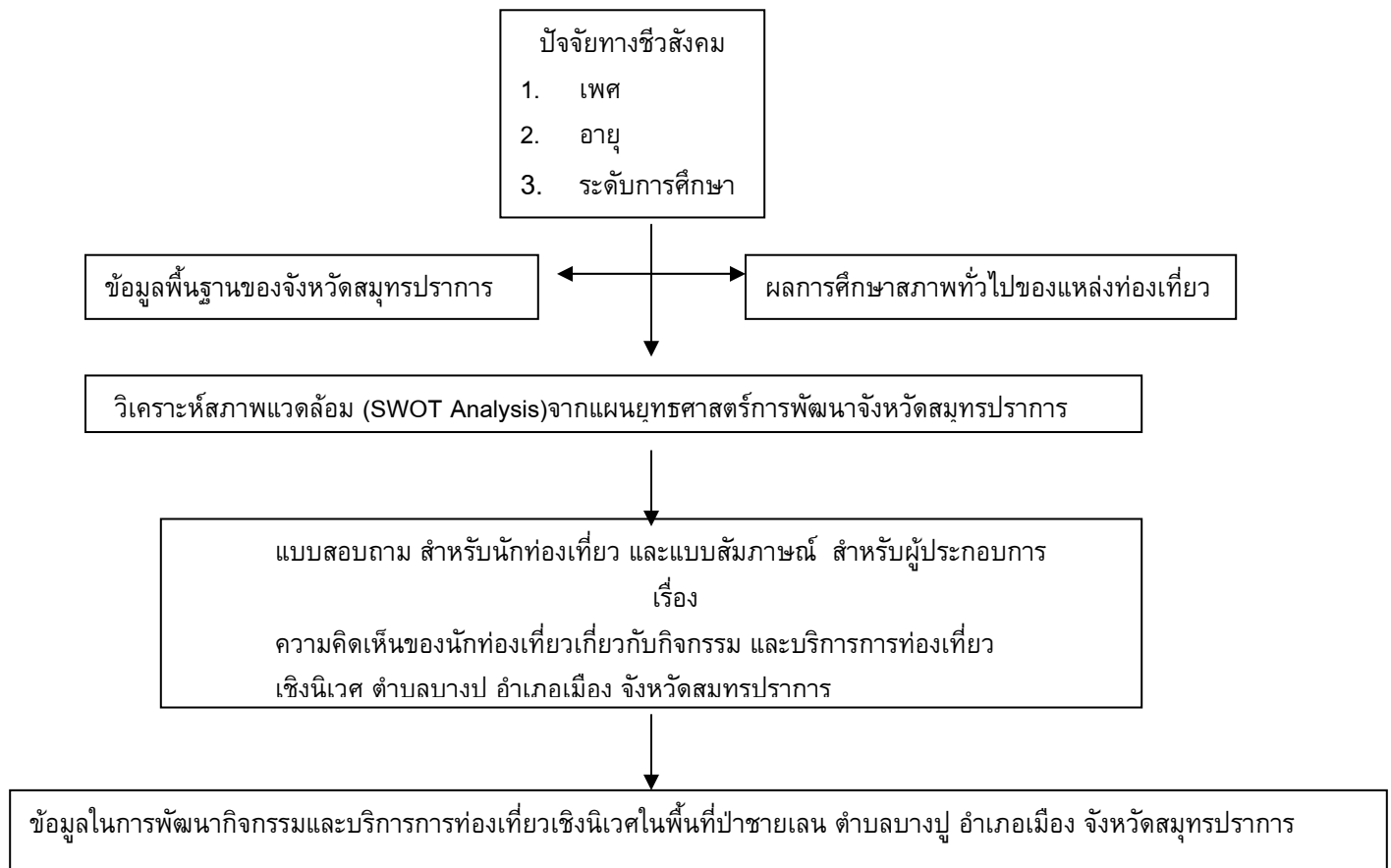
4. การจัดการบริการการท่องเที่ยว หมายถึง การจัดสถานที่ และบริการเกี่ยวกับอาคารสถานที่ ร้านอาหาร เครื่องดื่ม ห้องน้ำ การจัดทำเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ การจัดทำแผนผังแผนที่ ป้ายสื่อความหมาย ป้ายบอกเส้นทางต่างๆ โดยกำหนดรูปแบบสถานที่และการบริการให้กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม และเป็นการบริการที่ได้มาตรฐาน

5. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ หรือแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่มีเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่น โดยเป็นการท่องเที่ยวเพื่อมุ่งสร้างจิตสำนึกในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศให้คงความสมบูรณ์

6. พื้นที่ป่าชายเลน หมายถึง กลุ่มสังคมพืชที่ขึ้นอยู่บริเวณชายฝั่งทะเล ปากแม่น้ำ หรืออ่าว ที่มีน้ำทะเลท่วมถึงในช่วงน้ำทะเลขึ้นสูงสุด ของตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

7. ตำบลบางปู หมายถึง ตำบลหนึ่งในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ภายในตำบลมีพื้นที่ป่าชายเลนที่เหมาะสมสำหรับจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักท่องเที่ยวที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน
2. นักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน
3. นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น
2. การบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
3. ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และทรัพยากรการท่องเที่ยวป่าชายเลน
4. ทฤษฎีเกี่ยวกับการวางแผนยุทธศาสตร์
5. ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดสมุทรปราการ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น

1.1 ความหมายของความคิดเห็น

โคลาซา (Kolasa. 1962: 626) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของแต่ละบุคคลในการพิจารณาถึงข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเป็นการประเมินสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากสถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว หรือเป็นการตอบสนองของสิ่งเร้าที่ถูกจำกัด และเป็นสิ่งเร้าที่ได้รับอิทธิพลมาจากความโน้มเอียง

เว็บสเตอร์ (Webster. 1973: 301) ให้ความหมายของความคิดเห็นว่าหมายถึง ความเชื่อที่ไม่ได้อยู่บนความแน่นอน หรือความรู้ันแท้จริง แต่ตั้งอยู่ที่จิตใจ ความเห็น และการลงความเห็นของแต่ละบุคคล ที่เห็นว่าเป็นจริงและตรงตามที่ได้คิดไว้

พจนานุกรมเว็บสเตอร์ (Guralnik. 1976: 46) ได้อธิบายว่าความคิดเห็น สามารถสรุปความหมายได้ดังนี้

- ความเชื่อ ที่ไม่สามารถที่จะยืนยันได้แน่นอนว่าเป็นความรู้สึกแท้จริง แต่ดูเหมือนจะเป็นสิ่งที่ถูกต้องและมีเหตุผล หรือน่าจะเป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลในการตัดสินใจ
- การประเมินผล หรือความรู้สึก หรือการประมาณค่าเกี่ยวกับคุณลักษณะ หรือคุณค่าของบุคคลหรือสิ่งต่างๆ
- รูปแบบการตัดสินใจของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาสาระ ซึ่งการให้ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญเป็นสิ่งที่ต้องการ

ประสาธน์ หลักศิลา (2511: 398-399) สรุปว่า ความคิดเห็นของคนเกิดจากการพบปะสังสรรค์ ประจำวัน แต่คนเรามีสังคมทางภูมิหลังจำกัดอยู่ ซึ่งภูมิหลังทางสังคมของแต่ละคนย่อมเป็นผลถึงการที่คนเรากระทำตอบสนองต่อเหตุการณ์ และเกิดความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์นั้น

สุชา จันทรเฒ และ สุรางค์ จันทรเฒ (2520: 104) ให้ความหมายว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความคิดเห็นที่ยากที่จะแยกออกจากเจตคติได้โดยเด็ดขาด เพราะทั้งความคิดเห็นและเจตคติ มีลักษณะที่คล้ายกัน แต่ลักษณะของความคิดเห็นนั้นจะไม่ลึกซึ้งเหมือนเจตคติ

เสริม ไชยณรงค์ (2523: 10) อธิบายว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกถึงการตัดสินใจจากการประเมินค่า (Evaluation judgement) หรือทัศนะ (Point of view) เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และความคิดเห็นย่อมได้อิทธิพลมาจากเจตคติ

พัชรกร การันต์ (2533: 44) กล่าวว่า ความคิดเห็น คือ การแสดงออกทางเจตคติที่ออกเป็นคำพูด เป็นการสรุปหรือการลงความเห็นโดยอาศัยพื้นฐานความรู้ที่มีอยู่

จากความหมายดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า ความคิดเห็น เป็นการแสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึก การยอมรับหรือไม่ยอมรับ การเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เกิดขึ้น ที่แต่ละบุคคลแสดงออกมา โดยสามารถแสดงออกทางการพูด การเขียน และการนึกคิด ทั้งนี้ความคิดเห็นยังสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา และสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่

1.2 ปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดเห็น

ฟอสเตอร์ (Foster.1992: 88) ได้สรุปเกี่ยวกับความคิดเห็นว่ามีมูลเหตุ 2 ประการ คือ

- ประสบการณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งของ บุคคล หมู่คณะ เรื่องราวต่างๆ หรือสถานการณ์ ความคิดเห็นเกิดขึ้นในตัวบุคคลจากการได้ยิน ได้พบเห็น ความคุ้นเคย อาจเป็นประสบการณ์ตรง หรืออ่านจากหนังสือโดยไม่ได้พบเห็นจริง เป็นประสบการณ์ทางอ้อม

- ระบบค่านิยม และการตัดสินใจค่านิยมอันเนื่องมาจากกลุ่มชน ซึ่งแต่ละกลุ่มมีค่านิยม และการตัดสินใจค่านิยมที่เหมือนกัน คนแต่ละกลุ่มจึงมีความคิดเห็นในสิ่งต่างๆ แตกต่างกัน

ศักดิ์ สุนทรเสถียร (2531: 4) อธิบายว่า ความคิดเห็นเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยเกิดจากเงื่อนไข 4 ประการ คือ

- กระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการเพิ่มพูนและบูรณาการของการตอบสนองแนวความคิดต่างๆ เช่น ความคิดเห็นจากครอบครัว โรงเรียน ครู การเรียนการสอนอื่นๆ

- ประสบการณ์ส่วนตัวขึ้นอยู่กับความแตกต่างของแต่ละบุคคล ซึ่งมีประสบการณ์ต่างกันไป ซึ่งนอกเหนือจากประสบการณ์ที่สะสมขึ้นเรื่อยๆ แล้ว ยังทำให้เป็นรูปแบบของตนเอง ดังนั้น ความคิดเห็น บางอย่างเป็นเรื่องเฉพาะแต่ละบุคคล แล้วแต่พัฒนาการและความเจริญเติบโตของบุคคลนั้นๆ

- การเลียนแบบ การถ่ายทอดความคิดเห็นของคนบางคน ได้มาจากการเลียนแบบ
ความคิดเห็นของคนอื่นที่ตนเองเกิดความพอใจ หรือเกิดความชอบ เช่น พ่อแม่ พี่น้อง ครู ดารา

- กลุ่มสังคม คนยอมรับความคิดเห็นตามกลุ่มสังคมที่ตนเองได้อาศัยอยู่ ตามสภาพ
แวดล้อม เช่น ความคิดเห็นต่อกลุ่มศาสนา หรือสถาบันต่างๆ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความคิดเห็น คือ สิ่งต่างๆ ที่บุคคลแต่ละบุคคลได้
ประสบพบเห็น ไม่ว่าจะเป็นประสบการณ์ตรง หรือประสบการณ์ทางอ้อม อาจมาจากการเรียนรู้
ค่านิยม หรือการได้รับอิทธิพลความเชื่อจากบุคคลรอบข้าง หรือบุคคลที่ชื่นชอบ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนมี
อิทธิพลต่อความคิดเห็นในแต่ละบุคคล ในเรื่องราวต่างๆที่แตกต่างกัน

1.3 ประเภทความคิดเห็น

เรมเมอร์ (Remmer. 1996: 47) จำแนกความคิดเห็นเป็น 2 ประเภท คือ

- ความคิดเห็นเชิงบวกสุด – เชิงลบสุด (Extreme opinion) เป็นความคิดเห็นที่เกิด
จากการเรียนรู้และประสบการณ์ ซึ่งสามารถทราบทิศทางได้ ซึ่งทางบวก ได้แก่ ความรัก ความหลง
และทางลบ ได้แก่ ความรังเกียจ โดยความคิดเห็นนี้รุนแรง และเปลี่ยนแปลงได้ยาก

- ความคิดเห็นจากความรู้ความเข้าใจ (Cognitive contents) การมีความคิดเห็นต่อ
สิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยมีพื้นฐานจากความรู้ความเข้าใจสิ่งนั้น เช่น ความรู้ความเข้าใจในทางที่ดี ได้แก่
ชอบ ยอมรับ เห็นด้วย ความรู้ความเข้าใจในทางที่ไม่ดี ได้แก่ ไม่ชอบ รังเกียจ ไม่เห็นด้วย เป็นต้น

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า ความคิดเห็นสามารถเกิดจากการเรียนรู้ เข้าใจ ในสิ่งต่างๆที่
ได้พบเห็นในชีวิตประจำวัน หรือมาจากประสบการณ์ที่เกิดจากสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีผลต่อจิตใจและ
ความคิด ประเภทของความคิดเห็นสามารถแบ่งได้ทั้งในทางที่ดี ได้แก่ การยอมรับ และในทางที่ไม่ดี
ได้แก่ การปฏิเสธ อาจมีระดับความคิดเห็นในระดับธรรมดา และรุนแรง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความรู้สึกนึก
คิดของผู้คน

2. การบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2.1 ความหมายของการบริการ

เดนนิส, กิลล์เบอร์ท และ ไบเฮดท์ (Dennis, Gilbert and Birkhead. 1995: 1)

ให้ความเห็นไว้ว่า การให้บริการสาธารณะต้องประกอบด้วย 3 องค์ประกอบที่สำคัญ คือ หน่วยงาน
ที่ให้บริการ (Service delivery agency) การให้บริการ (Service) และผู้รับบริการ (Service -
recipient) โดยหน่วยงานจะให้บริการที่เป็นประโยชน์แก่ผู้รับบริการผ่านทางการให้บริการรูปแบบ
ต่างๆ (Channels) โดยประโยชน์หรือคุณค่าของบริการที่ได้รับนั้น ผู้รับบริการจะเก็บไว้ในรูปแบบ
ของความประทับใจวัดออกมาในรูปของทัศนคติได้

การให้บริการสาธารณะเป็นกระบวนการซึ่งมีลักษณะที่เคลื่อนไหวเป็นพลวัต โดยระบบการให้บริการที่ดีจะเกิดขึ้นได้ เมื่อหน่วยงานที่รับผิดชอบใช้ทรัพยากรและให้บริการได้ตามแผนงาน และสามารถเข้าถึงการรับบริการ จากความหมายดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เป็นการนำเอาแนวความคิดเชิงระบบ (System approach) มาใช้โดยมองว่าหน่วยงานที่มีหน้าที่ให้บริการ ใช้ปัจจัยนำเข้า (Input) เข้าสู่กระบวนการผลิต (Process) และออกมาเป็นผลิตผลหรือการบริการ (Outputs) โดยทั้งหมดจะต้องเป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ ดังนั้นการประเมินผลจะช่วยทำให้ทราบถึง ผลิตผลหรือการบริการที่เกิดขึ้นว่ามีลักษณะเป็นเช่นไร ซึ่งจะมีผลของข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) เป็นปัจจัยนำเข้าต่อไปด้วยเหตุนี้ระบบการให้บริการสาธารณะจึงมีลักษณะที่เคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เหตุนี้ทำให้มุมมองการบริการมี 4 ปัจจัยสำคัญ คือ การให้บริการ (Service) แหล่งหรือสถานที่ให้บริการ (Source) ช่องทางในการให้บริการ (Channels) และ ผู้รับบริการ (Client group)

จากปัจจัยทั้งหมดดังกล่าว จึงได้ความหมายของระบบการให้บริการได้ว่า เป็นระบบที่มีการเคลื่อนที่อย่างคล่องตัวผ่านรูปแบบที่เหมาะสมจากแหล่งที่ให้บริการที่มีคุณภาพไปยังผู้รับบริการตรงตามเวลาที่กำหนดไว้

แนวคิดเกี่ยวกับการเข้าถึงการบริการ จึงประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้

- ความพึงพอใจของการบริการที่มีอยู่ คือ ความพอเพียงระหว่างบริการที่มีอยู่กับความต้องการขอรับบริการ

- การเข้าถึงการบริการ โดยคำนึงถึง ลักษณะที่ตั้ง การเดินทาง
- ความสะดวกและสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งบริการ
- พื้นฐานทางเศรษฐกิจของผู้รับบริการ ในการที่จะเสียค่าใช้จ่ายสำหรับบริการ
- การยอมรับคุณภาพของบริการ ซึ่งรวมถึง การยอมรับลักษณะของผู้ให้บริการ

การให้บริการสาธารณะมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 องค์ประกอบ คือ

- ปัจจัยนำเข้า (Input) หรือทรัพยากร อันได้แก่ บุคลากร ค่าใช้จ่าย อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก
- กิจกรรม (Activities) หรือกระบวนการ (Process) หมายถึง วิธีการใช้ทรัพยากร ในที่นี้คือการให้บริการ
- ผล (Results) หรือผลิตผล (Outputs) หมายถึงสิ่งที่เกิดขึ้นหลังจากการใช้ทรัพยากร ในที่นี้คือผลของการให้บริการ
- ความคิดเห็น (Opinions) ต่อผลกระทบ (Impacts) หมายถึง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริการที่ได้รับ

จากความหมายดังกล่าว มีประเด็นที่สำคัญประเด็นหนึ่ง คือ ผลกระทบที่เกิดขึ้นหลังการให้บริการ สามารถวัดได้จากความคิดเห็น หรือทัศนคติของผู้รับบริการที่มีต่อระบบการให้บริการ

ประยูร กาญจนดุล (2523: 81) กล่าวถึงหลักการให้บริการว่ามีหลักสำคัญ 5 ประการ

- บริการสาธารณะ เป็นกิจกรรมที่อยู่ในอำนาจการหรือในการควบคุมของฝ่ายปกครอง
 - บริการสาธารณะมีวัตถุประสงค์ในการตอบสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชน
 - การจัดระเบียบและวิธีการจัดทำบริการสาธารณะย่อมจะต้องมีการแก้ไข เปลี่ยนแปลง ได้เสมอโดยกฎหมาย
- บริการสาธารณะจะต้องจัดดำเนินการโดยสม่ำเสมอ ไม่มีการหยุดชะงักลงด้วยประการใดก็ตาม ประชาชนย่อมได้รับความเดือดร้อน หรือได้รับความเสียหาย
- เอกชนมีสิทธิที่จะได้รับประโยชน์จากการบริการสาธารณะเท่าเทียมกันเพื่อประโยชน์ของประชาชน โดยเสมอหน้ากัน

กุลธร ธนาพงศธร (2530: 303) กล่าวว่าการให้บริการ มีหลักการสำคัญ 6 หลักการดังนี้

- หลักความสอดคล้องกับความต้องการของบุคคลส่วนใหญ่ กล่าวคือ ประโยชน์และการบริการที่องค์กรจัดให้นั้น จะต้องสนองความต้องการของบุคคลเป็นส่วนใหญ่หรือทั้งหมด มิใช่เป็นการจัดแก่บุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ
- หลักความสม่ำเสมอ คือ การให้บริการนั้นๆ ต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ มิใช่ทำๆ หยุดๆ ตามความพอใจของผู้บริหารระดับสูงขององค์กร
- หลักการสนองตอบความต้องการที่แท้จริงของบุคลากร มิใช่ตรงกับความต้องการหรือความคิดเห็นของผู้บริหารระดับสูงขององค์กร
- หลักความเสมอภาค บริการที่จัดนั้น จะต้องให้บริการแก่ผู้มาใช้บริการอย่างถ้วนหน้า และเท่าเทียมกันไม่มีการให้สิทธิพิเศษแก่บุคคลหรือกลุ่มใดในลักษณะแตกต่างจากกลุ่มคนอื่นๆ อย่างเห็นได้ชัด
- หลักความประหยัด ค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ไปในการบริการจะต้องไม่มากจนเกินกว่าผลที่จะได้รับ
- หลักความสะอาดในการปฏิบัติ บริการที่จัดให้แก่ผู้รับบริการจะต้องเป็นไปในลักษณะที่ปฏิบัติง่าย สะดวกสบาย สิ้นเปลืองทรัพยากรไม่มาก ทั้งยังไม่เป็นการสร้างภาระยุ่งยากใจให้แก่ผู้ให้บริการหรือผู้ให้บริการมากจนเกินไป

พาราสเซอร์ราแมน, ซีอิตอมล์ และเบอร์รี่ (Parasuraman, Zeithaml and Berry.

1985: 15) ได้พูดถึงคุณภาพการให้บริการ สามารถแบ่งเป็น 10 ข้อ ดังนี้

1. ความเชื่อถือได้ (Reliability) ประกอบด้วย
 - ความสม่ำเสมอ (Consistency)
 - ความพึ่งพาได้ (Dependability)

2. การตอบสนอง (Responsiveness) ประกอบด้วย
 - ความเต็มใจที่จะให้บริการ
 - ความพร้อมที่จะให้บริการและอุทิศเวลา
 - มีการให้บริการอย่างต่อเนื่อง
 - ปฏิบัติต่อผู้ใช้บริการเป็นอย่างดี
3. ความสามารถ (Competence) ประกอบด้วย
 - ความสามารถในการให้บริการ
 - ความสามารถในการสื่อสาร
 - ความรู้ทางวิชาการที่จะให้บริการ
4. การเข้าถึงบริการ (Accessibility) ประกอบด้วย
 - ผู้ใช้บริการเข้าใจหรือรับบริการได้สะดวก
 - ผู้ใช้บริการใช้เวลารอคอยน้อย
 - เวลาที่ใช้บริการเป็นเวลาที่สะดวกสำหรับผู้ใช้บริการ
 - อยู่ในสถานที่ที่ผู้ใช้บริการติดต่อได้สะดวก
5. ความสุภาพอ่อนโยน (Courtesy) ประกอบด้วย
 - การแสดงความสุภาพต่อผู้ใช้บริการ
 - การต้อนรับที่เหมาะสม
 - ผู้ให้บริการมีบุคลิกภาพที่ดี
6. การสื่อสาร (Communication) ประกอบด้วย
 - มีการชี้แจงขอบเขตและลักษณะงานบริการ
 - มีการอธิบายขั้นตอนการให้บริการ
7. ความซื่อสัตย์ (Credibility) ประกอบด้วย
 - คุณภาพของงานบริการมีความเที่ยงตรงน่าเชื่อถือ
8. ความปลอดภัย (Security) ประกอบด้วย
 - ความปลอดภัยทางกายภาพ
 - ความปลอดภัยทางจิตใจ
 - ความปลอดภัยทางทรัพย์สิน
9. ความเข้าใจ (Understanding)
 - การเรียนรู้ผู้ใช้บริการ
 - การให้คำแนะนำและเอาใจใส่ผู้ใช้บริการ
 - การให้ความสนใจแก่ผู้ใช้บริการ

10. การสร้างสิ่งที่จับต้องได้ (Tangibility)

- การเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ให้พร้อมสำหรับให้บริการ
- การเตรียมอุปกรณ์ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ
- การจัดสถานที่สวยงาม สะอาด

2.2 ลักษณะเฉพาะของการบริการการท่องเที่ยว

การบริการการท่องเที่ยวมีลักษณะเฉพาะที่สามารถแยกแยะการให้บริการท่องเที่ยวออกจาก การให้บริการอื่นๆ โดยมีรายละเอียด 4 ข้อดังนี้

1.เป็นการให้บริการใกล้ชิด หรือแบบตัวต่อตัว เช่น การต้อนรับบนเครื่องบิน การประชาสัมพันธ์โรงแรม มัคคุเทศก์ โดยการให้บริการลักษณะนี้ จะทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ หรือไม่พึงพอใจได้ทันทีในขณะที่รับบริการ การบริการที่ดี มีคุณภาพ และถูกใจนักท่องเที่ยวเป็นไป ได้ยาก เพราะขึ้นอยู่กับสภาพอารมณ์ของผู้ให้บริการและผู้รับบริการ ดังนั้นการให้บริการจึงไม่สามารถที่จะควบคุมคุณภาพให้ตรงตามมาตรฐานได้เสมอ

2.การบริการท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีการเตรียมการไว้ก่อนล่วงหน้าเป็นเวลานาน และพร้อมเสมอที่จะให้บริการทันทีเมื่อนักท่องเที่ยวมาถึง เช่น ห้องพักในโรงแรม ซึ่งต้องสร้างและตกแต่งรอ เอาไว้เพื่อแขกที่จะเข้ามาพัก แต่การบริการที่เตรียมไว้ก็ไม่สามารถสร้างเพิ่มเติมจากที่มีอยู่เดิมได้มากนักในกรณีที่มีความต้องการเกิดขึ้นอย่างเร่งด่วน

3.การพัฒนารูปแบบการให้บริการ จำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว และประสิทธิภาพของการให้บริการที่ดียิ่งขึ้น

4.ใช้แรงงานคนในการให้บริการ ไม่สามารถที่จะเอาเครื่องจักรมาทดแทนได้ ก่อให้เกิดปัญหา แรงงานอยู่เสมอ เช่น เรื่องของคุณวุฒิของพนักงาน คุณสมบัติ ความรู้ ความสามารถ ค่าตอบแทน เครื่องมือที่ใช้เพื่อก่อให้เกิดความรวดเร็วในการให้บริการ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปว่า การบริการการท่องเที่ยว เป็นการที่ผู้ให้บริการอำนวยความสะดวกแก่ ผู้รับบริการ การบริการการท่องเที่ยวที่สมบูรณ์แบบต้องเป็นการบริการที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างครบถ้วน ในการให้บริการนั้นควรมีมาตรฐานที่แน่นอน มีการเตรียมพร้อมทั้งในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวก ที่พัก และการคัดเลือกบุคลากรที่มีใจรักในงานบริการ เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจและต้องการกลับมาท่องเที่ยวอีกครั้ง

2.3 ความหมายของการท่องเที่ยว

แมค อินทอช และ โกลด์เนอร์ (Mc Intosh and Goeldner. 1984: 4) กล่าวว่า การท่องเที่ยว หมายถึง ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับธุรกิจและบริการต่างๆ รวมทั้ง ภาครัฐและประชาชนในท้องถิ่น

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ (2540: 6) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวว่า เป็นการเดินทางโดยผู้เดินทาง ไม่มุ่งหวังที่จะได้รับผลตอบแทน แต่เป็นการพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อบำรุงสุขภาพ หรือเพื่อสนองความต้องการ

มณูญ สอนเกิด และสุทธิรักษ์ หงสะมัด (2541: 2) ได้อธิบายว่า ประเทศไทย มีการใช้คำที่มีความหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมาช้านาน โดยระยะแรกใช้คำว่า “ไปเที่ยว” หมายถึง การเดินทางไปในที่ต่างๆ เพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลิน คำว่า “ท่องเที่ยว” เริ่มใช้กันมากขึ้นในปี พ.ศ. 2479 และในปี พ.ศ. 2480 คณะรัฐมนตรีได้ให้ ความหมายของคำว่า “ท่องเที่ยว” ว่ามีความหมาย เชิงเที่ยวเตร่ เผลวไหล ต่อมาในปี พ.ศ. 2492 กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ ได้ประกาศคำว่า “ ทศนาจร ” ขึ้นมาใช้ ทำให้ความหมายของคำว่า “ท่องเที่ยว” เริ่มมีความหมายกว้างขึ้น

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2544: 15) ให้ความหมายการท่องเที่ยวว่า หมายถึง การเดินทางเพื่อพักผ่อนคลายความเครียด แสวงหาประสบการณ์ใหม่ๆ โดยมีเงื่อนไขว่าเป็นการเดินทางเพียงชั่วคราว และผู้เดินทางต้องสมัครใจ

วาลิกา แสนคำ (2545: 10) กล่าวถึงการท่องเที่ยวว่า หมายถึง การเดินทางของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลจากสถานที่ซึ่งเป็นที่พักอาศัยอยู่ประจำไปยังสถานที่อื่นเป็นการชั่วคราวและเดินทางกลับไปยังสถานที่อาศัยเดิม โดยการเดินทางนั้นไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพโดยตรง แม้ว่ารูปแบบของการท่องเที่ยวบางประเภทจะมีเรื่องของอาชีพ หรือธุรกิจการงานเข้ามาเกี่ยวข้องอยู่บ้าง

กล่าวโดยสรุป การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางเพื่อพักผ่อนทั้งร่างกายและจิตใจเพื่อก่อให้เกิดความสุข สนุกสนาน นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังสามารถแบ่งประเภทการท่องเที่ยวออกเป็น การท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะ และการท่องเที่ยวตามลำพัง โดยทั้ง 2 ประเภท ต้องเป็นการเดินทางเพียงชั่วคราว และไม่ทำให้เกิดรายได้จากการเดินทาง

2.4 ความสำคัญของการท่องเที่ยว

รชพร จันทรสว่าง (2545: 16-18) ได้อธิบายว่า การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญระดับหนึ่ง ซึ่งถูกพัฒนาให้กลายเป็นธุรกิจ และขยายตัวขึ้นเป็นอุตสาหกรรมท่องเที่ยวตามลำดับ ความสำคัญของการท่องเที่ยวส่งผลต่อด้านเศรษฐกิจ และสังคม ดังต่อไปนี้

2.4.1 ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจ

- การท่องเที่ยวมีผลต่อเศรษฐกิจโดยรวม โดยผลจากการดำเนินธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจในรูปแบบต่างๆ ดังนี้

- การสร้างรายได้ในรูปของเงินตราต่างประเทศปัจจุบันหลายประเทศเกิดการตื่นตัวและให้ความสำคัญกับเรื่องกาประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเนื่องจากการเล็งเห็นถึงผลตอบแทนที่ได้รับจากการบริการท่องเที่ยว ในทางเศรษฐศาสตร์ถือว่ารายได้ที่เกิดจากการ

ท่องเที่ยวระหว่างประเทศจัดเป็นรายได้ส่งออก ขณะที่ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวจัดเป็นรายได้นำเข้า ดังนั้น การท่องเที่ยวระหว่างประเทศจึงเป็นแหล่งสำคัญของรายได้ในรูปของเงินตราต่างประเทศ จากรายงานขององค์การท่องเที่ยวโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน ปี พ.ศ. 2541 การท่องเที่ยวระหว่างประเทศสามารถสร้างรายได้สูงสุด เมื่อเทียบกับรายได้สินค้าส่งออกประเภทอื่นสำหรับประเทศไทยก็เช่นกัน การท่องเที่ยวเป็นแหล่งนำเข้าเงินตราต่างประเทศที่สำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่ทำรายได้สูงสุดเป็นอันดับหนึ่ง เมื่อเทียบกับสินค้าส่งออกประเภทอื่นๆ นับตั้งแต่ พ.ศ. 2525 เป็นต้นมา ยกเว้น ปี พ.ศ. 2534 ที่รายได้จากการท่องเที่ยวตกลงมาเป็นอันดับสองรองจากการส่งออกสิ่งทอ จนกระทั่งปี พ.ศ. 2540 ถึง 2542 รายได้จากการท่องเที่ยวก็ตกลงมาเป็นอันดับที่สองอีกครั้ง รองจากการส่งออกอุปกรณ์และเครื่องคอมพิวเตอร์

อย่างไรก็ตาม ในช่วงระยะ 10 ปีที่ผ่านมา นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 รายได้จากการท่องเที่ยวมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นโดยตลอด ถึงแม้ว่าปัจจุบันมีสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อ การท่องเที่ยว เช่น ภาวะสงคราม โรคระบาด แต่รัฐบาลก็มีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อเป็นการนำเงินตราต่างประเทศเข้ามา

2.4.2 การกระจายรายได้ และการจ้างงาน

-การท่องเที่ยวก่อให้เกิดผลโดยตรงทางด้านเศรษฐกิจของประเทศ โดยเป็นการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นทั่วทุกภูมิภาค ประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวที่กระจายอยู่ทุกพื้นที่ของประเทศซึ่งสามารถดึงดูดความสนใจนักท่องเที่ยวให้ได้เดินทางมาท่องเที่ยว ดังนั้นการท่องเที่ยวจึงช่วยกระจายรายได้ไปสู่แรงงานด้านการผลิต และแรงงานในด้านการบริการการท่องเที่ยว

-ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อสังคมการท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อสังคม เนื่องจากการเดินทางท่องเที่ยวเป็นการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวเข้าไปสัมผัสเรียนรู้และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมซึ่งอาจมีความแตกต่างจากชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน ได้เห็นความแตกต่างในวัฒนธรรมที่หลากหลาย ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้และทัศนคติ ความเป็นมา และสาเหตุความแตกต่างในแต่ละท้องถิ่น ก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างเจ้าบ้านและผู้มาเยือน

-การสร้าง ความเข้าใจอันดีระหว่างนักท่องเที่ยวและเจ้าของท้องถิ่น การท่องเที่ยวมีผลดีต่อสังคมเนื่องจากวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวทำให้คนได้มีโอกาสการเดินทางไปรู้จักสถานที่ใหม่ๆ ซึ่งมีสภาพแวดล้อมและความเป็นอยู่ที่แตกต่างไปจากชีวิตประจำวัน การได้มีโอกาสเข้าไปสัมผัส เรียนรู้วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวิถีชีวิตที่แตกต่าง ทำให้มีโอกาสเรียนรู้ และทำความเข้าใจถึงความแตกต่างของคนแต่ละท้องถิ่น เมื่อการท่องเที่ยวขยายพื้นที่จากท้องถิ่น ต่างภูมิภาค ต่างประเทศ ทำให้ผู้ที่ได้มีโอกาสเดินทางได้เรียนรู้และเข้าใจเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละท้องถิ่น

-ความสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวเกี่ยวกับภาครัฐการท่องเที่ยวเฉพาะการท่องเที่ยวระหว่างประเทศก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงด้านนโยบายต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวรัฐบาลของแต่ละประเทศซึ่งเป็นผู้มีบทบาททางการเมืองจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนนโยบายด้านต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายสากล เช่น นโยบายการบิน นโยบายการค้าเสรี เป็นต้น

-การฟื้นฟูและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นการท่องเที่ยวมีส่วนช่วยกระตุ้นให้คนในท้องถิ่นเกิดการฟื้นฟูและอนุรักษ์ เพื่อรักษาศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นตนเอง ตัวอย่างเช่น วัฒนธรรมที่บางท้องถิ่นอาจจะละทิ้งหรือขาดผู้สืบทอด กลับถูกรื้อฟื้นขึ้นมาใหม่ เมื่อมีผู้ให้ความสนใจ บางครั้งนักท่องเที่ยวมีการศึกษาหาข้อมูลก่อนเดินทางมาท่องเที่ยวได้ทราบว่าท้องถิ่นมีความเป็นอยู่ทางวัฒนธรรมอย่างไร แต่พอมาถึงปรากฏว่า วัฒนธรรมเหล่านั้นไม่มีการปฏิบัติสืบต่อกันอีกแล้ว เมื่อเป็นเช่นนี้ หลายครั้งผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นอาจมีการรวมตัวกันฟื้นฟูวัฒนธรรมโบราณเหล่านั้นขึ้นมาใหม่ เพื่อดึงดูดความสนใจนักท่องเที่ยว และยังทำให้อนุชนรุ่นหลังได้ทราบความเป็นมาของท้องถิ่นในอดีต ทำให้ประชาชนเกิดความรักภาคภูมิใจในท้องถิ่น และช่วยกันสืบสานวัฒนธรรมนั้นต่อไป

-การรักษาสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวต้องเดินทางไปสัมผัสสถานที่ท่องเที่ยวด้วยตนเอง สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ที่มีความเปราะบางต่อการบุกรุก หากขาดการควบคุมดูแลอย่างดี พื้นที่นั้นอาจกลายเป็นพื้นที่เสื่อมโทรมได้ ดังนั้นการท่องเที่ยวมีผลต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาก จึงมีการสร้างกระแสนการรักษาสิ่งแวดล้อมให้ผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวตระหนักถึงความสำคัญของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดการท่องเที่ยวรูปแบบต่างๆ เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นความพยายามเพื่อก่อให้เกิดการท่องเที่ยวทางธรรมชาติอย่างถูกวิธี การกำหนดขอบเขตพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวจะเข้าถึงธรรมชาติได้ โดยป้องกันไม่ให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงธรรมชาติส่วนที่เปราะบางหรือพื้นที่สงวน การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว ขณะเดียวกันชาวบ้านในท้องถิ่นก็ได้รับการเรียนรู้ว่าตนเองต้องรู้จักรักษาสมบัติในพื้นที่ของตนเองไว้อย่างยั่งยืนเช่นกัน

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่สำคัญต่อประเทศในด้านเศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งปัจจุบันหลายประเทศรวมทั้งประเทศไทยต่างเล็งเห็นความสำคัญ และให้การส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างไรก็ดีการพัฒนาดังกล่าวควรได้รับความเห็นชอบและความร่วมมือจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างรอบคอบ คือ คำนึงถึงประโยชน์ที่ได้รับ และผลที่เกี่ยวข้องที่ติดตามมาภายหลัง เพื่อการท่องเที่ยวจะได้เป็นกิจกรรมที่มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

3. องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

แมค อินทอช และ โกลด์เนอร์ (Mc Intosh and Goeldner. 1984: 4) ได้สรุปถึงองค์ประกอบของการท่องเที่ยว ดังนี้

- นักท่องเที่ยว ซึ่งต้องใช้จ่ายในการเดินทางอย่างน้อยที่สุดเป็นค่าอาหาร ถ้าพักค้างคืนก็ใช้จ่ายเป็นค่าที่พัก ค่าของที่ระลึก และการบริการอื่นๆด้วย ค่าใช้จ่ายเหล่านี้จะหมุนเวียนกระจายไปในธุรกิจบริการต่างๆ ของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ก่อให้เกิดการสร้างงานและการกระจายรายได้สู่ระบบเศรษฐกิจของท้องถิ่น

- ธุรกิจ ซึ่งทำหน้าที่จัดหาสินค้าและบริการต่างๆ รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ได้แก่ การคมนาคมขนส่ง ที่พักแรม ร้านอาหารและภัตตาคาร บริการนำเที่ยว และมัคคุเทศก์ ร้านขายของที่ระลึก และขายสินค้าพื้นเมือง

- ประเทศเจ้าบ้านซึ่งทำหน้าที่จัดหาโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) เช่น ถนน สะพาน สถานีรถไฟ รถโดยสาร ท่าเรือ ท่าอากาศยาน ระบบไฟฟ้า น้ำประปา ระบบการสื่อสารที่ทันสมัย เช่น โทรศัพท์ ดาวเทียม เป็นการลงทุนเพื่อการท่องเที่ยวของประเทศ และเพื่อความสะดวกสบายของคนในท้องถิ่น เช่น การอำนวยความสะดวกในเรื่องการผ่านเข้าเมือง การขนส่งระหว่างประเทศ ท่าอากาศยาน ที่พักแรม หรือสถานี่ขนส่ง การบริการข่าวสารด้านที่พักการสร้างภาพลักษณ์ (Image) ของประเทศ การโฆษณาเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ ประเทศให้เป็นที่รู้จัก และสนใจของนักท่องเที่ยวทั้งภายในและต่างประเทศการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวในทุกแหล่งท่องเที่ยว

- เจ้าของบ้าน หรือ ประชาชนในประเทศนั้นๆ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการต้อนรับและดึงดูดใจนักท่องเที่ยวหรือแขกผู้มาเยือนท้องถิ่นนั้นซ้ำอีก หรืออาจชักชวนผู้ที่ไม่เคยมาเยือน ให้เดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว นั้นๆ โดยเจ้าบ้านควรปฏิบัติดังนี้คือ บุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต้องมีทักษะการให้บริการที่มีคุณภาพ แสดงความมีน้ำใจต่อนักท่องเที่ยว ให้ความช่วยเหลือแก่นักท่องเที่ยวที่ได้รับความเดือดร้อน และช่วยกันอนุรักษ์ และพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในท้องถิ่นของตน ให้คงความงาม และมีคุณค่าเป็นทรัพยากรของชาติสืบไป

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การเกิดกระบวนการท่องเที่ยวต้องมีองค์ประกอบสำคัญหลายประการรวมกันถึงจะเป็นการท่องเที่ยวที่สมบูรณ์ได้ องค์ประกอบที่เป็นหัวใจหลัก ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่มาใช้จ่ายในการเดินทาง ธุรกิจท่องเที่ยวที่อำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว ประเทศเจ้าบ้านที่เป็นมิตร และบุคลากรที่มีความรู้ และรักในงานบริการการท่องเที่ยว ทั้งนี้ต้องมีการเตรียมพร้อมในทุกองค์ประกอบให้มีศักยภาพเพียงพอในการรองรับการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้น

4. รูปแบบการท่องเที่ยว

ไพฑูรย์ ปานทอง (2546: 14-15) ได้จำแนกรูปแบบการท่องเที่ยวออกเป็น 4 รูปแบบ ดังนี้

- การท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic tourism)

สำหรับประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งหลาย จำนวนนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวจากภายในประเทศนั้นๆ แทบทั้งสิ้น คาดว่าประมาณ 75-80 เปอร์เซ็นต์ ของกิจกรรมการท่องเที่ยวเกิดจากนักท่องเที่ยวที่ ภายในประเทศ ก่อนที่จะเกิดวิกฤตการณ์เศรษฐกิจขึ้น ได้เคยมีการคาดการณ์ไว้ว่า ในปี พ.ศ. 2540 รายได้จากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยจะมีประมาณ 209,375 ล้านบาท และจะเริ่มสูงกว่ารายได้จากการท่องเที่ยวต่างชาติ ในปี พ.ศ. 2541 และก่อให้เกิดรายได้ถึง 355,000 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2543 และ 567,000 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2546 นักท่องเที่ยวภายในประเทศเกือบทั้งหมดล้วนเป็นผู้ที่รักธรรมชาติแล้วเป็นผู้ที่มีการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตอยู่ตลอดเวลา และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้รถยนต์เป็นพาหนะในการขนส่งและการเดินทาง นอกจากนี้ยังมีการเปลี่ยนแปลงวิถีด้านอื่นๆอีก เช่น การเคลื่อนย้ายจากชีวิตในชนบทมาเป็นชีวิตในเมืองใหญ่ การอาศัยอยู่ในเมืองใหญ่นำไปสู่การอพยพ ครอบครัวออกไปหาที่อยู่แถวชานเมือง สามารถเดินทางจากที่พักไปยังที่ทำงานซึ่งไม่ไกลเกินไป ในแต่ละวัน การขยายตัวของรายได้ยังหมายถึงจำนวนครั้งที่เพิ่มขึ้นเพื่อการเดินทางไปเยี่ยมญาติ หรือเพื่อนตามเมืองต่างๆ ผู้คนเริ่มมีความรู้สึกว่าการเดินทางท่องเที่ยว หรือ การพักผ่อนเป็นรางวัลส่วนหนึ่งของชีวิตมากกว่าที่คิดว่าเป็นสิ่งฟุ่มเฟือยดังที่คนในอดีตเคยคิด เป็นที่คาดกันกว่า 75 เปอร์เซ็นต์ ของนักท่องเที่ยวภายในประเทศเลือกใช้รถยนต์เป็นพาหนะในการเดินทางท่องเที่ยว หรือพักผ่อนมากกว่าพาหนะอื่น

- การท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (International tourism)

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศส่วนใหญ่จะเดินทางมาจากประเทศซึ่งมีมาตรฐานการครองชีพค่อนข้างสูง ประกอบกับอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่มีรากฐานมาจากระบบอุตสาหกรรมและธุรกิจการค้าประเทศเหล่านี้มีอัตราการเติบโตของสังคมเมืองค่อนข้างสูง และมีระดับมาตรฐานรายได้ที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ตลาดการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ โดยทั่วไปแล้วประกอบด้วยกลุ่มคนซึ่งมีรายได้ปานกลาง ซึ่งมักจะมีตำแหน่งงานในระดับวิชาชีพชั้นสูง เช่นผู้บริหารและหัวหน้างานในระดับช่างฝีมือ การท่องเที่ยว นับว่าเป็นสินค้าส่งออกที่สามารถนำเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศโดยไม่ต้องมีการส่งออก หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าเป็น สินค้าส่งออกที่มองไม่เห็น (Invisible export) ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะประเทศโลกที่สาม หรือประเทศที่กำลังพัฒนา เนื่องจากไม่มีสินค้าเพียงพอที่จะส่งออก และมีนักท่องเที่ยวภายในประเทศน้อยมาก ฉะนั้นจึงต้องพึ่งพารายได้ส่วนใหญ่ที่ได้มาจากการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ โดยมีการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาใช้บริการการท่องเที่ยวภายในประเทศ เช่น ที่พัก ภัตตาคาร การจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง และของที่ระลึก

- การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism)

การท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ หรืออาจเรียกว่า “ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ” มาจากภาษาอังกฤษว่า Ecotourism ซึ่งเป็นคำผสมระหว่างคำว่า Ecology หรือนิเวศวิทยา กับ

คำว่า Tourism หรือการท่องเที่ยว นอกจากนี้ ในวงการท่องเที่ยวยังมีการใช้คำภาษาอังกฤษคำอื่นๆ ที่สำคัญ ได้แก่ Nature tourism หรือ Bio-tourism หรือ Green tourism แทน Eco-tourism ได้เช่นกัน เพื่อบ่งบอกให้เห็นว่าเป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable tourism)

- การท่องเที่ยวเพื่อสวัสดิการ (Social tourism)

ในประเทศพัฒนาแล้วหลายประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทวีปยุโรป ได้จัดระบบให้มีการท่องเที่ยวเพื่อสังคม โดยรัฐบาลเป็นผู้ให้การสนับสนุนทางงบประมาณช่วยเหลือมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือพลเมืองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ และผู้ที่ด้อยโอกาสในสังคม คนพิการเด็กกำพร้า เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นได้หยุดพักผ่อน สันทนาการและเพลิดเพลินกับการท่องเที่ยว โดยอาจจัดให้มีการออกค่ายฤดูร้อนตามสวนสาธารณะ หรืออุทยานแห่งชาติต่างๆ สิ่งแวดล้อมเชิงบวก

3. ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และทรัพยากรการท่องเที่ยวป่าชายเลน

3.1 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การ์ตเนอร์ และ อาร์เธอร์ (Gardner and Arthur. 1994) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่ ในขณะที่เดียวกัน ต้องเอื้อประโยชน์ต่อท้องถิ่น พร้อมรักษาสิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจที่ยั่งยืน

ภราเดช พยัฆวิเชียร (2539: 54) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่ที่เป็นธรรมชาติ การเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น มีขอบเขตซึ่งจำกัดโดยรูปแบบและสถานที่ ตลอดจนในเรื่องกลุ่มนักท่องเที่ยว

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540: 50) รายงานว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง กระบวนการการท่องเที่ยว หรือทำที่ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรียนรู้ระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวโดยมุ่งเน้นในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์และมีความสำคัญต่อระบบนิเวศ ทั้งนี้อาจรวมถึงวัฒนธรรมที่เกิดในพื้นที่นั้นหรือแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องหรือ บริเวณที่มีระบบนิเวศคงความดั้งเดิมหรือสมบูรณ์

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542: 12) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยมีการให้ความรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง และให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนท้องถิ่น รวมทั้งเป็นการสร้างจิตสำนึกให้ทุกฝ่ายร่วมกันรับผิดชอบต่อระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2544) ได้ให้ความหมายของ Ecotourism เป็นภาษาไทยว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยมีความประสงค์ที่จะสื่อความหมายให้กับชาวไทยทุกระดับเข้าใจว่า

Ecotourism เป็นรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม ในการรับรู้ของชาวไทยคือ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

จากความหมายข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ทั้งความรู้ ความเพลิดเพลิน ควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวที่มีจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อความต้องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและแหล่งทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติให้คงสภาพดั้งเดิมอยู่ตลอดไป โดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ มีการกระจายรายได้และก่อให้เกิดประโยชน์แก่คนในท้องถิ่นมิใช่ให้คนภายนอกเข้ามาหาประโยชน์เพียงฝ่ายเดียว

3.2 องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2541: 9) ได้อธิบายขอบเขตของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศครอบคลุมองค์ประกอบหลัก (Key Element) 4 ด้าน (มิติ)

- องค์ประกอบด้านพื้นที่ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติเป็นหลัก มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น (Identity or authentic or endemic or unique) ทั้งนี้รวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ (Eco-System) ในพื้นที่ของแหล่งนั้น ดังนั้นองค์ประกอบด้านพื้นที่จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีพื้นฐานอยู่กับธรรมชาติ (Nature-based tourism)

- องค์ประกอบด้านการจัดการเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อ (Responsible travel) ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม มีการจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและกำจัดมลพิษ และควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน (Sustainably managed tourism)

- องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ เป็นการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ (Learning process) โดยการให้การศึกษา (Education) เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนั้นเป็นการเพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) ประสบการณ์ (Experience) ความประทับใจ (Appreciation) เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องให้กับนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวสิ่งแวดล้อมศึกษา (Environmentally education-based tourism)

- องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม เป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน และประชาชนท้องถิ่น (Involvement or Local community or People participation) ที่มีส่วนร่วมเกือบตลอดกระบวนการ เพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อท้องถิ่น (Local benefit) โดยประโยชน์ต่อท้องถิ่นที่ได้หมายความรวมถึงการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิต และการได้รับผลตอบแทนเพื่อนำกลับมาบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย โดยในที่สุดแล้วท้องถิ่นจัดเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ ท้องถิ่นในที่นี่เริ่มต้นจากระดับราก

หญ้า (Grass root) จนถึง การปกครองท้องถิ่นและอาจรวมการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องจึงเป็น การท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน (Community participation-based tourism)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2538: 7-8) อธิบายถึง หลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Principles of ecotourism) ดังนี้

- มีพื้นฐานเกี่ยวกับธรรมชาติ วัฒนธรรม และชุมชน (Nature – based / Culture – based / Community - based)
- มีการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน (Sustainably manage)
- คำนึงถึงสังคมวัฒนธรรม (Inclusive of social and Cultural aspects)
- ให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่น (Educational to tourist and Local people)
- คนในท้องถิ่นได้รับประโยชน์ (Benefit to local people)
- คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม (Involvement of local people)
- แหล่งท่องเที่ยวมีเป็นของแท้ดั้งเดิม (Product authentic)
- นักท่องเที่ยวมีความพอใจ (Tourist satisfactoriness)

3.3 กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

กิจกรรมหลัก ได้แก่ กิจกรรมการเดินป่า กิจกรรมศึกษาธรรมชาติ กิจกรรมถ่ายรูป ธรรมชาติ บันทึกเทปวิดีโอ เทปเสียงธรรมชาติ กิจกรรมส่อง/ ดูนก กิจกรรมศึกษา/ เที่ยวถ้ำ กิจกรรมศึกษาท้องฟ้าและดาราศาสตร์ กิจกรรมล่องเรือศึกษาธรรมชาติ กิจกรรมพายเรือแคนู/ เรือคายัค/ เรือใบ/ เรือใบ กิจกรรมดำน้ำชมปะการังน้ำตื้น และกิจกรรมดำน้ำลึก

กิจกรรมเสริม ได้แก่ กิจกรรมชมทิวทัศน์ธรรมชาติในการบรรยายภาคที่สงบกิจกรรมที่ จักยานตามเส้นทางธรรมชาติ กิจกรรมปีน/ ไต่เขา กิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ กิจกรรมเครื่องร่อน ขนาดเล็ก กิจกรรมล่องแพยาง/ แพไม้ไผ่ กิจกรรมพักผ่อนรับประทานอาหาร กิจกรรมเที่ยวน้ำตก และกิจกรรมวินด์เซิร์ฟ

3.4 แหล่งนันทนาการการท่องเที่ยวและนันทนาการกลางแจ้ง

สมบัติ กาญจนกิจ (2544: 72-74) ได้อธิบายถึงความรู้เกี่ยวกับแหล่งนันทนาการ การท่องเที่ยวและนันทนาการกลางแจ้ง ไว้ดังนี้

1. สิ่งแวดล้อมที่สร้างขึ้น (The Built environment)

คือ สิ่งดึงดูดความสนใจที่มนุษย์สร้างขึ้นจากแรงบันดาลใจ ทั้งในอดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งศูนย์กลาง สถานที่หรือสิ่งประดิษฐ์ ตลอดจนวัฒนธรรม ความเชื่อ ดังนี้

- สิ่งประดิษฐ์ทางอุตสาหกรรม (Industrial archaeology) ซึ่งเป็นจุดเด่นสำหรับนักท่องเที่ยวที่ทัศนศึกษา ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้แก่ เขื่อนเก็บน้ำอุ้มต๋องเรือ โรงงานผลิตน้ำตาล นิคมอุตสาหกรรม เป็นต้น

- สิ่งดึงดูดความสนใจทางประวัติศาสตร์ (Historical attractions) ได้แก่ พระบรมมหาราชวัง พระราชวังจักรพรรดิ อุทยานประวัติศาสตร์ เป็นต้น

- พิพิธภัณฑ์สถาน (Museums) เป็นสถานที่แสดงให้ความรู้ ความเข้าใจ ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตแก่ประชาชน ได้แก่ พิพิธภัณฑ์สถานทางประวัติศาสตร์โบราณคดี ทางศิลปวัฒนธรรม ทางอุตสาหกรรม ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น

- วัฒนธรรมพื้นบ้าน (Folk Way customs) เป็นวิถีชีวิตและขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่นที่มีเสน่ห์และมีรูปแบบเอกลักษณ์เป็นที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยว ได้แก่ เทศกาลสงกรานต์ และการแต่งกายประจำท้องถิ่น เป็นต้น

- จุดสนใจทางการเมือง (Political attractions) เมืองหลวงหรือนครเก่า ที่มีบทบาททางการเมืองก็สามารถเป็นจุดที่สร้างความสนใจสำหรับนักท่องเที่ยว รวมไปถึงสถานที่สำคัญๆ ทางการเมือง ได้แก่ กรุงวอชิงตันดีซี กรุงมอสโก พระราชวังแวร์ซายส์ นครปักกิ่ง เป็นต้น

- จุดสนใจทางศาสนา (Religion attractions) สถานที่ประกอบศาสนาของแต่ละศาสนา ได้มีการก่อสร้างศาสนสถานด้วยงานศิลปะ สถาปัตยกรรมที่สวยงาม เป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ได้แก่ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม โบสถ์นอร์ทดัม นครเมกกะ เป็นต้น

- สถาปัตยกรรม (Architecture) สิ่งก่อสร้างทั้งที่เป็นที่พักอาศัย งานศิลปะ หรือสถาปัตยกรรม ที่สวยงามเป็นสิ่งที่น่าสนใจและดึงดูดนักท่องเที่ยว ได้แก่ ดิกลุงระฟ้าในนครหลวงต่างๆ สถาปัตยกรรมตามยุคสมัยของแต่ละประเทศ ได้แก่ สถาปัตยกรรมไทยโรมันร่วมสมัยอโกธิก เรเนซองส์ เป็นต้น

- ศูนย์กลางการค้า (Shopping center) การซื้อสินค้าที่นิยม ของที่ระลึก สินค้าพื้นเมือง ก็เป็นสิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว ซึ่งในปัจจุบันเป็นที่นิยมค่อนข้างสูง จึงทำให้ตลาดท่องเที่ยวได้สร้างศูนย์การค้าที่มีความทันสมัย มีสินค้าให้เลือกมากมายเพื่อตอบสนองความต้องการนักท่องเที่ยวได้อย่างสมบูรณ์ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ฮองกง สิงคโปร์ นครปารีส นิวยอร์ก ชิคาโก เป็นต้น

2.กิจกรรมทางวัฒนธรรม (Cultural activities)

ประเพณีวัฒนธรรมและกิจกรรมที่ส่งเสริมทางวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่ถ่ายทอดการแสดงออกทางวัฒนธรรมและอารยธรรม และอารยธรรมทางมวลมนุษยกลุ่มต่างๆ สามารถแบ่งได้เป็น งาน

เทศกาล ศิลปหัตถกรรม งานหัตถกรรม ดนตรีและการเต้นรำ ประเพณีวิถีชีวิตพื้นบ้าน และภาษา มีรายละเอียดดังนี้

- เทศกาล (Festivals) นักท่องเที่ยวสนใจเทศกาลต่างๆ เพื่อความสนุกสนาน เช่น เทศกาลสงกรานต์ ลอยกระทง แห่บั้งไฟ ของชาวไทย เทศกาลคริสต์มาสของชาวคริสต์ เทศกาลไหว้พระจันทร์ของชาวจีน

- ศิลปะ (Arts) นักท่องเที่ยวให้ความสนใจเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชมศิลปะ เช่น ภาพวาด รูปปั้น และแกะสลัก ภาพเขียน สถาปัตยกรรม หรือแหล่งผลิตทางศิลปะ หัตถกรรม โดยจัดเทศกาล ศิลปหัตถกรรม เพื่อดึงดูดความสนใจ เช่น ในยุโรป อเมริกา และไทย เช่น เทศกาลดนตรีในนคร เวียนนา เป็นต้น

- งานหัตถกรรม (Handicrafts) เช่น งานหัตถกรรมของชาวเขา ชาวเกาะ เครื่องปั้นดินเผาของชาวอินเดียนแดง งานแกะสลัก เครื่องเฟอร์นิเจอร์ เครื่องเงิน เครื่องหนัง เครื่องประดับ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ ทำให้ประเทศไทยมีชื่อเสียงไปทั่วโลก เพราะฝีมือที่ประณีต ดังนั้น งานหัตถกรรมจึงเป็นสิ่งที่ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวประเภทหนึ่ง

- ดนตรีและการเต้นรำ (Music and Dance) ดนตรีและการเต้นรำเป็นจุดดึงดูดความสนใจสำหรับนักท่องเที่ยวไม่แพ้กิจกรรมวัฒนธรรมประเภทอื่นๆ เช่น การฟ้อนรำ และ รำวงไทย การเต้นบัลเล่ต์ การเต้นรำนานาชาติของชาวเกาหลี ญี่ปุ่น และชาวยุโรป เป็นต้น

- ประเพณีและชีวิตพื้นบ้าน (Native life and Customs) นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ และในประเทศมีความสนใจเป็นพิเศษ เกี่ยวกับวิถีชีวิตและการแต่งกายของชาวบ้านในท้องถิ่นนั้น เช่น กรุงเทพฯในอดีตเคยมีคูคลองมากมาย มีการสัญจรทางน้ำเป็นหลัก นักท่องเที่ยวจึงสนใจชีวิตชาวบ้านริมคลอง หรือสนใจในการแต่งกายของชาวเขา ชาวเล ชาวเกาะ

- ภาษา (Language) นักท่องเที่ยวมีความสนใจจุดหมายปลายทางว่า ประเทศนั้นสามารถสื่อสารความเข้าใจได้ดีหรือไม่ ดังนั้น ภาษากลาง เช่น ภาษาอังกฤษ จีน สเปน และญี่ปุ่น จึงมีบทบาทสำคัญและเป็นตัวแปรในการเลือกจุดหมายปลายทางด้วย นอกเหนือจาก เรื่องความปลอดภัย และความมั่นคง

3.จุดสนใจทางศาสนา (Religious attraction)

ปัจจุบัน นักท่องเที่ยวจำนวนมาก เดินทางไปสถานที่สำคัญทางศาสนา ในแต่ละปีมีจำนวนมาก ทั้งนี้เพราะต้องการมีโอกาสชม สัมผัสกับสถานที่ที่สำคัญ ที่เป็นจุดเริ่มต้นการเผยแพร่ทางศาสนา หรือเป็นต้นกำเนิดของศาสนาต่างๆ เช่น เมืองเมกกะ เป็นจุดศูนย์กลางของศาสนาอิสลาม เมืองเยรูซาเลมของศาสนายิว และศาสนาคริสต์ กรุงวาติกันที่สำคัญของศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก เพื่อไปสถานที่สำคัญทางพุทธศาสนา เช่นเดียวกับที่เดินทางมาประเทศไทยเพราะเป็นประเทศที่มีความรู้เรื่องทางพุทธศาสนามากกว่าที่อื่นใดทั่วโลก นอกจากนี้นักท่องเที่ยวยังได้เลือกใช้เวลาว่าง

ขณะท่องเที่ยว ณ ประเทศจุดหมายปลายทาง เยี่ยมชมสถานที่สำคัญทางศาสนา เช่น วัด โบสถ์ อาราม เพื่อการเรียนรู้ เปรียบเทียบกับสิ่งที่ตนเองชอบ และศรัทธาอีกด้วย

4.จุดสนใจทางการเมือง (Political attraction)

การเมืองการปกครองเป็นสิ่งสำคัญและทำให้มนุษย์มีความคิด วิถีชีวิต ความเชื่อ และวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน นักท่องเที่ยวจำนวนมากโหมตรัสความสนใจเป็นพิเศษที่อยากจะรู้ถึงวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของประชาชนที่มีระบบการปกครองที่แตกต่างไปจากตน

5.จุดสนใจทางวิทยาศาสตร์ (Science attraction)

เมืองที่มีชื่อเสียงทางความเจริญก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์ หรือ มหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงทางด้านนี้ก็สามารถเป็นจุดสนใจให้กับนักท่องเที่ยว เช่น ยูซีแอลเอ มหาวิทยาลัยในแคลิฟอร์เนีย หรือแทจอน เมืองวิทยาศาสตร์ในเกาหลี

6.ธรรมชาติทางกายภาพ (Physical attraction)

พื้นที่ป่าไม้ในแหล่งท่องเที่ยวได้แก่ อุทยานแห่งชาติแกรนด์แคนยอน เบลล์สโตน อุทยานแห่งชาติ หรือ Dinosaur Nationpark ในมลรัฐโคโลราโด อุทยานแห่งชาติเตรูเตา และแพะเมืองผีจังหวัดแพร่ ที่มีการกัดเซาะหินและดิน เป็นต้น

7.ภูมิอากาศ (Climate)

ภูมิอากาศมีส่วนช่วยในการตัดสินใจให้เกิดการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก ตัวอย่าง เช่น ฤดูร้อน เป็นการสร้างบรรยากาศให้คนท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ ผู้อยู่ในโซนอากาศหนาวจะท่องเที่ยวไปยังประเทศที่มีภูมิอากาศอบอุ่น หรือเขตเมดิเตอร์เรเนียน หรือ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

8.ทัศนียภาพ (Scenery)

ทัศนียภาพที่งดงามตามธรรมชาติ หรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ก็มีผลช่วยตัดสินใจของนักท่องเที่ยว เช่น นักท่องเที่ยวเลือกประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ออสเตรีย และนิวซีแลนด์ เพราะต้องการชมทัศนียภาพที่งดงาม และน่าประทับใจ นักท่องเที่ยวที่ชอบสวรรค์อันดามัน ภูเก็ต กระบี่ สมุย เพราะมีทะเลที่สวยงาม เป็นต้น

9.ชีวิตสัตว์ป่า (Wildlife)

ถ้าเอ่ยถึงประเทศกลุ่มทวีปแอฟริกาหลาย ๆ ประเทศจะทำให้นึกถึงจินตภาพชีวิตสัตว์ป่า (Wildlife) หรือสวนสัตว์ซาฟารี เพราะบรรยากาศของสัตว์ป่าที่ยังมีชีวิตที่ดูร้ายจำนวนมาก จึงเป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว

10.นันทนาการกลางแจ้งและกีฬา (Outdoor recreation and Sport)

กีฬาและกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ชอบการผจญภัย หรือใกล้ชิดธรรมชาติ หรือเลือกกิจกรรมที่ทำหายความสามารถของตนเอง โดยอาศัยธรรมชาติแวดล้อม เช่น

ประเทศนิวซีแลนด์ และออสเตรเลีย มีกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้งให้เลือกพักผ่อนตากอากาศ และกีฬากลางแจ้งเป็นจำนวนมาก

11. บันเทิง (Entertainment)

เมืองลาสเวกัส แอตแลนติกซิตี หรือมิวนิค เป็นสถานที่ที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวว่า มีแหล่งบันเทิงที่หลากหลาย เหมาะในการท่องเที่ยวพักผ่อน

12. สุขภาพ อาบน้ำแร่ (Health and Spa)

นักท่องเที่ยวจำนวนมากไม่น้อยที่ชื่นชอบเดินทางเพื่อรักษาสุขภาพ และเดินทางไปอาบน้ำแร่ หรือ เพื่อการรักษาบำบัดร่างกายให้แข็งแรง

สรุปได้ว่า แหล่งนันทนาการท่องเที่ยว และนันทนาการกลางแจ้ง มีทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ทั้งสองสิ่งสามารถทำให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย และน่าสนใจ เช่น การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและกีฬา การท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ นักท่องเที่ยวสามารถเลือกรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับความต้องการ

3.5 ความหมายของป่าชายเลน (Mangrove Forest) หรือ ป่าโกงกาง (Intercodal Forest)

ป่าชายเลนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแหล่งหนึ่งที่มีความนิยมพื้นที่ป่าชายเลนสามารถพบได้ตามแนวชายฝั่งทะเล ทั้งด้านชายฝั่งอ่าวไทยและด้านชายฝั่งทะเลอันดามัน ป่าชายเลนเป็นที่อนุบาลของสัตว์น้ำชายฝั่งทะเล และยังเป็นเกราะป้องกันภัยธรรมชาติทางทะเล สามารถให้ความหมายโดยละเอียดดังนี้

สมชาย พานิชสุข (2524: 43-49) กล่าวว่า ป่าชายเลนหรือป่าโกงกางเป็นไม้เบญจพรรณกลุ่มหนึ่งซึ่งมีลักษณะพิเศษ สามารถขึ้นอยู่ริมฝั่งทะเลในช่วงระยะที่น้ำขึ้นได้สูงสุด และต่ำสุด เป็นกลุ่มของสังคมพืชพรรณไม้ที่ขึ้นอยู่เป็นชั้นตอนแตกต่างจากป่าบกอย่างเห็นได้ชัด เพราะอิทธิพลของลักษณะดิน ความเค็มของน้ำทะเลและปริมาณธาตุอาหาร ช่วงระยะที่ 1 เป็นบริเวณระยะต่ำที่สุดที่ลูกไม้ป่าชายเลนสามารถขึ้นได้ ดินจะมีลักษณะเป็นดินเลนลึก มีปุ๋ยและธาตุอาหารมาก พันธุ์ไม้ส่วนใหญ่เป็นไม้โกงกางใบใหญ่ขึ้นอยู่อย่างหนาแน่น ใกล้เคียงทะเลจะมีต้นจากขึ้นปะปนเป็นแห่งๆ บริเวณนี้จะพบสัตว์น้ำจำพวกกุ้ง หอย ปู ปลา สาหร่ายแดง สาหร่ายสีเขียวแกมเขียว โลเมตรน้ำเงิน ปะปนอยู่บ้าง ช่วงระยะที่ 2 อยู่ในระดับน้ำทะเลท่วมถึงบ้างไม่ถึงบ้าง ดินมีลักษณะเป็นดินเลนตื้นความลึกไม่เกิน 30 เซนติเมตร อินทรีย์วัตถุน้อยลง จะพบพันธุ์ไม้โกงกางใบเล็กเป็นส่วนใหญ่ สัตว์น้ำจำพวกกุ้ง หอย ปู ปลา ยังคงมีอยู่ แต่สาหร่ายจะน้อยลง ช่วงระยะที่ 3 เป็นช่วง

ที่มีน้ำทะเลท่วมถึงน้อยครั้ง มีลักษณะดินเลนตื้น มีความแข็งของดินบ้างเล็กน้อย พันธุ์ไม้ที่ขึ้นได้ดี ในช่วงนี้เป็นพวก ไม้แสม ถั่วเป็นส่วนใหญ่ ช่วงระยะที่ 4 เป็นดินร่วนปนดินเลนจะมีทรายมากกว่าเลน ชาวบ้านเรียกว่าเขตป่าเชิงทรง พันธุ์ไม้ที่ขึ้นได้ดี ได้แก่ ตำเสาหนู หงอนไก่ทะเล เป้ง ช่วงระยะที่ 5 คือ ช่วงที่น้ำซึมในดินพบกับบริเวณดินดอนที่มีน้ำจืดถูกผสมเป็นน้ำกร่อย เป็นป่าจำพวกไม้เสม็ดหรือป่าพรุ

สนิท อักษรแก้ว (2532: 66-83) ได้ให้ความหมายของป่าชายเลน หรือป่าโกงกาง คือ กลุ่มของสังคมพืชซึ่งขึ้นอยู่ในเขตนํ้าลงต่ำสุด และน้ำขึ้นสูงสุดบริเวณชายฝั่งทะเล ปากแม่น้ำ หรืออ่าว ป่าชายเลนเป็นบริเวณที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตหลายชนิด ทั้งพืชและสัตว์

เสาวภา สวัสดิ์พีระ (2535: 12-13) ได้กล่าวว่า ป่าชายเลน เป็นส่วนหนึ่งของเขตบริเวณน้ำกร่อย ซึ่งจะพบบริเวณปากแม่น้ำเท่านั้น ที่เรียกว่าป่าชายเลนก็เพราะ ดินบริเวณปากแม่น้ำเป็นดินเลน ไม่ยืนต้นที่อยู่ในบริเวณป่าชายเลนจะมีคุณสมบัติพิเศษต่างจากไม้ยืนต้นอื่นๆ คือ มีการปรับตัวด้านสรีรวิทยาจนสามารถอยู่ได้ในบริเวณที่มีความเค็มโดยไม่มีการสูญเสีย น้ำจากตัวตน และสามารถทนอยู่ได้ในบริเวณที่มีอิทธิพลของน้ำขึ้นน้ำลง จนยากที่จะกล่าวว่า เป็นบริเวณป่าไม้หรือแหล่งประมง เพราะเวลาน้ำลงจะมีลักษณะเป็นป่าไม้ และเวลาน้ำขึ้นจะกลายเป็นแหล่งประมง

บุญเรียม ชมเมฆ (2539: 75) อธิบายว่า ป่าชายเลน เป็นทรัพยากรที่สำคัญ และมีคุณค่ามหาศาลของมนุษย์ ทั้งในด้านการศึกษา เศรษฐกิจและสังคม การประมง การป่าไม้ รวมทั้งการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ป่าชายเลนและห่วงโซ่อาหารของสัตว์น้ำเค็มที่อาศัยอยู่ริมชายฝั่งและในทะเล โดยเป็นแหล่งอาศัย แหล่งอาหาร และที่อนุบาลสัตว์น้ำ นอกจากนี้ ป่าชายเลนยังช่วยป้องกันภัยธรรมชาติ เป็นเกาะก้ำบังและชะลอความรุนแรงของพายุและคลื่นลมชายฝั่ง ช่วยดักจับและกรองตะกอนสารพิษ มิให้ไหลลงสู่ทะเลในบริเวณชายฝั่งทะเล

สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม (2539) กล่าวว่า ชุมพืชป่าชายเลน (Mangrove swamps) หรือเรียกโดยทั่วไปว่า “ป่าโกงกาง” เป็นป่าที่ขึ้นอยู่ทั่วไปตามชายฝั่งทะเลและปากแม่น้ำในประเทศเขตร้อน ป่าชายเลนเป็นบริเวณที่สมบูรณ์ ทำให้สิ่งมีชีวิตอาศัยอยู่มากและเป็นแหล่งที่ขยายพันธุ์สัตว์น้ำต่างๆ มากมาย มีพืชที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจจำนวนมาก และพืชเหล่านี้มีการปรับตัวเพื่อให้ขึ้นอยู่บริเวณดินโคลนได้โดยการมีรากค้ำจุนลำต้น สิ่งหนึ่งที่ทำให้ป่าชายเลนแตกต่างไปจากระบบนิเวศอื่นๆ คือ ลักษณะการถ่ายทอดพลังงานจะเป็นแบบกินเศษอินทรีย์เป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากการสะสมของเศษวัสดุต่างๆ ที่มาจากแผ่นดินและถูกย่อยสลายโดยสัตว์พวกกินเศษอินทรีย์ เช่น แบคทีเรีย รา โปรโตซัว ส่วนสัตว์ประเภทอื่นๆ ได้แก่ ตัวอ่อนของสัตว์ประเภทต่างๆ เช่น กุ้ง หอย ปู และปลา

พิเชษฐ์ เปียภักดิ์ (2541: 79-82) ได้กล่าวว่า ป่าชายเลนเป็นกลุ่มสังคมพืชที่ขึ้นอยู่บริเวณชายฝั่งทะเล ปากแม่น้ำ หรืออ่าวที่มีน้ำทะเลท่วมถึงในช่วงที่น้ำทะเลขึ้นสูงสุด เป็นบริเวณที่มีดินปนเลน หรือเลนปนทราย พันธุ์ไม้ที่ประกอบกันเป็นป่าที่พบมากที่สุด ได้แก่ พันธุ์ไม้สกุลโกงกาง

ไม้แสม และไม้สกุลอื่นๆ ปะปนอยู่ ด้วยพันธุ์ไม้ชายเลนเหล่านี้จะขึ้นเป็นแนวเขต หรือ เป็นโซนที่แน่นอนคือ จากบริเวณชายฝั่งลึกเข้าไปเป็นลำดับใน ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการคือ ความถี่ของการท่วมถึงของน้ำทะเล ชนิดและคุณสมบัติของดิน ความเค็มของน้ำและการระบายน้ำ ตลอดจนความชื้นของดิน

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า ป่าชายเลนสามารถพบได้บริเวณใกล้ปากแม่น้ำตามชายฝั่งทะเล พืชที่พบมาก ได้แก่ ไม้สกุลโกงกาง ไม้สกุลแสม ป่าชายเลนเป็นทรัพยากรป่าไม้ประเภทหนึ่ง ที่สำคัญต่อมนุษย์เป็นอย่างมาก เพราะเป็นแหล่งอาหาร แหล่งประมง แหล่งให้การศึกษา และเป็นเกราะป้องกันภัยธรรมชาติ ดังนั้นจึงควรมีการอนุรักษ์พื้นที่ป่าชายเลนไว้ให้คงอยู่เพื่อเป็นแหล่งข้อมูล ให้ความรู้ทางการศึกษาต่อไป

3.6 รูปแบบการท่องเที่ยวป่าชายเลน

ราไพพรรณ แก้วสุริยะ (2540) ได้กล่าวถึงรูปแบบการท่องเที่ยวป่าชายเลนไว้ว่า มิติใหม่ของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนมีหลายรูปแบบ นักพัฒนาการท่องเที่ยวได้จัดรูปแบบการท่องเที่ยวทางธรรมชาติในป่าชายเลนเป็น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

3.7 ความสนใจและกิจกรรมการท่องเที่ยวป่าชายเลน

ระบบนิเวศในป่าชายเลนมีพรรณไม้ที่มีรากและเรือนยอดดูแปลกตาเช่น ต้นโกงกาง (ใบเล็ก ใบใหญ่) ต้นแสม ต้นลำพูน มีนกสีสดสวย และสัตว์ป่านานาชนิดอาศัยอยู่มากเป็นป่าสีเขียวตลอดปี มีน้ำขึ้นน้ำลงเป็นที่น่าสนใจ ชวนให้มีความต้องการศึกษา เรียนรู้ จึงมีผู้เดินทางเข้าไปเที่ยวชม ไปดูความงามอันแปลกตาของธรรมชาติ กิจกรรมการท่องเที่ยวในป่าชายเลนมีหลากหลายประเภท ได้แก่

- เดินป่าบนเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ชมพรรณไม้ สมุนไพรและสัตว์
- ท่องเที่ยวป่าชมนก แมลง และสัตว์ป่า
- ชมวิถีชีวิตประมงพื้นบ้าน นั่งเรือล่องคลองชมพรรณไม้ดูสัตว์ป่า
- พายเรือแคนู (คายัค) เลาะชายเกาะ ลอดถ้ำทะเล ชมธรรมชาติ
- นั่งรถ หรือเรือชมวิถีชีวิตประมงพื้นบ้าน ดูฟาร์มปลา กุ้ง ปู และทานอาหารทะเลสดๆ

3.8 ลักษณะการเดินทางท่องเที่ยวป่าชายเลนของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวที่ชอบเที่ยวชมป่าชายเลนเป็นกลุ่มที่นักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเป็นพิเศษ (Special interest tourists) บางกลุ่มเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งมีลักษณะเด่น 7 ลักษณะ ดังนี้

1. จะหาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว แล้วตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวตามโอกาส เวลา และงบประมาณที่มีอยู่ในแต่ละครั้ง
2. เลือกท่องเที่ยวตามที่ตนเองให้ความสนใจ เช่น เดินป่า นั่งเรือท่องเที่ยวชมธรรมชาติ พายเรือแคนู ดูธรรมชาติ เที่ยวฟาร์มต่าง ๆ หรือ หาดอาหารอร่อยๆ รับประทาน
3. บางคณะมีการเตรียมการเดินทางและจองการเดินทางล่วงหน้า (จองที่พัก จองร้านอาหาร) บางคณะไม่เตรียมการเดินทางและจองการเดินทางล่วงหน้า
4. บางคณะพักค้างแรมที่โรงแรมหรือรีสอร์ท บางคณะชอบพักแรมที่เรือนรับรองของหน่วยราชการที่รับผิดชอบป่าไม้ หรือที่พักในอุทยานแห่งชาติต่างๆ บางคณะชอบพักที่โฮมสเตย์ ฟาร์มสเตย์ ซึ่งทั้งนี้ขึ้นอยู่กับงบประมาณในการจัดการท่องเที่ยวของแต่ละคณะ
5. แต่ละคณะเมื่อถึงแหล่งท่องเที่ยวแล้ว มุ่งทำกิจกรรมที่กลุ่มสนใจ ดังนั้น กลุ่มที่เตรียมความพร้อมในการเดินทางท่องเที่ยว จึงเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ มาส่วนตัว เช่น กล้องส่องทางไกล อุปกรณ์การถ่ายรูป ยาปฐมพยาบาล
6. บางคณะจะหาโอกาสพูดคุย เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้กับเจ้าหน้าที่ประจำแหล่งท่องเที่ยวและชาวบ้านในบริเวณใกล้เคียง
7. ส่วนใหญ่เมื่อไปเที่ยวหมู่บ้านชาวประมง ก็จะซื้อสินค้าพื้นบ้านหรืออาหารทะเลกลับไปเป็นของฝาก ของที่ระลึก

3.9 เกณฑ์กำหนดแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในป่าชายเลน

เมื่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยมีการนำเอารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เข้ามาปรับใช้และบริษัทนำเที่ยวทั้งหลายได้โฆษณาจัดรายการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติมากขึ้น ดังนั้นในปี พ.ศ. 2542 กองอนุรักษ์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการเผยแพร่ความรู้ด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงได้ประชุมกับสมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และผจญภัย (Thai Eco-Adventure Travel Association : TEATA) และร่วมกันกำหนดเกณฑ์การจัดแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งสามารถนำมาปรับใช้กับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในป่าชายเลน มีข้อสรุป 10 ข้อ ดังนี้

1. เป็นพื้นที่ป่าชายเลนที่มีระบบนิเวศสมบูรณ์ อาจมีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชาวบ้านรวมอยู่ด้วย เช่น หมู่บ้านประมง เลี้ยงกุ้ง หอย ปู ปลา

2. มีความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่ แม้ว่าทางเข้าบางแห่งรถไม่สามารถเข้าถึง อาจมีเรือหางยาวเพื่อทำการรับส่ง เพื่อเพิ่มความสะดวก

3. มีศูนย์บริการอำนวยความสะดวก ที่จอดรถ ห้องน้ำ การบริการให้ข่าวสาร และข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว การนำชมสถานที่ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม รวมทั้งของที่ระลึก

4. จัดทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติบนบก ระยะทางระหว่าง 700 -1500 เมตร อย่างน้อย 1 เส้นทาง การทำเส้นทางควรจัดการแบบเป็นวงกลมหรือวงรอบ บางแห่งมีเส้นทางพายเรือแคนู 1-2 เส้นทาง เพื่อนักท่องเที่ยวสามารถรับชมธรรมชาติที่หลากหลาย พร้อมแผนที่เส้นทาง

5. จัดทำป้ายสื่อความหมายตามเส้นทางศึกษาธรรมชาติ พร้อมคู่มือแนะนำชม อาจทำเพื่อแจกหรือจำหน่ายก็ได้ เพื่อหารายได้บำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว

6. จัดหาอุปกรณ์บริการให้เช่า เช่น กล้องส่องดูนก เรือแคนู โดยมีการจัดการรักษาอุปกรณ์ เพื่อใช้อย่างยั่งยืนและหารายได้บำรุงพื้นที่

7. มีนักสื่อความหมายธรรมชาติ หรือมัคคุเทศก์ประจำท้องถิ่น เพื่อทำหน้าที่นำชมและอธิบายข้อมูลให้นักท่องเที่ยว

8. มีการวางแผนร่วมมือกันระหว่างพหุภาคี กำหนดกิจกรรม กำหนดนโยบาย แผนงาน แผนปฏิบัติการส่งเสริม พัฒนาและรักษาสภาพแวดล้อมกับวัฒนธรรมท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวทั้งระยะสั้น และระยะยาว

9. มีการวางแผนพัฒนาบุคลากรแต่ละระดับ การให้ความรู้ในการอบรม ศึกษาเพิ่มเติมและดูงาน เพื่อเป็นแบบอย่างนำมาปรับใช้ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและ การบริการที่ดี

10. จัดหาที่พักควรเป็นลักษณะที่พักที่รักษาระบบนิเวศ (Ecolodge) หรือการจัดโฮมสเตย์ ฟาร์มสเตย์

3.10 บทบาทการมีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อบริการการท่องเที่ยว

การจัดการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวตามระเบียบการรัฐธรรมนูญใหม่ (พ.ศ. 2540) นั้นได้กำหนดให้แต่ละท้องถิ่นร่วมดำเนินการกับกลุ่มพหุภาคี ทั้ง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มพันธมิตร (Partners) และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) แต่ละกลุ่มมีบทบาทต่างกัน ดังนี้

กลุ่มพันธมิตร (Partners) กลุ่มผู้เกี่ยวข้องที่มีพันธกิจร่วมกัน อันได้แก่ องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐกลางและส่วนภูมิภาคที่รับผิดชอบการส่งเสริมและพัฒนาในพื้นที่นั้น คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวประจำจังหวัด ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานสำนักงานจังหวัด รวมทั้งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภูมิภาคเลขาธิการ นอกจากนี้ยังมีสถาบันการศึกษา สมาคมหอการค้าจังหวัด สถาบันศาสนาและสื่อมวลชนท้องถิ่น รวมทั้งคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวประจำจังหวัด มีหน้าที่กลั่นกรอง

โครงการต่างๆ ที่ผู้รับผิดชอบโครงการเขียนของงบประมาณสนับสนุนการพัฒนา พิจารณาส่งเสริมกิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อป้องกันการเกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น

กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) กลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่สร้างและให้ผลประโยชน์แก่กันและกัน ได้แก่ กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว อันได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจการขนส่งและโดยสาร ผู้ประกอบการธุรกิจที่พัก ผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหาร ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ และผู้ประกอบการธุรกิจสินค้าของที่ระลึก

บทบาทการมีส่วนร่วมพหุภาคี เมื่อกลุ่มชุมชน หรือหน่วยงาน มีภารกิจต่อการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวแล้ว สามารถขอความร่วมมือ ได้จากกลุ่มพันธมิตรและกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ร่วมกิจกรรมต่างๆ ได้แก่

- ร่วมประชุมเพื่อกำหนดนโยบาย แผนงาน กลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ
- ร่วมประชุมเพื่อกำหนดมาตรฐานการบริการ ดัชนีชี้วัด และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ
- ร่วมประชุมเพื่อกำหนดมาตรฐานการบริการ ดัชนีชี้วัด และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ
- ร่วมประชุมเพื่อวางแผนการประชาสัมพันธ์และการตลาด
- ร่วมจัดการ ร่วมลงทุน และได้รับผลประโยชน์อย่างเสมอภาค
- ร่วมประเมินผล (สถานภาพแหล่งท่องเที่ยวและการตลาด) ร่วมแก้ปัญหาต่างๆ เพื่อให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืน

3.11 การจัดโฮมสเตย์และฟาร์มสเตย์ในหมู่บ้านประมงพื้นบ้าน

การจัดการที่พักโฮมสเตย์ (Home Stay) และฟาร์มสเตย์ (Farm Stay) นับเป็นธุรกิจบริการที่พักในชุมชนที่เอื้อประโยชน์ให้กับเจ้าของบ้าน ซึ่งมีรายได้โดยตรงส่วนหนึ่งจากนักท่องเที่ยวเป็นรายได้เสริม ในขณะเดียวกันนักท่องเที่ยวได้รับความสะดวก และได้ประสบการณ์การเรียนรู้วิถีชีวิต โดยตรงจากการพักค้างแรมกับชาวบ้าน แต่การจัดบริการนั้น จะต้องมีการระเบียบการ และมีมาตรฐานในระดับหนึ่ง หรือแบบไทยที่มีคุณภาพหรือ มาตรฐานสากล นักท่องเที่ยวที่เลือกการพักแบบโฮมสเตย์ ฟาร์มสเตย์ เป็นกลุ่มที่ความสนใจเป็นพิเศษ ดังนี้

1. ต้องการเรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน มีความใกล้ชิดกับชุมชน เป็นผู้ให้ความสนใจในการเรียนรู้ อยากรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในท้องถิ่น ซึ่งรวมถึงรู้อัตลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น เพราะการเรียนรู้คือคุณค่าชีวิต
2. ต้องการที่พักสะดวก ราคาจะถูกกว่าโรงแรมประมาณ 20 – 30 เปอร์เซ็นต์ ชอบอิสระและต้องการความปลอดภัยสูง พักค้างแรมในระยะสั้น 1-3 คืน และระยะเวลา 5-10 คืน ไม่คำนึงถึงการพักเกสต์เฮาส์ ไม่ชอบความหรูหรา ฟุ่มเฟือย
3. ให้ความยอมรับนับถือ เชื่อถือและความไว้วางใจ พร้อมเปิดใจเป็นมิตรต่อกัน

4. ต้องการมีเพื่อนเที่ยวและคำแนะนำที่ละเอียดมากกว่าบริษัทนำเที่ยว
 5. ต้องการเรียนรู้ในภูมิปัญญาท้องถิ่นมากขึ้น เพื่อมีประสบการณ์ชีวิตมากขึ้น
- เช่น วัฒนธรรมการแต่งตัว วัฒนธรรมการกินอาหาร หลักการครองเรือน งานประเพณี โดยปลีกเวลาร่วมกิจกรรมในบ้าน อาทิ ช่วยงานในสวนในฟาร์ม เก็บพืชผลและผลไม้ในสวนในไร่ เป็นต้น

3.12 การตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว

ทางสถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (2548 : 84 - 86) ได้กล่าวว่า การจัดทำแบบการตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว มีขั้นตอนและกระบวนการดังนี้

1. รายละเอียดของทรัพยากรท่องเที่ยว

ทรัพยากรท่องเที่ยวมี 2 ประเภท ประเภทที่1 คือทรัพยากรหลัก ซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว ประเภทที่2 คือ ทรัพยากรสนับสนุน ซึ่งเป็นทรัพยากรที่สนับสนุนทรัพยากรหลักในการสร้างการดึงดูดจากนักท่องเที่ยวชนิดของทรัพยากร สามารถแบ่งชนิดของทรัพยากรออกได้ 5 ชนิด คือ ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรวัฒนธรรม ทรัพยากรเหตุการณ์สำคัญ ทรัพยากรกิจกรรม และทรัพยากรบริการ

2. การตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว

2.2.1 เขียนรายงานทรัพยากรท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว มีดังนี้

รายการทรัพยากรที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว มีข้อมูลดังนี้ มีสิ่งที่น่าสนใจให้นักท่องเที่ยวชมบนพื้นที่ และมีสิ่งดึงดูดอะไรบ้าง การให้บริการแก่นักท่องเที่ยว การจัดกิจกรรมให้กับนักท่องเที่ยว ประเภทของที่พักรที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

รายการทรัพยากรธรรมชาติ มีข้อมูลดังนี้ ความโดดเด่นของทรัพยากรในพื้นที่ คือ มีความสำคัญเพียงพอที่จะเป็นแหล่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวชม

รายการทรัพยากรวัฒนธรรม มีข้อมูลดังนี้ แหล่งท่องเที่ยวมีความโดดเด่นอะไรในด้านทรัพยากรวัฒนธรรม มีสิ่งอะไรดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม

รายการทรัพยากรเหตุการณ์สำคัญมีข้อมูลดังนี้ แหล่งท่องเที่ยวมีเหตุการณ์โดดเด่นอะไรบ้าง มีความสามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้มากน้อยเพียงใด เหตุการณ์นั้นเป็นเหตุการณ์ที่เสริม หรือเป็นคู่แข่งกับเหตุการณ์ในท้องถิ่นอื่นหรือไม่ มีกี่ครั้งในรอบปี

รายการทรัพยากรกิจกรรม มีข้อมูลดังนี้ กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวมีความโดดเด่น และมีความสามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เข้าร่วมกิจกรรมนั้นมากน้อยเพียงใด

รายการทรัพยากรบริการ มีข้อมูลดังนี้ ชื่อ ที่อยู่ของผู้ให้บริการ การติดต่อหน่วยงานที่ให้บริการ ลักษณะของการบริการ ระยะเวลาเปิด-ปิด การเข้าถึงแหล่งบริการ มาตรฐานการให้บริการ อัตราค่าบริการ ด้านการบริการอาหาร ลักษณะการจัดการบริการด้านอาหาร ประเภทผู้ให้บริการ มาตรฐานด้านราคาอาหาร และคุณภาพอาหาร ด้านบริการต้อนรับ ลักษณะการบริการ

ต้อนรับ วิธีการนำเที่ยว ลักษณะของที่ระลึก ค่าธรรมเนียมภายในแหล่งท่องเที่ยวการประเมิน
ทรัพยากร

2.2.2 คุณภาพทรัพยากร มีข้อมูลดังนี้ ทรัพยากรนั้นแตกต่างจากทรัพยากรอื่น
อย่างไร มีข้อปรับปรุงแก้ไขตรงไหน การให้บริการมีความสม่ำเสมอเพียงใด และมีอุปสรรคในการ
พัฒนาเรื่องใดบ้าง

ความโดดเด่นของทรัพยากร มีข้อมูลดังนี้ สิ่งใดที่ทำให้ทรัพยากรนั้นน่าสนใจกว่า
ทรัพยากรอื่นๆ มีความแตกต่างจากทรัพยากรอื่นอย่างไร และสะท้อนถึงความภูมิใจในสถานที่นั้น
ได้อย่างไร

อำนาจในการดึงดูดนักท่องเที่ยว มีข้อมูลดังนี้ สิ่งนี้มีบทบาทอย่างไรในกิจกรรม
ของนักท่องเที่ยว มีการวัดระดับ การประเมินผลอย่างไร สิ่งนี้มีแนวโน้มในการดึงดูดความสนใจของ
นักท่องเที่ยวได้อย่างไร

ฐานข้อมูลทรัพยากรท่องเที่ยว มีข้อมูลดังนี้ ทรัพยากรนั้นมีประโยชน์กับ
นักท่องเที่ยวอย่างไร การท่องเที่ยวประเภทใดมีความเหมาะสมและสามารถดึงดูดความสนใจของ
นักท่องเที่ยวได้ มีปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างไร

4. ทฤษฎีเกี่ยวกับการวางแผนยุทธศาสตร์

การจัดการบริหารหรือจัดการธุรกิจและภาครัฐสมัยใหม่นั้น จะได้ยินคำว่า “ การวางแผนกล
ยุทธ์” (Strategic planning) เป็นสิ่งที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย ทั้งด้านการทหาร ด้านการศึกสงคราม
ด้านการเมืองระหว่างประเทศ ด้านการบริหารในธุรกิจเอกชน ประสบความสำเร็จสูงมาก ในปัจจุบัน
การวางแผนกลยุทธ์ได้แพร่หลายเข้ามาในด้านการกิจการงานราชการมากขึ้น ในทางราชการนั้นจะใช้
คำว่า แผนยุทธศาสตร์

นักวิชาการต่างๆได้ให้ความหมายของการวางแผนยุทธศาสตร์ไว้ดังนี้

ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ (2545: 9) ได้กล่าวว่า การวางแผนการดำเนินการและควบคุมใน
แนวทางเชิงกลยุทธ์ จะช่วยให้การบริหารจัดการงานต่างๆเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในการบริหาร
เชิงกลยุทธ์นั้น มุ่งเน้นพิจารณาในแง่ของการบริหาร กลยุทธ์ที่คิดมานั้นต้องอาศัยพื้นฐานทางการ
บริหารเป็นหลัก

ธงชัย สันติวงษ์ (2532: 13) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การวางแผน ทั้งที่เป็นระบบการวางแผน
เชิงรวม และมีขอบเขตครอบคลุมถึงทุกส่วนขององค์กรนั้น เป็นการวางแผนที่เกี่ยวข้องและจัดทำ
โดยฝ่ายบริหารระดับสูง ที่เข้าพิจารณาตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมาย เป้าหมาย กลยุทธ์
และแผนงานหลัก ซึ่งจะมีผลก่อให้เกิดการจัดทรัพยากรต่างๆรูปแบบใหม่ เพื่อเป็นการเตรียมพร้อม
รับอุปสรรคที่จะเกิดขึ้นในภายภาคหน้า

พวงรัตน์ เกษรแพทย์ (2544: 5) อธิบายว่า การวางแผนกลยุทธ์ คือ การวางแผนที่ให้ความสำคัญการมองสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ภายใต้การพิจารณาความเป็นไปได้ในความสามารถขององค์กร เพื่อพิจารณาถึงทางเลือกอย่างชัดเจน และรอบครอบ ในการนำองค์กรก้าวไปสู่ความสำเร็จที่ตั้งไว้

จากข้อความข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การวางแผนกลยุทธ์ เป็นการวางแผนเพื่อรองรับและแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆที่จะเกิดกับองค์กรในภายภาคหน้า เป็นการเตรียมความพร้อมขององค์กรให้สามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงของการบริหารจัดการต่างๆภายในและภายนอกองค์กร เพื่อให้การบริหารองค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และมีประสิทธิภาพในการทำงานอย่างสูงสุด

4.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัดสมุทรปราการ

การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อม (SWOT)

S	=	Strengths	(จุดแข็ง)
W	=	Weaknesses	(จุดอ่อน)
O	=	Opportunities	(โอกาส)
T	=	Threats	(อุปสรรค)

จุดแข็ง (Strengths)

1. ท่าเรือที่ตั้งเอื้อประโยชน์ต่อแหล่งอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก (สนามบินสุวรรณภูมิ) เป็นศูนย์กลางการคมนาคมทางอากาศ ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จึงมีโอกาเป็นศูนย์กลางการกระจายสินค้าสู่จังหวัดใกล้เคียงต่อไป
2. มีกลุ่มอุตสาหกรรมส่งออกที่มีประสิทธิภาพ เป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมเชื่อมโยง (Industrial cluster) เพื่อการส่งออกและจำหน่ายในประเทศ อาทิเช่น อุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมสิ่งทอ อุตสาหกรรมอาหารแปรรูป เป็นต้น
3. มีเส้นทางคมนาคมเชื่อมต่อภูมิภาคอื่น ที่สะดวก รวดเร็ว สามารถเชื่อมโยงสู่จังหวัดใกล้เคียงได้ เช่น ทางบก มีถนนสายบางนา-ตราด ถนนสุขุมวิท ถนนมอเตอร์เวย์ ทางน้ำ มีแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นเส้นทางในการเดินทาง
4. มีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่าน เอื้อประโยชน์ต่อการคมนาคมทางน้ำ การทำประมง และการเกษตร

จุดอ่อน (Weaknesses)

1. ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม ทั้งมลภาวะทางอากาศจากรถยนต์ที่มีการจราจรติดขัด น้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม ขยะมูลฝอยจากชุมชนบ้านเรือน
2. ระบบโครงสร้างพื้นฐานไม่เพียงพอ ทั้งถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ โดยเฉพาะปัญหาการจราจรที่ติดขัด

3. มีปัญหาแรงงานขาดแคลน และแรงงานต่างด้าว มีประชากรแฝงที่อพยพมาทำงาน และยังเกิดปัญหาการขาดแคลนแรงงานฝีมือ ที่มีความรู้ความสามารถตรงตามลักษณะงาน

โอกาส (Opportunities)

1. การพัฒนาเป็นศูนย์กลางการกระจายสินค้า เป็นศูนย์กลางการคมนาคมทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ในการขนส่งสินค้าได้อย่างครบวงจร

2. นโยบายการเปิดเสรีขององค์การการค้าโลก ทำให้ภาคอุตสาหกรรมมีโอกาสพัฒนาไปสู่เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อเป็นการเพิ่มคุณภาพสินค้า และยังช่วยลดต้นทุนในการผลิตได้

3. กระแสนิยมอาหารสุขภาพ แพทย์แผนไทย และการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเต็มที่ และส่งเสริมการอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรมดั้งเดิมให้คงอยู่

4. นโยบายการพัฒนาการเป็นศูนย์กลางการบินสุวรรณภูมิ ให้มีการพัฒนาเป็นชุมชนที่อยู่อาศัย รองรับการพัฒนาของเมืองอย่างเป็นระบบ

อุปสรรค (Threats)

1. ความสามารถในการแข่งขันเนื่องจากประเทศคู่แข่ง และการกีดกันทางด้านการค้า ก่อให้เกิดปัญหาการแข่งขันด้านราคา และคุณภาพสินค้าที่ลดลง

2. การขาดแคลนแรงงานฝีมือดี ที่มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะทางในสายงาน ก่อให้เกิดปัญหาแรงงานต่างด้าว ปัญหาอาชญากรรมตามมา

3. ผลกระทบจากการพัฒนาระบบเศรษฐกิจที่ขาดการจัดการที่ดี ส่งผลให้คุณภาพชีวิตต่ำลง เกิดปัญหาการใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือย ทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม

4. กฎระเบียบไม่เอื้อต่อการพัฒนา เช่น กฎหมายผังเมืองรวมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการขยายพื้นที่การผลิตในภาคอุตสาหกรรม

4.2 วิสัยทัศน์ของจังหวัดสมุทรปราการ

“ ศูนย์กลาง Logistics เพื่อการส่งออกสินค้าการเกษตร และอุตสาหกรรมเป็นเมืองอุตสาหกรรมหลักของชาติ สะอาด น่าอยู่ และเป็นแหล่งรองรับการขยายตัวของสนามบินสุวรรณภูมิ”

4.3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาของจังหวัดสมุทรปราการ

ยุทธศาสตร์ 1 เป็นศูนย์กลาง Logistics ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

- แนวทางการพัฒนาศูนย์ Logistics ครบวงจร สำหรับสินค้าการเกษตร และสินค้าอุตสาหกรรม เพื่อเชื่อมโยงการค้าระหว่างประเทศ

- แนวทางการพัฒนาบุคลากรด้าน Logistics

ยุทธศาสตร์ 2 ศูนย์กลางอุตสาหกรรมต่อเนื่อง และเชื่อมโยง (Cluster) สู่ตลาดโลก

- แนวทางการยกระดับคุณภาพการผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมให้ได้มาตรฐาน

- แนวทางการพัฒนาแรงงานให้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน

อุตสาหกรรม

ยุทธศาสตร์ 3 แหล่งรองรับการขยายตัวของสนามบินสุวรรณภูมิ

- แนวทางการวางแผนและการจัดทำผังเมืองในพื้นที่พัฒนาพิเศษ
- แนวทางการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมในพื้นที่พัฒนาพิเศษ

ยุทธศาสตร์ 4 รองรับยุทธศาสตร์การพัฒนาของกลุ่มจังหวัด ภาคกลางตอนล่าง

- แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรม

การท่องเที่ยวให้มีความหลากหลาย

- แนวทางการสร้างจิตสำนึก การจัดตั้งองค์กร และการพัฒนาบุคลากรให้มี

ความรู้ด้านการท่องเที่ยวอย่างถูกต้อง

ยุทธศาสตร์ 5 การแก้ไขปัญหาความยากจนและการกระจายรายได้

- แนวทางการเพิ่มและกระจายรายได้ เพื่อยกระดับผู้มีรายได้ต่ำ

ยุทธศาสตร์ 6 การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- แนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีมีประสิทธิภาพ
- แนวทางการฟื้นฟูธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5. ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดสมุทรปราการ

ภาพประกอบ 2 ตราประจำจังหวัดสมุทรปราการ

1. สภาพทั่วไปของจังหวัดสมุทรปราการ

คำขวัญประจำจังหวัดสมุทรปราการ

ป้อมยุทธนาวี	พระเจดีย์กลางน้ำ
ฟาร์มจระเข้ใหญ่	งามวิไลเมืองโบราณ
สงกรานต์พระประแดง	ปลาสดแห่งรสดี
ประเพณีรับบัว	ครบถ้วนทั่วอุตสาหกรรม

ประวัติของจังหวัดสมุทรปราการ สมุทรปราการเป็นเมืองที่สร้างขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยา

ตัวเมืองเก่าอยู่แถบอำเภอพระประแดงและมีชื่อเรียกว่า “เมืองพระประแดง” เป็นสถานที่พักของเมืองสินค้าต่างชาติที่มาติดต่อค้าขายกับไทย ที่บริเวณริมทะเลมีการสร้างป้อมค่ายคูเมืองอย่างมั่นคงแข็งแรง

ในสมัยกรุงธนบุรี สมเด็จพระเจ้าตากสินฯ ทรงโปรดให้รื้อกำแพงเมืองพระประแดงออก จวบจนสมัยแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) ทรงเห็นว่าจะเป็นช่องทางที่ข้าศึกจะยกทัพมาได้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างเมืองสมุทรปราการขึ้นที่ตำบลปากน้ำในปี พ.ศ. 2362 โดยใช้เวลาสร้าง 3 ปี และได้จัดสร้างป้อมปราการขึ้นทั้งสองฝั่งแม่น้ำถึง 6 ป้อม คือ ป้อมประโคนชัย ป้อมนารายณ์ปราบศึก ป้อมปราการ ป้อมประกายสิทธิ์ ป้อมนาคราช และป้อมผีเสื้อสมุทร ในขณะที่สร้างเมืองนั้น รัชกาลที่ 2 ได้เสด็จทอดพระเนตรหลายครั้งและทรงสร้างพระมหาเจดีย์ ขึ้นที่เกาะกลางน้ำแล้วพระราชทานนามว่า “พระสมุทรเจดีย์” การสร้างยังมีทันเสร็จได้เสด็จสวรรคตเสียก่อน ต่อมา ในรัชกาลที่ 3 ได้ทรงสร้างต่อจนสำเร็จและสร้างป้อมขึ้นอีก 3 แห่ง คือ ป้อมตรีเพชร ป้อมคงกระพัน และป้อมเสือซ่อนเล็บ

ในปี พ.ศ. 2402 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ได้ทรงปฏิสังขรณ์พระสมุทรเจดีย์ให้สูงขึ้นและทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างป้อมชายทะเลอีกแห่งหนึ่ง พระราชทานนามว่า “ป้อมพระจุลจอมเกล้า” ซึ่งในปัจจุบันป้อมต่างๆ ได้ปรักหักพังลงคงเหลือแต่ป้อมผีเสื้อสมุทรและป้อมพระจุลจอมเกล้าเท่านั้น (วัฒนธรรมพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์ และภูมิปัญญา จังหวัดสมุทรปราการ. 2546)

2. อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับกรุงเทพมหานคร
ทิศใต้	ติดต่อกับอ่าวไทย
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับจังหวัดฉะเชิงเทรา
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร

3. ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม ไม่มีภูเขา ไม่มีพื้นที่ป่าไม้ (ป่าบก) แต่มีป่าชายเลน มีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่าน มีคูคลองมากมาย คลองสายที่สำคัญได้แก่ คลองสำโรง คลองสรรพสามิต ซึ่งใช้ในการคมนาคม และการขนส่งทางน้ำ การประมง และการเกษตร

ลักษณะภูมิประเทศ สามารถแบ่งออกได้ 3 ส่วน

1.บริเวณแม่น้ำเจ้าพระยา บริเวณทั้งสองเป็นที่ราบลุ่ม เดิมเป็นพื้นที่เหมาะแก่การทำนาทำสวน และเลี้ยงสัตว์น้ำ ในปัจจุบันพื้นที่ได้เปลี่ยนเป็นการทำอุตสาหกรรม และชุมชน

2.บริเวณตอนใต้ติดชายฝั่งทะเล บริเวณนี้ได้รับอิทธิพลของของน้ำทะเลท่วมถึง ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ดินมีลักษณะเค็มจัด ในฤดูแล้งดินมีลักษณะเป็นดินเลนเหลวลุ่มลึก เหมาะแก่การทำป่าจาก ป่าชายเลน และการเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

3.บริเวณที่ราบตอนเหนือและตะวันตก เป็นที่ราบกว้างใหญ่ มีความสำคัญมากเพราะเป็นประตูสำหรับระบายน้ำและกักเก็บน้ำ เป็นประโยชน์ในด้านการทำชลประทาน เพื่อส่งผลให้แก่งการทำการ และการเลี้ยงสัตว์น้ำ

4. ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดสมุทรปราการ มีลักษณะอากาศแบบชายทะเล อากาศเย็น ไม่ร้อนจัด ฤดูร้อนมีความชื้นในอากาศสูง ฤดูฝนมีฝนตกมากในเดือนกันยายนถึงเดือนธันวาคม ฤดูหนาวอากาศไม่หนาวจนเกินไป (วัฒนธรรมพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์ และภูมิปัญญา จังหวัดสมุทรปราการ. 2546)

5. ทรัพยากรป่าไม้

ป่าไม้ของจังหวัดสมุทรปราการส่วนใหญ่เป็นป่าไม้ประเภทป่าชายเลน โดยมีเนื้อที่ป่าทั้งสิ้น ประมาณ 1,250 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.20 ของพื้นที่จังหวัด เนื่องจากพื้นที่สมุทรปราการไม่มีการประกาศเป็นป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเตรียมการสงวน หรือป่าหวงห้ามแต่อย่างใด เป็นเหตุให้พื้นที่ป่าในปัจจุบันมีอยู่น้อย แต่อย่างไรก็ตามจากการสำรวจสภาพป่าไม้ในปัจจุบันพบว่ายังมีพื้นที่ที่ยังคงความสมบูรณ์ในบางแห่ง โดยเฉพาะพื้นที่ที่เป็นป่าชายเลน บริเวณปากแม่น้ำเจ้าพระยาเหลืออยู่ จึงควรกำหนดเป็นเขตป่าหวงห้ามของทางราชการ เพื่อป้องกันการบุกรุกทำลายอันก่อให้เกิดความเสียหายต่อสภาพแวดล้อม และสูญเสียสภาพสมดุลของระบบนิเวศในพื้นที่บริเวณนั้น

6. การปกครอง

จังหวัดสมุทรปราการแบ่งการปกครองออกเป็น 5 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ 52 ตำบล 406 หมู่บ้าน 16 เทศบาล 32 องค์การบริหารส่วนตำบล

7. การคมนาคม

มีเส้นทางคมนาคมทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ

1. การคมนาคมทางบก

1.1 ถนนสุขุมวิท เป็นทางหลวงแผ่นดิน ที่ผ่านตำบลท้ายบ้าน ตำบลท้ายบ้านใหม่ตำบลบางปู และตำบลบางปูใหม่

1.2 ถนนสายปากน้ำ – ท้ายบ้าน (หาดอมรา) เริ่มต้นจากคลองพร จดชายทะเล

1.3 ถนนบางปิ๊ง – แพรกษา เป็นทางหลวงแผ่นดินผ่านท้องที่ตำบลท้ายบ้านใหม่ ไปจดตำบลแพรกษา

1.4 ถนนตำรุ – บางพลี เป็นเส้นทางลัดจากถนนสุขุมวิทออกสู่ถนนบางนา-ตราด ในพื้นที่อำเภอบางพลี

2. การคมนาคมทางน้ำ มีแม่น้ำไหลผ่าน

2.1 แม่น้ำเจ้าพระยา เชื่อมต่อกับจังหวัดชลบุรี

2.2 คลองชลประทานเลียบบถนนสุขุมวิท เชื่อมต่อเขตพื้นที่ตำบลคลองด่าน และอำเภอบางพลี

2.3 คลองแพรกษา เชื่อมต่อคลองชลประทานเลียบบถนน และเขตตำบลแพรกษา

2.4 คลองบางปลา เชื่อมต่อคลองชลประทาน และเขตตำบลบางพลี

3. การคมนาคมทางอากาศ

เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2538 อนุมัติโครงการท่าอากาศยานสากล กรุงเทพฯ แห่งที่ 2 สนามบินสุวรรณภูมิ (หนองงูเห่า) โดยมีอาณาเขตพื้นที่ในบริเวณตำบลบางโฉลง ตำบลราชาเทวะ และตำบลหนองปรือ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เนื้อที่ประมาณ 20,000 ไร่

8. การไฟฟ้า

การให้บริการด้านการไฟฟ้า อยู่ในการควบคุมของการไฟฟ้านครหลวง แบ่งเขตให้บริการเป็น 2 แห่ง ดังนี้

1. สำนักงานเขตสมุทรปราการ
2. สำนักงานเขตบางพลี

9. โทรศัพท์

โทรศัพท์ ในเขตเทศบาลมีชุมสายโทรศัพท์ที่เปิดดำเนินการ 1 แห่ง คือ ชุมสายโทรศัพท์บางปู ตั้งอยู่ที่ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

10. สถาบันการศึกษา

เทศบาลตำบลบางปูมีสถานศึกษาทั้งในระบบโรงเรียน และนอกระบบ โดยการศึกษาในระบบโรงเรียนมีทั้งสิ้น 23 โรงเรียน ส่วนการศึกษานอกระบบโรงเรียนมีทั้งการสอนด้านวิชา และ

การศึกษาผู้ใหญ่ ทั้งนี้การให้บริการด้านการศึกษาในปัจจุบันนับว่ามีเพียงพอ นอกจากนั้นในระดับ อาชีวศึกษา ปัจจุบันมีโรงเรียนชานีเทคโนโลยี และโรงเรียนเทคนิคสมุทรปราการ เปิดสอนทั้งใน สาขาช่างอุตสาหกรรม ช่างไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ และสาขาการบริหารธุรกิจ การโรงแรม เป็นต้น ทั้งนี้นับได้ว่าการศึกษาในสถาบันเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาเทศบาลในอนาคตได้เป็นอย่างดี

11. สภาพทั่วไปของตำบลบางปู

จากข้อมูลแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบางปู (2547 : 4) เทศบาลตำบลบางปู มีเนื้อที่ ประมาณ 63 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ความรับผิดชอบ 4 ตำบล คือ ตำบลท้ายบ้าน (7 หมู่บ้าน) ตำบลท้ายบ้านใหม่ (8 หมู่บ้าน) ตำบลบางปูใหม่ (10 หมู่บ้าน) และตำบลบางปู (4 หมู่บ้าน) ลักษณะพื้นที่เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ายาวขนานไปกับฝั่งทะเลด้านตะวันออกถนนสุขุมวิทผ่านกลาง ตลอดพื้นที่ จึงทำให้พื้นที่แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ บริเวณฝั่งน้ำจืด (ฝั่งคลองชลประทาน) มีรัศมีจาก ศูนย์กลางถนนสุขุมวิทออกไป โดยเฉลี่ยประมาณ 2 กิโลเมตร และบริเวณฝั่งน้ำเค็ม (ฝั่งถนน สุขุมวิท) มีรัศมีจากศูนย์กลางถนนสุขุมวิทไปถึงทะเล โดยเฉลี่ยประมาณ 1 กิโลเมตร

พื้นที่ในอดีตของตำบลบางปู มีลักษณะเป็นป่าชายเลนในฝั่งน้ำเค็ม ส่วนน้ำจืดเป็นนาข้าว และบ่อเลี้ยงปลา แต่เนื่องจากปัจจุบัน พื้นที่ถูกใช้ไปเพื่อจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรม ทำให้ป่าชายเลน ได้รับผลกระทบจากการผลิตภาคอุตสาหกรรม และถูกบุกรุกโดยประชาชนเพื่อสร้างที่อยู่อาศัย ดังนั้นจึงควรมีการปรับปรุงและฟื้นฟูสภาพพื้นที่ป่าชายเลนในบริเวณดังกล่าวให้กลับมามีสภาพที่ สมบูรณ์และ มีการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อให้ความรู้แก่ผู้ที่ต้องการศึกษาระบบ นิเวศต่อไป

12. ลักษณะของพื้นที่ป่าชายเลนบางปู

ป่าชายเลนบางปูมีความสมบูรณ์ของสิ่งมีชีวิตทางระบบนิเวศค่อนข้างสูง และมี พันธุ์ไม้ที่สำคัญ อันได้แก่ โกงกางใบเล็ก โกงกางใบใหญ่ แสมขาว แสมทะเล โพธิ์ทะเล และปอทะเล เป็นต้น นอกจากนี้ยังสามารถพบสัตว์ที่อาศัยอยู่ตามริมชายฝั่ง และบริเวณหน้าดินในพื้นที่ป่าชาย เลน ได้แก่ ปลาตีน ปูก้ามดาบ ปูทะเล ปูแสม เป็นต้น

ภายในเขตพื้นที่ป่าชายเลนบางปู สามารถพบพันธุ์นกนานาชนิดได้มากมายที่ อาศัยอยู่ในป่าชายเลน ทั้งนี้ประกอบด้วย นกที่อาศัยอยู่ประจำท้องถิ่น และนกที่อพยพย้ายถิ่นฐาน เพื่อหนีอากาศหนาวชนิดของนกที่มีอยู่อาศัยประจำท้องถิ่น ได้แก่ นกกาน้ำเล็ก นกทะเลขาวแดง นกยางกรอกพันธุ์ขาว นกยางเปีย เป็นต้น และนกที่อพยพย้ายถิ่นมา ได้แก่ นกนางนวลธรรมดา ซึ่งจะอพยพมาในช่วงเดือนพฤศจิกายน – มกราคมของทุกปี (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2544: 10)

สรุปได้ว่า ระบบนิเวศป่าชายเลนบางปู มีความอุดมสมบูรณ์ทางชีวภาพ จึงมีความเหมาะสม ที่จะจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แหล่งศึกษาให้ความรู้ทางนิเวศวิทยา และเป็นสถานที่พักผ่อน

ที่ตั้งอยู่ใกล้เมืองหลวง การเตรียมความพร้อมในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวป่าชายเลน ต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบ และก่อให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุด ดังนั้นป่าชายเลนในพื้นที่ตำบลบางปู จึงเหมาะสมที่จะใช้เป็นพื้นที่ศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งเสริมกิจกรรม และพัฒนาศักยภาพป่าชายเลนเพื่อรองรับการจัดการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ยั่งยืนต่อไป

14. แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู

สถานตากอากาศบางปู เป็นสถานที่ท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ ตั้งอยู่ที่ตำบลบางปู อำเภอเมืองสมุทรปราการ ริมถนนสุขุมวิท กิโลเมตรที่ 37 มีเนื้อที่ประมาณ 582 ไร่ ตั้งอยู่ติดริมทะเล มีทิวทัศน์สวยงามมาก เป็นสถานที่พักผ่อนและตากอากาศของกองทัพบก มีสะพานยาวยื่นออกไปในทะเลหลายร้อยเมตร ชื่อสะพาน สุขตา เมื่อน้ำทะเลขึ้นเต็มฝั่งจะสามารถมองเห็นด้านหนึ่งเป็นทะเลกว้างไกลสุดสายตา มีเรือเดินสมุทรแล่นเข้าออกปากอ่าว ส่วนอีกด้านหนึ่งเป็นริมฝั่งจะมองเห็นทิวป่าแสมและป่าโกงกางขึ้นติดต่อกันเขียวข่ม

ศูนย์ศึกษาธรรมชาติกองทัพบก (บางปู) เฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา มหาราชินี พื้นที่โดยรวมของสถานพักผ่อนบางปูมี 639 ไร่ แต่เมื่อแบ่งตามลักษณะพื้นที่และการใช้ประโยชน์จะแบ่งได้เป็น 2 ส่วนหลัก โดยทางฝั่งตะวันออก ประมาณ 340 ไร่ ยังเป็นพื้นที่โล่งกว้างที่เคยเป็นพื้นที่นาทุ่งเก่าและถูกปล่อยให้รกร้างตามธรรมชาติ จนปัจจุบันเต็มไปด้วยพันธุ์ไม้ชนิดต่างๆ กว่า 50 ชนิด โดยเฉพาะพันธุ์ไม้ชายเลนที่เด่นชัดที่สุด ได้แก่ แสมทะเล พื้นที่บริเวณนี้จึงอุดมสมบูรณ์ด้วยสรรพชีวิต มีระบบนิเวศที่ซับซ้อน ก่อให้เกิดการอยู่อาศัยได้ของสัตว์ท้องถิ่น รวมถึงนกอพยพที่บินมาจากแดนไกล เป็นแหล่งอาศัยของนกนางนวลและนกอพยพอื่นๆ กว่า 190 ชนิด พันธุ์ปลาไม่น้อยกว่า 50 ชนิด ตลอดจน กุ้ง หอย ปู และสัตว์หน้าดินอื่นๆ อีกมากมาย พื้นที่ส่วนนี้จึงเป็นพื้นที่พิเศษ เป็นพื้นที่อนุรักษ์ที่อนุญาตให้เฉพาะกลุ่มเป้าหมายทางการศึกษา หรือ บุคคลที่สนใจด้านการศึกษาธรรมชาติในพื้นที่ชุ่มน้ำบางปู ตลอดจนนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เท่านั้น

วัดโคกการาม สร้างเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2505 เป็นวัดฝ่ายธรรมยุติินิกาย สร้างขึ้นโดยพระสุทธธรรมรังสีคัมภีร์เมธาจารย์ (พระอาจารย์ลี ธมฺมธโร) เป็นวัดสำคัญวัดหนึ่งและเป็นสถานที่สำหรับวิปัสสนากรรมฐาน มีสิ่งที่น่าสนใจ เช่น พระพุทธรูปเจดีย์ เป็นพระเจดีย์หมู่รวม 13 องค์ เป็นที่ระลึกถึงชุดงศวัต 13 ประการ วิหารวิสุทธิธรรมรังสีเป็นที่ประดิษฐานสรีระท่านอาจารย์ลี และมีพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน ไร่เป็นแหล่งศึกษาธรรมชาติ

15. แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรปราการ

พระสมุทรเจดีย์ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวประเภทโบราณสถานและเป็นปูชนียสถานที่สำคัญ ซึ่งมีผู้คนมาเคารพสักการะบูชา และยังเป็นสัญลักษณ์ประจำจังหวัดสมุทรปราการ ผู้คน

ทั่วไปจะเรียกกันติดปากว่า พระเจดีย์กลางน้ำ เนื่องจากเดิมบริเวณที่ก่อสร้างพระสมุทรเจดีย์เป็นเกาะที่มีน้ำล้อมรอบ แต่ต่อมาแผ่นดินได้งอกเพิ่มออกมาจนในปัจจุบันไม่มีสภาพเป็นเกาะอีกต่อไป

ป้อมพระจุลจอมเกล้า เป็นสถานที่ท่องเที่ยวประเภทสิ่งก่อสร้างที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ และพิพิธภัณฑสถานทางเรือ ป้อมนี้สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 ลงมือก่อสร้างเมื่อ พ.ศ. 2427 และเสร็จสิ้นในปี พ.ศ. 2436 และทรงพระราชทานชื่อว่า ป้อมพระจุลฯ โดยได้เสด็จพระราชดำเนินมาเปิดป้อมพระจุลจอมเกล้า และทรงทดลองยิงปืนประจำป้อมด้วยพระองค์เอง

พิพิธภัณฑสถานช้างเอราวัณ เป็นงานปฏิมากรรมลอยตัว ความสูงเทียบเท่าตึก 17 ชั้น ตัวช้างทำด้วยโลหะทองแดง เคาะด้วยมือทั้งหมด เป็นแห่งแรกและใหญ่ที่สุดในโลก ภายในอาคารจะแบ่งเป็น 5 ชั้นคือ

ชั้นที่ 1 จัดแสดงนิทรรศการ

ชั้นที่ 2 เป็นห้องโถง มีบันไดเงิน บันไดทองประดับลวดลายปูนปั้นทองทอดขึ้นไปสู่ชั้น 3

ชั้นที่ 3 เป็นห้องพักบันได บนเพดานตกแต่งด้วยสแตนกลาส ทำเป็นรูปแผนที่โลก

ชั้นที่ 4 เป็นห้องพักรอก่อนที่จะขึ้นสู่ชั้นบนสุด

ชั้นที่ 5 อันเป็นส่วนของท้องช้าง ซึ่งมีความสำคัญที่สุด จะจัดแสดงวัตถุโบราณ

พิพิธภัณฑสถานทหารเรือ อยู่ตรงข้ามกับโรงเรียนนายเรือ บนถนนสุขุมวิท จากแยกบางนาไปสำโรงประมาณ 10 กิโลเมตร ภายในพิพิธภัณฑสถานเป็นที่ยกย่องของข้อมูลทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับกองทัพเรือไทยและยุทธนาวีครั้งสำคัญๆ นอกจากนั้น ยังมีเรือจำลองสมัยต่างๆ เช่น เรือที่ใช้ในพระราชพิธีกระบวนเรือพยุหยาตราชลมารค เรือรบหลวงพระร่วง เรือหลวงมัจฉานุซึ่งเป็นเรือดำน้ำลำแรกของกองทัพเรือไทย

เมืองโบราณ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ตั้งอยู่ที่ตำบลบางปูใหม่ อำเภอเมืองสมุทรปราการริมถนนสุขุมวิท กิโลเมตรที่ 33 มีเนื้อที่ประมาณ 500 ไร่ ภายในเมืองโบราณได้จำลองโบราณสถานที่สำคัญและมีชื่อเสียงของแต่ละจังหวัดมารวมไว้ที่เดียวกัน โดยย่อขนาดให้เล็กลงหรือบางแห่งก็เท่าขนาดจริง สิ่งก่อสร้างแต่ละแห่งมีฝีมือประณีตงดงาม นอกจากนั้นยังเป็นแหล่งรวมศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านของประเทศไทยเอาไว้ให้ผู้สนใจได้ศึกษาค้นคว้าอีกด้วย

วัดบางพลีใหญ่ ตั้งอยู่ริมคลองสำโรง ที่ตำบลบางพลีใหญ่ ห่างจากประตูน้ำสำโรงประมาณ 13 กิโลเมตร เดิมชื่อวัดพลับพลาไชยชนะสงคราม สร้างขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์ในชัยชนะของพระองค์ ต่อมาได้อัญเชิญพระพุทธรูปองค์ใหญ่สมัยสุโขทัยปางมารวิชัยลี้มนตร หน้าตักกว้าง 3 ศอก 1 คืบ เนื้อเป็นทองสัมฤทธิ์ เป็นที่เลื่อมใสของประชาชนโดยทั่วไปนาม หลวงพ่อโต วัดนี้จึงมีชื่อว่า วัดหลวงพ่อโต อีกชื่อหนึ่ง ชาวบางพลีได้อัญเชิญหลวงพ่อดำจำลองลงเรือในพิธีโยนบัวหรือรับบัวทุกปี ในวันขึ้น 14 ค่ำ เดือน 11

16. เทศกาล และประเพณีสำคัญในจังหวัดสมุทรปราการ

งานนมัสการองค์พระสมุทรเจดีย์

เป็นงานประเพณีที่ยิ่งใหญ่ที่มีประชาชนทั่วประเทศมานมัสการ มีงานฉลองใหญ่ประจำปี 9 วัน 9 คืน (เริ่มตั้งแต่วันแรม 5 ค่ำ เดือน 11 ของทุกปี) ในงานมีการประกวดขบวนแห่ผ้าห่มองค์พระสมุทรเจดีย์ โดยทางรถยนต์รอบตลาดปากน้ำ แล้วลงเรือแห่ไปตามลำน้ำเจ้าพระยา จนถึงที่ว่าการอำเภอพระประแดง แล้ววกกลับมาที่องค์พระสมุทรเจดีย์ มีพิธีเวียนเทียนรอบองค์พระสมุทรเจดีย์ มีการแข่งเรือในลำน้ำเจ้าพระยา รวมทั้งมีมหรสพสมโภชและการแสดงสินค้าต่างๆ การเดินทางจากตัวเมืองไปฝั่งพระสมุทรเจดีย์ จะมีเรือโดยสารบริการรับ-ส่ง หน้าตลาดวิบูลย์ศรีทุกวัน เวลา 05.00-18.00 น.

งานเทศกาลสงกรานต์ปากลัด (พระประแดง)

ทุกๆ ปี ในวันอาทิตย์แรกหลังจากเทศกาลสงกรานต์ (13 เมษายน) ชาวเมืองพระประแดงร่วมกับอำเภอเมืองพระประแดง จัดงานประเพณีสงกรานต์ตามแบบพื้นบ้านของชาวรามัญ มีขบวนแห่ทางสงกรานต์ ปลอยนกและปลอยปลา มีการละเล่นพื้นเมือง เช่น สะบ้า ทะแยมอญและมอญรำ

ประเพณีรับบัวหรือโยนบัว

เป็นประเพณีที่สืบทอดกันมายาวนานของชาวบางพลี จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ในวันขึ้น 13 ค่ำ เดือน 11 และช่วงเช้าตรู่ของวันขึ้น 14 ค่ำ เดือน 11 การจัดงานประกอบด้วยการนมัสการและขบวนแห่หลวงพ่อโต ทั้งทางบกและทางน้ำ การแข่งขันกิจกรรมพื้นบ้าน อาทิ การจัดพานดอกบัว มีการประกวดเรือประเภทต่างๆ และการแสดงการละเล่นพื้นบ้าน เช่น เพลงเรือในช่วงเช้าตรู่ของวันขึ้น 14 ค่ำ เดือน 11 จะเป็นงานประเพณีการรับบัวหรือโยนบัว โดยประชาชนจะโยนดอกบัวลงในเรือขบวนแห่พระพุทธรูปจำลองของหลวงพ่อโต ในขณะที่เดียวกันชาวบางพลีก็จะโยนบัวให้กับคนต่างบ้านที่พายเรือมาเที่ยวด้วย เพื่อเป็นการทำบุญร่วมกัน

แผนที่ท่องเที่ยวจังหวัดสมุทรปราการ

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2549: ออนไลน์
ภาพประกอบ 3 แผนที่ท่องเที่ยวจังหวัดสมุทรปราการ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในต่างประเทศ

ในการศึกษาค้นคว้าพบว่า มีการวิจัยในต่างประเทศไทยที่มีส่วนเกี่ยวกับการวิจัยดังต่อไปนี้

ยัง และฟลาวเวอร์ (Young and Flowers. 1982: A) ได้ศึกษาความพึงพอใจนักท่องเที่ยวที่เดินเข้ามาท่องเที่ยวใน Cook Country Forest Preserve District (CCFPD) ซึ่งเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติ ของสหรัฐอเมริกา พบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อพื้นที่และลักษณะของป่าไม้ตามธรรมชาติ ซึ่งมีความสงบและไม่ต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติใดๆ ในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก ในการนันทนาการนักท่องเที่ยวมีความต้องการที่จะพักผ่อนในสถานที่ที่เป็นธรรมชาติมากกว่า

เฮนดี้ และคณะ (Hendee and Others. 1984: 60-64) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว จำนวน 140 คน ที่ไปท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าแถบตะวันตกเฉียงเหนือของสหรัฐอเมริกา 3 แห่ง โดยการสอบถามและสัมภาษณ์ พบว่านักท่องเที่ยวร้อยละ 40 เห็นด้วยกับการจ่ายค่าธรรมเนียมในการเข้าไปท่องเที่ยวป่า เพื่อจะได้มีเงินใช้ในการพัฒนา บำรุงรักษา แต่เรื่องการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว และการส่งเสริมให้เอกชนมาลงทุนเพื่อพัฒนา มีความเห็นด้วยน้อยประมาณร้อยละ 10 เท่านั้น และเห็นด้วยกับการลดผลกระทบในพื้นที่ โดยวิธีการกระจายกลุ่มนักท่องเที่ยวมากกว่า

แม็ค โดเวล (Mcdowell. 1996: 53) ได้ศึกษาเรื่องความปรารถนาและการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการในเวลาว่างเปรียบเทียบระหว่างเด็กวัยรุ่นปกติกับเด็กวัยรุ่นที่มีความผิดปกติทางสมองประเภทเรียนช้า ผลการวิจัยพบว่า เด็กวัยรุ่นทั้ง 2 กลุ่มมีความปรารถนาสูงที่จะใช้เวลาว่างในกิจกรรมนันทนาการ ส่วนกิจกรรมที่เด็กทั้ง 2 กลุ่ม ได้เข้าร่วมในเวลาว่างได้แก่ การฟังดนตรี การดูภาพยนตร์ ดูโทรทัศน์ จับกลุ่มสนทนา วาดภาพ ปลูกต้นไม้ ชุมกีฬา ส่วนกิจกรรมที่เด็กทั้ง 2 กลุ่ม เข้าร่วมในเกณฑ์ต่ำได้แก่ การจับจ่ายซื้อของ การกินอาหารนอกบ้าน และการอ่านหนังสือ นอกจากนี้ ยังพบว่าปัญหาอุปสรรคที่ทำให้วัยรุ่นไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการตามปกติที่ตนปรารถนาได้ก็คือ ความจำกัดทางด้านเวลา และโอกาส เด็กวัยรุ่นที่มีความผิดปกติทางสมองมีความปรารถนาที่จะเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการอยู่ในเกณฑ์ที่สูงกว่าเด็กวัยรุ่นปกติ

วัตสัน (Watson. 1997: 151) ศึกษาเรื่องผลกระทบของทัศนคติและแรงจูงใจ ของการใช้เวลาว่างที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ การออกกำลังกายของนักศึกษาในวิทยาลัย ผลวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ได้ใช้เวลาว่างวันละ 2-3 ชั่วโมง ในการดูโทรทัศน์ หรือทำกิจกรรมที่ไม่มี การเคลื่อนไหว ซึ่งเขาสรุบได้ว่า นักศึกษามีเวลาว่าง แต่ไม่ได้ใช้เวลาว่างในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ การออกกำลังกายขาดทัศนคติที่ดี ขาดแรงจูงใจ ตลอดจนไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรมนันทนาการการออกกำลังกาย เพื่อนันทนาการ

เซบาลอส ลาสคูเรน (Celballos Lascurain. 1998: 111-112) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บริเวณอ่าวรอกซ์เมืองซิดนีย์ประเทศออสเตรเลีย การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของผู้ประกอบการ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว จำนวน 240 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่าที่ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อยู่ในระดับต่ำ ปัจจัยที่มีผล คือ ความรู้เชิงอนุรักษ์ การได้และการให้คุณค่าต่อธรรมชาติสิ่งแวดล้อม มีผลต่อความคิดเห็นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยในประเทศ

ในการศึกษาค้นคว้าพบว่า มีการวิจัยในประเทศไทยที่มีส่วนเกี่ยวกับการวิจัย ดังต่อไปนี้

วาชรัตน์ นันทเสน (2546) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติ ภูหินร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บริการต่างๆ และสภาพแวดล้อม ในอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า ในการศึกษาได้ใช้ตัวอย่างจำนวน 397 ราย พบว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานภูหินร่องกล้า ที่มีความพร้อมมากคือ ผาซุ้ง และลานหินปุ่ม

สุริพร ภัทรพรนันท์ (2541) ศึกษาทัศนคติของนักท่องเที่ยว ที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ระดับปานกลาง โดยมีความรู้เรื่องเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากกว่าความรู้เรื่องการจัดการ การมีส่วนร่วมของประชาชน มีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เชิงบวกหรือส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในระดับปานกลางถึงสูง โดยมีทัศนคติต่อการให้สิ่งแวดล้อมศึกษา ในทิศทางบวกสูงสุด

สันติ สุขเย็น (2546) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการให้บริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ อุทยานแห่งชาติหาดวนกร อำเภอบ้านละงู จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 399 คน ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในกิจกรรมทางเดินเท้าพักผ่อน อยู่ในระดับมาก ส่วนความพอใจในกิจกรรมอื่นๆอยู่ในระดับปานกลาง จากสมมุติฐาน พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ของนักท่องเที่ยว มีความเกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และกิจกรรมต่างๆบางประเด็น

สาธิต ตันติกฤตยา (2546) ได้ศึกษา สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ที่มีผลต่อความคิดเห็นของราษฎรต่อการปลูกฟื้นฟูป่าชายเลน ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงอกลัก อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี การศึกษาได้เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ทำการสำรวจหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้แทนครัวเรือน จำนวน 364 คน พบว่า ราษฎรส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ปัญหาส่วนใหญ่ของโครงการเกิดจากที่ราษฎรบุกรุกพื้นที่ป่าเข้าไปทำนาทำไร่ไม่ยอมออกจากพื้นที่ป่า คัดค้านการปลูกฟื้นฟูสภาพป่า และขาดความรู้ความเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการ ขาดแรงจูงใจในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ในอีกทางหนึ่งราษฎรบางกลุ่มเห็นด้วยกับโครงการปลูกป่าฟื้นฟูป่าชายเลน ป่าดงอกลัก เนื่องจากเห็นว่าเป็นโครงการที่ทำให้ทรัพยากรป่าไม้ดีขึ้น สัตว์น้ำ มีปริมาณเพิ่มขึ้น ดังนั้นจึงควรดำเนินโครงการนี้ต่อไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ป่าชายเลนแห่งนี้เกิดความยั่งยืน

กนกวรรณ ศรีสุวรรณภพ (2547) ศึกษาเรื่อง การประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์จากการไม่ได้ใช้ประโยชน์การอนุรักษ์ป่าชายเลนของประชาชนกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง 1. ความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลน 2. ปัจจัยที่มีผลต่อ

ความเต็มใจที่จะจ่ายของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลน 3. มูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนโดยทั่วไปในเขตธนบุรีกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้สุ่มตัวอย่างหลายขั้นตอน (Multi – stagesampling) จำนวน 400 คน

สุชาติ นิ่มหิรัญวงศ์ (2544) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการท่องเที่ยวภายในประเทศของผู้สูงอายุ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการท่องเที่ยวภายในประเทศในระดับปานกลาง โดยมีความต้องการท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติมากที่สุด มีความต้องการท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศาสนสถานในระดับปานกลาง และมีความต้องการท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรมในระดับน้อย ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการท่องเที่ยวภายในประเทศของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส ลักษณะครอบครัว ระดับการศึกษา ภาวะสุขภาพ รายได้ การประกอบอาชีพหลังเกษียณอายุ ตำแหน่งครั้งสุดท้ายก่อนเกษียณอายุ การให้คุณค่าต่อการท่องเที่ยว การสนับสนุนของครอบครัว การรับรู้ข่าวสารการท่องเที่ยวและประสบการณ์การท่องเที่ยว

พันตำรวจโทสนธยา บำรุงศักดิ์ (2545) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา 2 กลุ่ม คือ ประชาชน ตำบลเบตง ตำบลยะรม ตำบลธารน้ำทิพย์ ตำบลอัยเยอร์เวง และตำบลตานะแมเราะ และเจ้าหน้าที่ของเทศบาลตำบลเบตง จำนวน 200 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลพบว่า ประชาชนมีความตระหนักในสิ่งแวดล้อมต่างกัน จะมีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ และประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การสำรวจทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - 1.1 การสำรวจสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว
 - 1.2 การสำรวจและประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวบริเวณพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู และแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงบริเวณใกล้เคียงในจังหวัดสมุทรปราการ
2. กำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
 - 3.1 แบบสอบถาม สำหรับนักท่องเที่ยว
 - 3.2 แบบสัมภาษณ์ สำหรับผู้ประกอบการ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การสำรวจทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

แบบสำรวจ (Survey) เป็นแบบประเมิน ที่พัฒนาขึ้นมาโดยสถาบันพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยผู้วิจัยลงพื้นที่ในช่วงเดือนธันวาคม 2549 เพื่อสำรวจแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว ที่เดินทางมาท่องเที่ยวภายในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู และแหล่งท่องเที่ยวบริเวณใกล้เคียงในจังหวัดสมุทรปราการ

ชุดที่ 1 แบบสำรวจสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว มีจำนวน 15 ข้อ เป็นเครื่องมือที่สำรวจสิ่งอำนวยความสะดวก ทราบถึงสภาพพื้นที่ และปัญหาของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยทำการสำรวจ 3 ที่ ได้แก่ สถานตากอากาศบางปู ศูนย์ศึกษาธรรมชาติกองทัพบก เฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา มหาราชินี และ วัดอโศการาม ดังนี้

- ป้ายบอกทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว
- สิ่งบ่งชี้ว่าถึงจุดท่องเที่ยว
- ศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว
- ห้องสุขา
- ร้านอาหารและเครื่องดื่ม
- ร้านขายของที่ระลึก

- โรงแรมและที่พัก
- ป้ายสื่อความหมายในจุดแหล่งท่องเที่ยว
- ป้ายชี้ทางในการเดินทางเข้าแหล่งท่องเที่ยว
- มัคคุเทศก์ท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว
- การแสดงผังภาพรวมของจุดท่องเที่ยว
- ลานจอดรถ
- สถานที่พักให้แก่นักท่องเที่ยว
- สิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ
- แหล่งท่องเที่ยวที่มีภาพลักษณ์เป็นที่รู้จักกันดี

ชุดที่ 2 แบบสำรวจและประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยว (Resource audit) เป็นเครื่องมือในการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว (สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ) โดยแบ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู จำนวน 3 แห่ง และแหล่งท่องเที่ยวบริเวณใกล้เคียงในจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 5 แห่ง รวม 8 แห่ง โดยทำการสำรวจในด้านต่างๆ ดังนี้

- ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (Nature) ได้แก่ ภูมิทัศน์และภูมิอากาศ พืช สัตว์ น้ำ
- ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Culture) ได้แก่ มรดกวัฒนธรรม มรดกศาสนา ศิลปะชาติพันธุ์
- ทรัพยากรมหกรรมปรากฏการณ์สำคัญ (Event) ได้แก่ งานมหกรรม งานการแข่งขันกีฬา งานแสดงอื่นๆ วันชาติ วันฉลอง ขบวนแห่ มหกรรม ฯลฯ
- ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทกิจกรรม (Activity) ได้แก่ กิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมด้านบริการ สิ่งอำนวยความสะดวก
 - การบริการ (Service) การขนส่ง ที่พักแรม การต้อนรับ บริการอื่นๆ
 - งานมหกรรมและเหตุการณ์สำคัญในรอบปี
 - การประเมินทรัพยากรท่องเที่ยวในส่วนคุณภาพ กล่าวถึงความโดดเด่นเมื่อเทียบกับที่อื่น จุดดึงดูดนักท่องเที่ยว แบ่งเป็นด้านทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรวัฒนธรรม งานมหกรรม และเหตุการณ์สำคัญ ด้านบริการ การบริการ
 - การจัดอันดับความสำคัญของทรัพยากรท่องเที่ยว กล่าวถึงคุณสมบัติความโดดเด่น ลูกค้าสำคัญ โอกาสในการพัฒนา อุปสรรคในการพัฒนา

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบไปด้วย 2 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 นักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 1,375,550 คน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2547)

กลุ่มที่ 2 ผู้ประกอบการที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ ได้แก่ ข้าราชการทหาร นักสิ่งแวดล้อมศึกษาอาวุโส และแม่ชี รวม 3 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง แบ่งได้ 2 ลักษณะ

1.การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (**Accidental sampling**) กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวในตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ จะเลือกกลุ่มตัวอย่างจากนักท่องเที่ยวที่เป็นคนไทย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Yamane (Taro Yamane. 1967: 886) ที่ความเชื่อมั่น 95% และค่าความคลาดเคลื่อน 5% ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถาม

2. การกำหนดกลุ่มตัวอย่างเจาะจง (**Purposive sampling**) กลุ่มผู้ประกอบการ ได้แก่ ข้าราชการทหารกองทัพบกจำนวน 1 คน เจ้าหน้าที่นักสิ่งแวดล้อมศึกษาอาวุโส ศูนย์ศึกษาธรรมชาติบางปู จำนวน 1 คน แม่ชี 1 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้มี 2 ชิ้นคือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการศึกษาจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ รวมทั้งข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับ การจัดกิจกรรมและการบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ณ พื้นที่ที่ทำการศึกษาวิจัยในตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งผู้วิจัยสร้างเองทั้งหมดตามนิยามศัพท์เฉพาะ โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 3 ตอน และแบบสัมภาษณ์ 5 ตอน

ขั้นที่ 1 แบบสอบถามนักท่องเที่ยว

แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ แบ่งได้ 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวหรือลักษณะทางชีวสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษา เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมและบริการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) 5 ระดับ มีจำนวน 2 ด้าน คือ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว จำนวน 16 ข้อ และด้านบริการการท่องเที่ยว จำนวน 14 ข้อ รวม 30 ข้อ โดยมีเกณฑ์ให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้พิจารณา ดังนี้

5	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับมาก
3	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศซึ่งมีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิด(Open-end question) เพื่อให้ผู้ตอบสามารถแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะได้โดยอิสระ

ขั้นที่ 2 แบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ

แบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการเกี่ยวกับเรื่องกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ สามารถแบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยว จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 3 ความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิด (Open end question) เพื่อให้ผู้ตอบสามารถแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะได้โดยอิสระ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อนำมาประมวลเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามที่มีคุณภาพ

2. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างขึ้น นำเสนอให้ประธานและกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบข้อเสนอแนะ และปรับปรุงแก้ไข

3. นำแบบสอบถามที่สร้างและผ่านการพิจารณาจากประธานและกรรมการผู้ควบคุมแล้วไปหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

3.1 นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงถูกต้องของเนื้อหา (Content validity) และหาค่าดัชนีชี้วัดความสอดคล้อง (Index of item-objective congruence หรือ IOC) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ความชัดเจนของภาษาที่ใช้ โดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาลงความคิดเห็น โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ให้คะแนน	+1	เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามหรือข้อความนั้นวัดคุณลักษณะตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะ
ให้คะแนน	0	เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามหรือข้อความนั้นวัดคุณลักษณะตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะ
ให้คะแนน	-1	เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามหรือข้อความนั้นวัดคุณลักษณะไม่ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะ

โดยในการให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน พิจารณาแบบสอบถามนั้น ผู้วิจัยดำเนินการโดยส่งหัวข้อการวิจัย ความมุ่งหมายของการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ พร้อมกับเครื่องมือการวิจัยคำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งลักษณะของตาราง IOC มีดังนี้

รายการ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	+1	0	-1	
1. เดินป่าศึกษาธรรมชาติ				
2. ดูนก แมลง และสัตว์น้ำชายฝั่ง				
3. ปลูกป่าชายเลนทดแทน				
4. ถ่ายรูปธรรมชาติ				
5. นั่งรถชมวิถีชีวิตชาวบ้าน				

การหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้สูตรการคำนวณดังนี้ (ล้วน สายยศและ อังคณา สายยศ. 2538)

$$\text{สูตร} \quad IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC = ดัชนีความสอดคล้องข้อคำถามกับลักษณะพฤติกรรม

$\sum R$ = ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เมื่อผู้เชี่ยวชาญส่งแบบสอบถามกลับคืนมา ผู้วิจัยนำผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านมาลงตาราง แล้วคำนวณค่าของ IOC ข้อคำถามที่ใช้ได้คือ ข้อที่ได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ซึ่งแบบสอบถามฉบับนี้ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6 ถึง 1

3.2 นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะไปทดลองใช้(Try out) กับนักท่องเที่ยวที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ที่อ่าวคุ้งกระเบน จังหวัดจันทบุรี เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามกระบวนการวิธีของครอนบาค (Cronbach. 1970 : 161) โดยใช้สูตรการคำนวณ (ปัญญา วีระวิทยาเลิศ. 2547: 58) ดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum \sigma_i^2}{\sigma_t^2}\right)$$

เมื่อ	α	แทน	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	K	แทน	จำนวนข้อคำถาม
	$\sum \sigma_i^2$	แทน	ความแปรปรวนของคำถามข้อที่ i
	σ_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทุกข้อ

ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ดังนี้

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ	.948
ด้านบริการการท่องเที่ยว	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ	.974
รวมทั้ง 2 ด้าน	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ	.978

4. ผู้วิจัยได้ทำหนังสือถึงบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอหนังสือขอความร่วมมือจากเทศบาลตำบลบางปู ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5. ผู้วิจัยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 4 สัปดาห์ คือระหว่างวันที่ 6 ธันวาคม ถึง วันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2549 โดยกำหนดเวลาในการแจกแบบสอบถาม ตั้งแต่เวลา 9.00 ถึง 16.00 โดยแบ่งเป็น 2 ช่วงคือ เวลา 9.00 ถึง 11.00 และเวลา 13.00 ถึง 16.00 โดยขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยวคนไทยที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยผู้วิจัยพิจารณาเลือกนักท่องเที่ยวครอบคลุมทุกกลุ่มอายุ และพบนักท่องเที่ยวทุกคน โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามมีอิสระในการตอบ และผู้วิจัยคอยรับทันที

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน และรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การสำรวจทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว โดยข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

1.1 วิเคราะห์แบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู และแหล่งท่องเที่ยวบริเวณใกล้เคียงของจังหวัดสมุทรปราการ

1.2 สรุปผลการสำรวจทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

2. แบบสอบถามนักท่องเที่ยว

2.1 กำหนดรหัสให้กับตัวแปร ค่าของตัวแปร และกรอบตัวเลขลงในกระดาษรหัส

2.2 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

2.2.1 ข้อมูลส่วนตัวหรือลักษณะทางชีวสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม ในแบบสอบถามตอนที่ 1 โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และคำนวณร้อยละ (Percentage) นำเสนอแบบตารางประกอบความเรียง

2.2.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ในแบบสอบถามตอนที่ 2 ตามความมุ่งหมายข้อที่ 1 โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean หรือ $\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation หรือ SD) นำเสนอแบบตารางประกอบความเรียง

2.2.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ในแบบสอบถามตอนที่ 2 ตามความมุ่งหมายข้อที่ 2 โดยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้การทดสอบค่าที่ (t-test) และระหว่างกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One –Way analysis of variance) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบรายคู่ โดยใช้วิธีการของ Scheffe (Scheffe's Method) โดยการแปลความหมายตามความมุ่งหมายข้อที่ 1 และ 2 ในแบบสอบถามตอนที่ 2 นั้นกำหนดเกณฑ์คะแนนเฉลี่ย (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2540: 20) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
4.50-5.00	หมายถึง มากที่สุด
3.50-4.49	หมายถึง มาก
2.50-3.49	หมายถึง ปานกลาง
1.50-2.49	หมายถึง น้อย
1.00- 1.49	หมายถึง น้อยที่สุด

2.3 นำส่วนความคิดเห็นที่เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยใช้ค่าความถี่ แล้วเสนอในรูปแบบ
ความเรียง

3. แบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ

3.1 รวบรวมแบบสัมภาษณ์ที่ได้ข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบ

ความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์

3.2 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล และอธิบายเชิงพรรณนา

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น และตัวแปรตาม โดยใช้
การประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีสถิติที่ใช้ ดังนี้

4.1 ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) เพื่อใช้ในการแปลงข้อมูลประเภทนามบัญญัติ
(Nominal scale) และประเภทเรียงลำดับ (Orinal scale) โดยใช้สูตรการคำนวณ (ประคอง กรรณ
สูตร. 2538)

$$\text{สูตร } P = \frac{n \times 100}{N}$$

P = ค่าร้อยละ

n = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่มีคุณสมบัติตามที่ต้องการ

N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

4.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตรการคำนวณ (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ.
2538)

$$\text{สูตร } \bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

$\bar{X}$ = คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N = จำนวนของคนในกลุ่มตัวอย่าง

4.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยใช้สูตรคำนวณ (ล้วน
สายยศและ อังคณา สายยศ. 2538)

สูตร

$$S = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

- S = ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด
- ΣX = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
- ΣX^2 = ผลรวมของกำลังสองของคะแนน

4.4 ค่า t-test ใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 2 กลุ่ม
(กัลยา วานิชย์บัญชา. 2544)

สูตร

กรณีความแปรปรวน 2 กลุ่มเท่ากัน

$$S_p^2 = \frac{[(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2]}{(n_1 + n_2 - 2)}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

กรณีความแปรปรวนไม่เท่ากัน

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{S_1^2 / n_1 + S_2^2 / n_2}}$$

$$df = \frac{[(S_1^2 / n_1) + (S_2^2 / n_2)]^2}{\left[(S_1^2 / n_1)^2 / (n_1 - 1) \right] + \left[(S_2^2 / n_2)^2 / (n_2 - 1) \right]}$$

- df = ค่าองศาอิสระ
- t = ค่าสถิติที่ใช้ใน t- distribution
- $\bar{X}_1$ = ค่าเฉลี่ยตัวอย่างกลุ่มที่ 1
- $\bar{X}_2$ = ค่าเฉลี่ยตัวอย่างกลุ่มที่ 2

$$\begin{aligned}
 n_1 &= \text{จำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่1} \\
 n_2 &= \text{จำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่1} \\
 S^2_1 &= \text{ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่1} \\
 S^2_2 &= \text{ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่2}
 \end{aligned}$$

4.5 ค่า F-test ใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2กลุ่มขึ้นไป โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) (กัลยา วาณิชยปัญญา. 2544)

$$\text{สูตร } F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

F = ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤต จากการแจกแจงแบบ F เพื่อทราบนัยสำคัญ

MS_b = ค่าประมาณของความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
(Mean Square between Groups)

MS_w = ค่าประมาณของความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
(Mean Square within Groups)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ” ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อ ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
SD	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
F-Ratio	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
P-Prob	แทน	ความน่าจะเป็นสำหรับบอกนัยสำคัญทางสถิติ
df	แทน	ระดับขั้นของความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
SS	แทน	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean squares)
Sig	แทน	ค่า Significance

การนำเสนอผลการวิเคราะห์

ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ เกี่ยวกับความคิดเห็นในกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยว มีจำนวน 400 คน นำมาวิเคราะห์และนำเสนอในรูปแบบของตารางมีคำอธิบายโดยแบ่งออกเป็น 8 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

ตอนที่ 2 รายการตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

ตอนที่ 3 การสำรวจทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวในตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

ตอนที่ 4 การศึกษาของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

ตอนที่ 5 การศึกษาแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดสมุทรปราการ

ตอนที่ 6 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

ตอนที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

ตอนที่ 8 วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวและความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็น ในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และด้านบริการการท่องเที่ยว

ตอนที่ 9 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ และระดับการศึกษา

ตอนที่ 1. สภาพพื้นที่ที่ศึกษา ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

สภาพพื้นที่

ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ มีพื้นที่ประมาณ 63 ตารางกิโลเมตร ลักษณะพื้นที่เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ายาวขนานไปกับฝั่งทะเล ด้านตะวันออกมีถนนสุขุมวิทและคลองชลประทานผ่ากลางตลอดพื้นที่

สภาพภูมิศาสตร์

ตำบลบางปูเป็นพื้นที่ราบต่ำ น้ำทะเลท่วมถึง ในอดีตเป็นป่าโกงกางและป่าแสม แต่ในปัจจุบันเป็นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม อากาศเป็นแบบชายทะเล โดยเป็นอากาศที่เย็นสบายไม่ร้อนจัด

- ฤดูร้อนเริ่มจากเดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม เป็นช่วงที่ได้รับอิทธิพลจากลมทะเลอ่าวไทย และลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ทำให้มีความชื้นในอากาศสูงอากาศจึงไม่ร้อนมาก

- ฤดูฝนเริ่มจากเดือนมิถุนายนถึงเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่ได้รับอิทธิพลจากร่องความกดอากาศต่ำ ทำให้มีฝนตก ช่วงเดือนตุลาคมเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกมากที่สุด

- ฤดูหนาวเริ่มจากเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์

ลักษณะที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลบางปู

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	เขตเทศบาลนครสมุทรปราการ และเทศบาลตำบลแพรกษา
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ทะเล
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลคลองด่าน
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	แม่น้ำเจ้าพระยา

สภาพเศรษฐกิจ

การประกอบอาชีพตำบลบางปูสามารถแบ่งได้ 3 ด้าน ได้แก่

- ด้านอุตสาหกรรม ได้แก่ โรงงานผลิตและประกอบรถยนต์ โรงงานผลิตอุตสาหกรรมก่อสร้าง โรงงานผลิตชิ้นส่วนอะไหล่ไฟฟ้า โรงงานฟอกหนัง เป็นต้น
- ด้านเกษตรกรรม ได้แก่ การประมง การแปรรูปสินค้าเกษตร ผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ คือ กล้วยน้ำว้า กล้วยหอม ชมพู ขนุน ฝรั่ง เป็นต้น
- ด้านการค้าและการบริการ ได้แก่ กิจการประเภทบริษัท ห้างหุ้นส่วน การค้าส่ง-ปลีก ปั่นน้ำมันและก๊าซ เป็นต้น

สภาพสังคม

การปกครอง

การปกครองแบ่งออกเป็น 4 หมู่บ้าน ทุกหมู่บ้านอยู่ในเขตเทศบาลตำบลบางปู โดยมีกำนัน และผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ดูแลในแต่ละหมู่บ้าน

ประชากร

ตำบลบางปูมีประชากรทั้งสิ้น 7,019 คน แยกเป็นเพศชาย 3,368 คน และเพศหญิง 3,651 คน จำนวนบ้าน 1,290 หลังคาเรือน

ตอนที่ 2. รายการตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

ในการจัดทำรายการตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยได้คัดเลือกสถานที่ที่ทำการศึกษาค้นคว้า 3 สถานที่ ได้แก่ สถานีตากอากาศบางปู ศูนย์ศึกษาธรรมชาติกองทัพบกเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษามหาราชนี และ วัดอโศการาม

2.1 สถานตากอากาศบางปู

ภาพประกอบ 4 นกนางนวลในช่วงเวลาเย็น

การตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวก

1. ป้ายบอกทาง เข้าถึง มีป้ายบอกเส้นทางการเดินทาง และระยะทางในการเดินทางที่ชัดเจน เพราะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง
2. สิ่งบ่งบอกถึงแหล่งท่องเที่ยว มีป้ายทางเข้าขนาดใหญ่ตั้งอยู่ริมถนน บริเวณทางเข้า เป็นที่สังเกตเห็นได้ง่าย
3. ศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว มีบริการที่สำนักงานศาลากลางจังหวัดสมุทรปราการ และสำนักงานเทศบาลบางปู
4. ห้องสุขา มีบริการบริเวณร้านอาหารสโมสรทหารบก
5. ร้านอาหารเครื่องดื่ม มีร้านอาหารสโมสรทหารบก มีบริเวณที่เป็นห้องปรับอากาศ และบริเวณภายนอกที่สามารถชมบรรยากาศของชายทะเลบางปูได้อย่างเต็มที่
6. ร้านขายของที่ระลึก ตั้งอยู่บริเวณทางเข้าร้านอาหารสโมสรทหารบก
7. ป้ายบอกข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ มีป้ายอธิบายถึงประวัติความเป็นมาของสถานที่ และป้ายบอกเส้นทางการชมสถานที่ ตั้งอยู่บริเวณทางเข้า
8. มีลานจอดรถ มีลานจอดรถขนาดใหญ่ ทั้งบริเวณสะพานสุขตา และลานจอดรถด้านหน้าสะพาน
9. มีนั่งพักของนักท่องเที่ยว มีการจัดที่นั่งพักชมบรรยากาศ บริเวณสะพานสุขตา และด้านหลังร้านอาหารสโมสรทหารบก
10. การดูแลความสะอาด มีการจัดถึงขยะให้บริการตามจุดที่นักท่องเที่ยวเข้าเที่ยวชม
11. นักท่องเที่ยวสามารถเดินดูสิ่งต่างๆ ได้มากเท่าที่ต้องการ ช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวนิยมท่องเที่ยว ช่วงเช้า และช่วงเย็น เพราะช่วงกลางวันอากาศร้อน
12. แหล่งท่องเที่ยวมีภาพลักษณ์ที่เป็นที่รู้จักกันดี เอกลักษณ์ที่แสดงถึงสถานตากอากาศบางปูได้แก่ สะพานสุขตา ศาลาสุโขทัย และนกนางนวลที่อพยพมาหากิน

ภาพประกอบ 5 ป้ายบอกเส้นทางสถานที่ท่องเที่ยว ขนาดใหญ่และชัดเจน

ภาพประกอบ 6 ป้ายชื่อสถานตากอากาศบางปู บริเวณทางเข้า

ภาพประกอบ 7 ห้องน้ำบริเวณหน้าร้านอาหาร

ภาพประกอบ 9 ป้ายบอกเส้นทางภายในสถานตากอากาศบางปู มีเพียงพอ

ภาพประกอบ 10 ที่จอดรถ มีให้บริการหลายช่องจอด

ภาพประกอบ 11 ถังขยะ มีเพียงพอ

ข้อมูลกิจกรรม และบริการการท่องเที่ยว ในสถานตากอากาศบางปู

1.ด้านกิจกรรม

กิจกรรมดูนก ที่สถานตากอากาศบางปูเป็นสถานที่ซึ่งสามารถพบนกหายากได้หลายชนิด แต่ที่โดดเด่น และพบได้มากที่สุดคือ นกนางนวลธรรมดา จากการสำรวจโดยองค์การพื้นที่ชุ่มน้ำนานาชาติประจำประเทศไทย พบว่า บางปู มีนกนางนวลธรรมดาอาศัยอยู่ ในช่วงฤดูหนาว ประมาณ 5,000 ตัว อาจกล่าวได้ว่า บางปูเป็นพื้นที่ที่มีการรวมกลุ่มของนกนางนวลธรรมดามากที่สุดในแถบอ่าวไทยตอนใน นักท่องเที่ยวสามารถชมกนกนางนวลธรรมดาได้ตั้งแต่ เดือนตุลาคม จนถึงเดือนมีนาคม ที่จะสามารถเห็นนกนางนวลกลุ่มสุดท้ายอพยพกลับ

กิจกรรมปลูกป่าชายเลน เป็นกิจกรรมที่มีการร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานของทหารบกกับหน่วยงานเอกชน หรือโรงเรียนที่สนใจ และต้องการที่จะช่วยกันอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่บางปูให้มีความสมบูรณ์ต่อไป โดยกิจกรรมนี้ผู้สนใจสามารถติดต่อทางกรมพลธิการทหารบก ซึ่งจะให้ข้อมูล และช่วยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการเตรียมต้นไม้

กิจกรรมการเดินลีสลาตเพื่อสุขภาพ สถานตากอากาศบางปูได้มีการจัดการเดินลีสลาตขึ้น เพื่อเป็นการรวมตัวกันของผู้ที่สนใจและชื่นชอบในกิจกรรมลีสลาต ให้ได้มีโอกาสได้พบปะสังสรรค์กัน และมีการจัดพื้นที่ให้ผู้เดินลีสลาตได้แสดงความสามารถและลีลาการเดินที่สวยงาม อีกทั้งยังเป็นการออกกำลังกายที่ได้ทั้งประโยชน์ และความสนุกสนานควบคู่กัน โดยผู้ที่สนใจในการเดินลีสลาต หรือต้องการชมความสวยงามของการเดินลีสลาต สามารถติดต่อจองที่นั่งล่วงหน้าได้ที่ร้านอาหารสโมสรทหารบก ได้ทุกวันเสาร์ 17.00-21.00 น.

2.ด้านบริการ

บริการร้านอาหารสโมสรทหารบก เป็นร้านอาหารที่อยู่ในความดูแลของกรมพลธิการทหารบก เป็นร้านอาหารที่ยื่นไปในทะเล บรรยากาศดี สามารถมองเห็นความสวยงามของทะเล และพื้นที่ป่าชายเลน เหมาะสำหรับผู้ที่ชื่นชอบรับประทานอาหารที่มีบรรยากาศใกล้ชิดกับธรรมชาติ และราคาถูก โดยร้านอาหารสโมสรทหารบกเปิดทุกวัน ตั้งแต่ 10.00-20.00 น.

บริการอาคารที่พักสถานตากอากาศบางปู ในปัจจุบันสถานตากอากาศบางปูได้มีการให้บริการด้านที่พัก เพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่ต้องการพักแรมที่สถานตากอากาศบางปู โดยมีประเภทที่พักให้เลือกตามความต้องการ เช่น ที่พักประเภทบ้านพัก ซึ่งมีอยู่ 3 หลัง สามารถพักได้หลังละ 10 คน ราคา 2,400 บาท/คืน ภายในมีบึงกะโลมี ห้องนอน 3 ห้อง ห้องน้ำ และมีชั้นลอยไว้เพื่อพักผ่อนหรือทำกิจกรรม ที่พักประเภทบึงกะโล ซึ่งมีอยู่ 10 หลัง สามารถพักได้หลังละ 2 คน ราคา 400-1,000 บาท/ คืน ภายในมีห้องนอน 1 ห้อง พร้อมห้องน้ำในตัว และที่พักประเภทอาคารที่พักสถานตากอากาศบางปู เป็นที่พักที่มีการตกแต่งแบบโรมแรม 3 ดาว มีห้องทั้งหมด 14 ห้อง โดยแบ่งเป็น ห้องพักขนาดเล็ก สามารถพักได้ 2 คน ราคา 1,200 บาท/คืน ห้องพักขนาดกลาง สามารถพักได้ 6 คน ราคา 3,000 บาท/คืน และห้องพักขนาดใหญ่

สามารถพักได้ 10 คน ราคา 4,500 บาท/คืน ซึ่งภายในห้องพักทุกประเภทจะมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้บริการ เช่น ทีวี ตู้เย็น เครื่องปรับอากาศ และห้องน้ำพร้อมเครื่องทำน้ำอุ่น นักท่องเที่ยวที่ต้องการชื่นชมกับธรรมชาติของสถานตากอากาศบางปู สามารถเข้าพักได้ตลอด 24 ชั่วโมง โดยควรติดต่อจองห้องล่วงหน้าได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ 02-323 2422

บริการหอประชุม สถานที่เป็นหอประชุมขนาดใหญ่ สามารถจุคนได้ประมาณ 50-60 คน เป็นที่เหมาะสำหรับใช้ในการจัดงานสัมมนา งานเลี้ยง งานสังสรรค์ และจัดกิจกรรมการศึกษาของนักเรียนที่ต้องการศึกษาธรรมชาติในสถานตากอากาศบางปู บริเวณพื้นที่กว้างขวาง มีความเป็นส่วนตัว และความปลอดภัยสูงเพราะอยู่ในการดูแลของกรมพลศึกษาทหารบก ราคาค่าใช้สถานที่หอประชุม 900 บาท/คืน

ภาพประกอบ 12 กิจกรรมให้อาหารนกนางนวล ที่สถานตากอากาศบางปู

ภาพประกอบ 13 กิจกรรมปลูกป่าชายเลน

ภาพประกอบ 14 ป่าชายเลนที่ได้ทำการปลูกและดูแลเป็นอย่างดี

ภาพประกอบ 15 กิจกรรมการเต้นลีลาศเพื่อสุขภาพ จัดขึ้นทุกวันเสาร์

ภาพประกอบ 16 ที่พักประเภทบ้านพัก ที่มีให้บริการที่สถานตากอากาศบางปู

ภาพประกอบ 17 ห้องนอน สะอาดและเป็นระเบียบ

ภาพประกอบ 18 ห้องน้ำสะอาด

ภาพประกอบ 19 ที่พักประเภทบังกะโล

ภาพประกอบ 20 ภายนอกอาคารที่พักสถานตากอากาศบางปู

ภาพประกอบ 21 ห้องนอนขนาดเล็ก มี 2 เตียง

ภาพประกอบ 22 สิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องพัก เช่น โทรทัศน์ โต๊ะเครื่องแป้ง

ภาพประกอบ 23 ห้องพักรขนาดใหญ่ มี 9 เตียง

ภาพประกอบ 24 ห้องน้ำ มี 9 ห้อง

ภาพประกอบ 25 อาคารหอประชุมที่ใช้จัดกิจกรรม

2.2 ศูนย์ศึกษาธรรมชาติกองทัพบก เฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา มหาราชินี

ภาพประกอบ 26 ป้ายชื่อศูนย์ศึกษาธรรมชาติกองทัพบก เฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษามหาราชินี

การตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวก

1. ป้ายบอกทางเข้าถึง มีป้ายบอกเส้นทางการเดินทาง และระยะทางในการเดินทางขนาดใหญ่ และชัดเจน
2. สิ่งบ่งบอกถึงแหล่งท่องเที่ยว สังเกตได้จากป้ายสถานตากอากาศบางปู ที่ริมถนน ศูนย์ศึกษาธรรมชาติกองทัพบก เฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา มหาราชินี จะอยู่บริเวณเดียวกัน
3. ศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว มีบริการที่สำนักงานศาลากลางจังหวัดสมุทรปราการ และสำนักงานเทศบาลบางปู
4. ห้องสุขา มีให้บริการบริเวณด้านหน้าทางเข้าศูนย์ศึกษาธรรมชาติกองทัพบก เฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา มหาราชินี หรือสามารถใช้บริการที่ร้านอาหารสโมสรทหารบกได้เช่นเดียวกัน
5. ร้านอาหารเครื่องดื่ม มีร้านอาหารสโมสรทหารบก มีบริเวณที่เป็นห้องปรับอากาศ และบริเวณภายนอกที่สามารถชมบรรยากาศของชายทะเลบางปูได้อย่างเต็มที่
6. ร้านขายของที่ระลึก ตั้งอยู่บริเวณประชาสัมพันธ์ด้านหน้า
7. การกำหนดเส้นทางเดินท่องเที่ยวในบริเวณและมีลูกศรชี้ มีป้ายบอกเส้นทางของสถานที่และจุดบริการต่างๆ
8. ป้ายบอกข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ มีป้ายอธิบายถึงประวัติความเป็นมาของสถานที่ ตั้งอยู่บริเวณประชาสัมพันธ์
9. มีลานจอดรถ มีลานจอดรถขนาดใหญ่ ทั้งบริเวณสะพานสุขตา และลานจอดรถด้านหน้าสะพาน
10. ที่นั่งพักนักท่องเที่ยว ตั้งอยู่ด้านหน้าจัดเป็นศาลาที่พัก
11. การดูแลความสะอาด มีการจัดถึงขยะให้บริการตามจุดที่นักท่องเที่ยวเข้าเที่ยวชม
12. นักท่องเที่ยวสามารถเดินดูสิ่งต่างๆ ได้มากเท่าที่ต้องการ เวลาเปิดทำการตั้งแต่เวลา 9.00 -16.00 น.
13. แหล่งท่องเที่ยวมีภาพลักษณ์ที่เป็นที่รู้จักกันดี มีการจัดสถานที่เพื่อไว้ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับป่าชายเลน มีการเดินป่าศึกษาธรรมชาติ มีหอดูนก และศึกษาถึงการดำรงชีวิตของนกน้ำต่างๆที่มาอาศัยอยู่ในบริเวณนั้นๆ

ภาพประกอบ 27 ป้ายงานนิทรรศการที่แสดงรูปภาพและรายละเอียดของนกอพยพที่พบได้ภายในศูนย์ศึกษาธรรมชาติ

ภาพประกอบ 28 ป้ายบอกข้อมูล และกฎข้อการเข้าพื้นที่

ข้อมูลกิจกรรม และบริการการท่องเที่ยว ในศูนย์ศึกษาธรรมชาติกองทัพบก

เฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา มหาราชินี

1.ด้านกิจกรรม

กิจกรรมเดินป่าศึกษาธรรมชาติ เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ศึกษาธรรมชาติ โดยผู้ที่สนใจไม่ว่าจะเป็นนักท่องเที่ยว นักเรียน นักศึกษา สามารถเข้ามาเรียนรู้ และสัมผัสถึงความสมบูรณ์ของธรรมชาติ ซึ่งเปรียบเสมือนห้องเรียนทางธรรมชาติ ที่สามารถเรียนรู้ พบเจอสิ่งที่น่าสนใจได้ด้วยตัวเอง โดยมีผู้ที่มีความรู้ในเรื่องสิ่งแวดล้อม คอยให้ข้อมูลตลอดการเดินทางศึกษาธรรมชาติ ทั้งนี้ในการเข้าชมต้องมีการติดต่อล่วงหน้า และไม่เสียค่าใช้จ่าย ระยะเวลาในการเดินศึกษาธรรมชาติทั้งหมด 1,496 เมตร ช่วงแรกจะผ่านบริเวณบ่อกุ่มร้าง ซึ่งเป็นที่หากินของนกนานาชนิด เมื่อเดินต่อไปจะถึงสะพานข้ามคลองที่ผืนน้ำทะเลเข้ามาในพื้นที่ ตลอดแนวทางเดินจะพบต้นชะครามและผักเบี้ย ซึ่งเติบโตในดินเค็มอยู่ทั่วไป เดินต่อไปจะถึงแอ่งโคลนซึ่งสามารถเห็นปลาตีน ปลากระจิง ปลาจุ่มพรวด ปูแสม ปูก้ามดาบ ซึ่งมีอยู่มากมายบริเวณผิวน้ำดิน และจุดสุดท้ายคือบริเวณหอดูนกเรือนยอด ซึ่งมีความสูง 8 เมตร เป็นจุดที่ใช้ในการศึกษาเรียนรู้การเจริญเติบโตของเรือนยอดต้นไม้ และเป็นจุดชมทิวทัศน์ที่สวยงาม

กิจกรรมดูนก ภายในพื้นที่ศูนย์ศึกษาธรรมชาติกองทัพบกเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา มหาราชินี นั้น สามารถพบนกอพยพที่หายากได้มากกว่า 200 ชนิด ได้แก่ นกกะเต็นอกขาว นกกะเต็นหัวดำ นกกินเปรี้ยว นกกาบน้ำปากยาว นกชายเลนปากโค้ง นกนางนวลแกลบเคราขาว นกนางนวลปากเรียว และนกนางนวลธรรมดา เป็นต้น ซึ่งช่วงที่สามารถดูนกได้แก่ ช่วงเดือน ตุลาคม-พฤษภาคม ซึ่งเป็นช่วงที่นกอพยพมาสร้างรังเพื่อวางไข่ ในกิจกรรมดูนกทางศูนย์ได้มีการสร้างที่ดู ในกิจกรรมดูนกทางศูนย์ได้มีการสร้างที่ดูนก เพื่อเป็นการสังเกตพฤติกรรมการใช้ชีวิตของนกได้อย่างใกล้ชิด และมีบริการกล้องส่องทางไกล เพื่อใช้ในการดูนก ภายในที่สำหรับดูนกจะมีป้ายแสดงรูปและชื่อของนกชนิดต่างๆที่สามารถพบได้ภายในศูนย์ เพื่อเป็นการให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่ผู้ที่เริ่มฝึกดูนก

2.ด้านบริการ

บริการห้องนิทรรศการ พื้นที่ภายในศูนย์ศึกษาธรรมชาติกองทัพบกเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา มหาราชินี ส่วนหนึ่งได้จัดเป็นห้องนิทรรศการ และห้องประชุม ภายในห้องมีการจัดนิทรรศการให้ความรู้พื้นฐานแก่ผู้ที่สนใจศึกษาธรรมชาติ มีป้ายแสดงรูป ชื่อ ชนิด และรายละเอียดของนกอพยพที่สามารถพบได้ในศูนย์ มีการจำลองการหากินของนกนานาชนิด และสัตว์น้ำที่อาศัยอยู่บริเวณชายฝั่ง มีการสอนถึงวิธีการใช้อุปกรณ์ในการสังเกตการณ์ธรรมชาติ หรือนกต่างๆ ภายในห้องจะมีเจ้าหน้าที่ให้บริการบรรยาย อธิบายถึงข้อมูล กฎระเบียบ และเส้นทางต่างๆ ที่ทางศูนย์จัดขึ้น เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความเข้าใจและปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง

ภาพประกอบ 29 ป้ายบอกเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ

ภาพประกอบ 30 สัญลักษณ์บอกเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ

ภาพประกอบ 31 เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ 2ข้างทางจะพบกับป่าแสม

ภาพประกอบ 32 ทางเดินไม้สำหรับเดินศึกษาธรรมชาติ

ภาพประกอบ 33 ปูก้ามดาบอาศัยบริเวณผิวหน้าดิน

ภาพประกอบ 34 ปูเปรี้ยวพบได้มากในเขตศูนย์ศึกษาธรรมชาติ

ภาพประกอบ 35 ปลาดิน

ภาพประกอบ 36 ห้องสำหรับดูนกพร้อมป้ายแสดงชนิดนก

ภาพประกอบ 40 นกชายเลนบึง พบได้บริเวณแหล่งน้ำภายในพื้นที่ป่าชายเลน

ภาพประกอบ 41 นกหัวโตเล็กขาเหลือง พบได้ในศูนย์ศึกษาธรรมชาติ

ภาพประกอบ 42 ห้องนิทรรศการ ใช้ในการจัดแสดงข้อมูลความรู้เกี่ยวกับนกนานาชนิด

ภาพประกอบ 43 บรรยายการตกแต่งภายในห้องนิทรรศการ สวยงามและน่าสนใจ

2.3 วัดโศการาม

ภาพประกอบ 44 พระอุโบสถวัดโศการาม

การตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวก

1. ป้ายบอกทางเข้าถึง อยู่บริเวณริมถนนสุขุมวิทสายเก่า และบริเวณทางเข้าวัด
2. ศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว มีบริการที่สำนักงานศาลากลางจังหวัดสมุทรปราการ และสำนักงานเทศบาลบางปู
3. ห้องสุขา มีบริการในบริเวณวัด ด้านหลังที่จอดรถ
4. ร้านอาหารและเครื่องดื่ม มีบริเวณปากทางเข้าวัด เป็นร้านอาหารประเภทตามสั่ง และภายในวัดเป็นร้านขายเครื่องดื่มและขนมขบเคี้ยว
5. ร้านขายของที่ระลึก มีร้านขายวัตถุมงคล
6. ป้ายบอกข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ มีป้ายอธิบายถึงความเป็นมาของสถานที่ ขั้นตอนการก่อสร้าง และงบประมาณในการก่อสร้าง
7. มีลาดจอดรถ อยู่ด้านหน้า และด้านหลังพระอุโบสถ
8. ที่นั่งพักนักท่องเที่ยว ตั้งอยู่ด้านหลังจัดเป็นศาลาที่พัก และบริเวณทางเดินชมป่าชายเลน
9. การดูแลความสะอาด มีการจัดตั้งขยะให้บริการตามจุดที่นักท่องเที่ยวเข้าเที่ยวชม
10. นักท่องเที่ยวสามารถเดินดูสิ่งต่างๆ ได้มากเท่าที่ต้องการ เปิดเวลา 8.00- 17.00 น.

11. แหล่งท่องเที่ยวมีภาพลักษณ์ที่เป็นที่รู้จักกันดี มีการจัดสถานที่เพื่อไว้ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับป่าชายเลน มีการเดินป่าศึกษาธรรมชาติ การเรียนรู้วงจรชีวิตของสัตว์น้ำ และศึกษาถึงการดำรงชีวิตของนกน้ำและสัตว์น้ำชายฝั่ง ที่มาอาศัยอยู่ในบริเวณนั้นๆ

ภาพประกอบ 45 ป้ายบอกเส้นทางไปวัดอโศการามที่ชัดเจน

ภาพประกอบ 46 ป้ายชื่อชอยเทศบาลบางปู 60 ทางเข้าวัดอโศการาม

ภาพประกอบ 47 ร้านให้เช่าวัตถุมงคล ตั้งอยู่บริเวณชั้นล่างพระอุโบสถ

ภาพประกอบ 48 ห้องน้ำไม่ค่อยสะอาดเท่าที่ควร ตั้งอยู่บริเวณด้านหลังพระอุโบสถ

ภาพประกอบ 49 ถังขยะมีจำนวนเพียงพอ แต่ยังพบเศษขยะบริเวณใกล้เคียง

ข้อมูลกิจกรรม และบริการการท่องเที่ยว ในวัดอโศการาม

1.ด้านกิจกรรม

กิจกรรมตักบาตรพระภิกษุสงฆ์ วัดอโศการามเป็นวัดที่ประชาชนในบริเวณบางปูให้ความเคารพ สักการะเป็นอย่างมาก เนื่องด้วยภายในวัดมีร่างของพระอาจารย์ลี ธมฺมธโร ซึ่งมรณภาพแต่ร่างยังไม่เน่าเปื่อยอยู่ภายในอุโบสถ ในทุกเช้าตรู่ของทุกวันจะมีประชาชนที่อาศัยอยู่ที่บางปู หรือประชาชนบริเวณใกล้เคียงได้มาทำบุญตักบาตร ฟังพระสวดมนต์และฟังคำสอนในพระพุทธศาสนา ในตลอดวันจะมีประชาชนผู้เลื่อมใสในพระพุทธศาสนา มาทำสังคทานเพื่ออุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้กับญาติพี่น้องหรือคนรู้จักที่ล่วงลับไปแล้ว ในทุกวันสำคัญทางศาสนาทางวัดได้มีการจัดกิจกรรมทางพุทธศาสนา เพื่อสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีของชาวพุทธ เช่น วันเข้าพรรษาได้จัดกิจกรรมตักบาตรเนื่องในวันเข้าพรรษา วันวิสาขบูชา มีการจัดกิจกรรมตักบาตรในช่วงเช้า และมีการเวียนเทียนรอบพระอุโบสถในช่วงเย็น เป็นต้น

กิจกรรมถือศีลวิปัสสนากรรมฐาน โดยทางวัดจะมีการจัดวิปัสสนากรรมฐานขึ้นในช่วงวันสำคัญทางศาสนา เช่นวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา และวันอาสาฬหบูชา เป็นต้น โดยประชาชนทั่วไปที่มีจิตใจเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาสามารถเข้ามาทำกิจกรรมร่วมกันได้ โดยทางวัดได้จัดเตรียมที่พักซึ่งจะอยู่บริเวณชั้นล่างพระอุโบสถ มีห้องอาบน้ำ และห้องส้วมไว้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน กิจกรรมในช่วงเช้าจะเริ่มตั้งแต่ 4.00น. จะมีการสวดมนต์เช้า ฟังเทศน์ และนั่งวิปัสสนากรรมฐาน เพื่อเป็นการกำหนดจิตใจให้อยู่ในความสงบ 6.00น. มีการกวาดลานวัด ใส่บาตรพระภิกษุสงฆ์ 10.00เริ่มฉันภัตตาหาร ที่วัดอโศการามจะฉันครั้งเดียว ช่วงกลางวันเริ่ม 13.00น. มีการสวดมนต์และนั่งสมาธิ เพื่อให้ร่างกายและจิตใจประสานรวมเป็นหนึ่งเดียว เป็นการฝึกให้เกิดสมาธิ สติ และปัญญา ช่วงเย็นเริ่ม19.00น. มีการสวดมนต์เย็น ฟังเทศน์ และนั่งวิปัสสนากรรมฐาน ประโยชน์ที่ได้รับจากการนั่งวิปัสสนากรรมฐานนั้นมีมากมาย ทั้งนี้เพื่อเป็นการฝึกจิตใจ ให้อยู่ในความสงบ ให้จิตใจและร่างกายได้คิดทบทวนสิ่งที่ได้กระทำว่าสิ่งใดควรทำสิ่งใดไม่ควรทำ เพื่อให้เราสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างสงบสุข

กิจกรรมการศึกษาระบบนิเวศป่าชายเลน พื้นที่ส่วนหนึ่งด้านหลังวัด เป็นพื้นที่ป่าชายเลนที่ทางวัดร่วมกับชุมชนได้ช่วยกันอนุรักษ์ป่าชายเลนไว้ ในบริเวณพื้นที่ป่าชายเลนจะพบกับต้นโกงกางที่สามารถเจริญเติบโตได้ในน้ำทะเล ปลาตีน ปูแสม ปูก้ามดาบ ที่อาศัยอยู่บริเวณผิวน้ำดิน นักท่องเที่ยว นักเรียน นักศึกษา หรือผู้ที่สนใจในการเรียนรู้ระบบนิเวศป่าชายเลนสามารถเข้าชมได้ โดยทางวัดได้มีการทำทางเดิน มีป้ายบอกทาง ป้ายแสดงชื่อ ชนิดของต้นไม้ ป้ายแสดงวงจรชีวิตของสัตว์น้ำชายฝั่งทะเล ไว้ให้ผู้สนใจได้ศึกษาหาความรู้ และยังเป็นการสร้างจิตสำนึกให้ช่วยกันดูแล รักษาและอนุรักษ์ป่าชายเลนไว้ให้คงความสมบูรณ์ต่อไป

ภาพประกอบ 50 เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติระบบนิเวศป่าชายเลนภายในวัดอโศการาม

ภาพประกอบ 51 ปลาตีนขนาดใหญ่ พบมากในบริเวณป่าชายเลนวัดอโศการาม

ตอนที่ 3 การสำรวจทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวในตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

3.1 ทรัพยากรทางธรรมชาติ

ภูมิทัศน์และภูมิอากาศ ตำบลบางปูตั้งอยู่บนพื้นที่ราบต่ำ น้ำทะเลสามารถท่วมถึงลักษณะพื้นที่เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ายาวขนานไปกับฝั่งทะเลด้านตะวันออกมีถนนสุขุมวิทผ่านกลางตลอดพื้นที่ จึงทำให้พื้นที่แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ บริเวณฝั่งน้ำจืด และบริเวณฝั่งน้ำเค็ม ภูมิอากาศโดยทั่วไปอากาศไม่ร้อนจัด เพราะอยู่ใกล้ทะเล ฝนตกชุกในเดือนกันยายนถึงธันวาคม

พืชและป่าไม้ ป่าไม้ของตำบลบางปูส่วนใหญ่เป็นป่าไม้ประเภทป่าชายเลน สามารถพบได้มากบริเวณปากแม่น้ำเจ้าพระยา เพราะเป็นเขตหวงห้ามของทางราชการ

สัตว์ สัตว์ส่วนมากที่พบเห็นได้แก่ นกนานาชนิด เช่น นกนางนวลธรรมดา ซึ่งจะพบมากในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงมกราคม นกกาน้ำเล็ก นกยางเปี้ยว และสัตว์น้ำที่อาศัยอยู่บริเวณป่าชายเลน ได้แก่ ปู ก้ามดาบ และปลาตีน เป็นต้น

แหล่งน้ำ มีแม่น้ำเจ้าพระยาและคลองชลประทานเลียบถนนสุขุมวิท คลองแพรง และคลองบางปลา สามารถใช้ในการเดินทางและทำการประมงน้ำจืดได้ แต่บางส่วนเป็นน้ำกร่อย

3.2 ทรัพยากรทางวัฒนธรรม

มรดกทางวัฒนธรรม

เมืองโบราณ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ซึ่งภายในสถานที่ได้มีการจำลองสถานที่สำคัญของแต่ละจังหวัดไว้ และมีการจำลองที่อยู่อาศัย วิถีชีวิต ของผู้คนในแต่ละภูมิภาคไว้ให้นักท่องเที่ยวที่สนใจได้เที่ยวชม

การเดินทาง รถส่วนตัวสามารถใช้เส้นทางถนนบางนา-สมุทรปราการ รถประจำทาง สาย 508 511 ลงตลาดปากน้ำ จากนั้นนั่งรถสองแถว สาย 36

มรดกทางศาสนา

วัดอโศการาม เป็นวัดที่มีประชาชนให้ความเลื่อมใส ศรัทธา สร้างขึ้นโดย พระสุทธิธรรมรังสีคัมภีร์เมธาจารย์ โดยชาวบ้านส่วนใหญ่รู้จักกันด้วยชื่อ พระอาจารย์ลี สิ่งที่น่าสนใจภายในวัด ได้แก่ พระพุทธรูปเจดีย์ เป็นเจดีย์หมู่รวม 13 องค์

การเดินทาง รถส่วนตัวสามารถใช้เส้นทางถนนบางนา-สมุทรปราการ รถประจำทาง สาย 508 511 ลงตลาดปากน้ำ จากนั้นนั่งรถสองแถว สาย 36

ศิลปชาติพันธุ์

ภาษาถิ่น ใช้ภาษาท้องถิ่น ภาคกลาง สมุทรปราการ

ผลิตภัณฑ์ กลุ่มแม่บ้านสตรีพัฒนาตำบลบางปูใหม่ ได้มีการผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ได้แก่ พรมสักหลาดเอนกประสงค์ หมอนหนังรูปสัตว์ต่างๆ นอกจากนี้ยังผลิตสินค้าบริโภค เช่น น้ำพริกสมุนไพรไทยทรงเครื่อง อีกด้วย

3.3 ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทเหตุการณ์ ประเพณีรับบัวหรือโยนบัว

เป็นประเพณีที่สืบทอดกันมายาวนาน จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ในวันขึ้น 13 ค่ำ เดือน 11 และช่วงเช้าตรู่ของวันขึ้น 14 ค่ำ เดือน 11 การจัดงานประกอบด้วยการเล่นมัสการและขบวนแห่หลวงพ่โต ทั้งทางบกและทางน้ำ การแข่งขันกิจกรรมพื้นบ้าน งานประเพณีการรับบัวหรือโยนบัว โดยประชาชนจะโยนดอกบัวลงในเรือขบวนแห่พระพุทธรูปจำลองของหลวงพ่โต ในขณะเดียวกัน ชาวบางพลีก็จะโยนบัวให้กับคนต่างบ้านที่พายเรือมาเที่ยวด้วย เพื่อเป็นการทำบุญร่วมกัน

งานมัสการองค์พระสมุทรเจดีย์

เป็นงานประเพณีที่ยิ่งใหญ่ที่มีประชาชนทั่วประเทศมานมัสการ มีงานฉลองใหญ่ประจำปี 9 วัน 9 คืน ในงานมีการประกวดขบวนแห่ผ้าห่มองค์พระสมุทรเจดีย์ โดยทางรถยนต์รอบตลาดปากน้ำ แล้วลงเรือแห่ไปตามลำน้ำเจ้าพระยาจนถึงที่ว่าการอำเภอพระประแดง แล้ววกกลับมาที่องค์พระสมุทรเจดีย์ มีพิธีเวียนเทียนรอบองค์พระสมุทรเจดีย์ มีการแข่งเรือในลำน้ำเจ้าพระยา รวมทั้งมีมหรสพสมโภชและการแสดงสินค้าต่างๆ

งานเทศกาลสงกรานต์ปากลัด

ทุกๆ ปี ในวันอาทิตย์แรกหลังจากเทศกาลสงกรานต์ (13 เมษายน) ชาวเมืองพระประแดงร่วมกับอำเภอเมืองพระประแดง จัดงานประเพณีสงกรานต์ตามแบบพื้นบ้านของชาวมัญญ มีขบวนแห่ทางสงกรานต์ ปลอยนกและปลอยปลา มีการละเล่นพื้นเมือง เช่น สะบ้า ทะแยมอญ

3.4 ทรัพยากรประเภทกิจกรรม

กิจกรรมดนตรี สามารถพบเห็นการรวมตัวของนกกนางนวลที่อพยพมาหากิน และวางไข่ได้เป็นจำนวนมาก โดยช่วงเวลาที่พบนกกนางนวลมากที่สุดคือ ช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนมีนาคม

กิจกรรมปลูกป่าชายเลน เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์ป่าชายเลน และช่วยกันดูแลระบบนิเวศชายฝั่งให้มีความสมบูรณ์ เป็นการร่วมมือกันระหว่างภาครัฐคือทหารบก และภาคเอกชนซึ่งอาจจะเป็นบริษัท หรือโรงเรียนที่สนใจในการอนุรักษ์ธรรมชาติ ได้มาทำกิจกรรมร่วมกัน

กิจกรรมเดินป่าศึกษาธรรมชาติ ระยะทางในการเดินศึกษาธรรมชาติทั้งหมด 1,496 เมตร ภายในเส้นทางเดินจะพบ บ่อกุ่มร้างซึ่งเป็นที่หากินของนก สะพานไม้ข้ามคลอง และหอดูนก

3.5 การบริการ

การขนส่ง

การขนส่งทางบก ใช้ถนนสุขุมวิท ถนนสายปากน้ำ-ท้ายบ้าน และถนนบางปิ๊ง-แพรกษา
การขนส่งทางน้ำ มีแม่น้ำเจ้าพระยา คลองชลประทาน คลองแพรกษา และคลองบาง

ปลา

ที่พักแรม

โรงแรม ราคา 1,200-4,500 บาท

ที่พักประเภทบ้านพัก ราคา 2,400 บาท

ที่พักประเภทบังกะโล ราคา 400-1,000 บาท

การต้อนรับ ศูนย์ข้อมูล แผนที่ ป้ายบอกทางแผนที่ มัคคุเทศก์ท้องถิ่น บริษัททัวร์

- แผนที่และป้ายบอกทางแผนที่ สามารถซื้อหาหรือมีบริการอยู่แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ
- ศูนย์ข้อมูลมีอยู่ตามแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ

บริการอื่นๆ

ธนาคาร

- ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)
- ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)
- ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน)

โทรศัพท์ ชุมสายโทรศัพท์บางปู

การไฟฟ้า สำนักงานเขตสมุทรปราการ และสำนักงานเขตบางพลี

ไปรษณีย์ ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขบางปู

สถาบันการศึกษา ระดับอาชีวศึกษาโรงเรียนช่างเทคนิคโนโลยี และโรงเรียนเทคนิค

สมุทรปราการ

บริการด้านสุขภาพ

- โรงพยาบาลรัตนรินทร์
- โรงพยาบาลเมืองสมุทร
- โรงพยาบาลศิวะเวศ

3.6 งานมหกรรมและเหตุการณ์สำคัญในรอบปี

- เดือนพฤศจิกายน – กุมภาพันธ์ งานชมนกนางนวลที่สถานตากอากาศบางปู
- เดือนตุลาคม งานนมัสการองค์พระสมุทรเจดีย์

3.7 การประเมินทรัพยากรการท่องเที่ยว

ทรัพยากรการท่องเที่ยวในตำบลบางปู พื้นที่ป่าชายเลนในตำบลบางปูค่อนข้างสมบูรณ์ เหมาะสมที่จะจัดให้มีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อเป็นการให้ความรู้ และสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อการอนุรักษ์ป่าชายเลน ทั้งยังจัดให้มีกิจกรรมต่างๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น กิจกรรมการเดินป่าศึกษาธรรมชาติ กิจกรรมดูนก เพราะตำบลบางปูมีนกอพยพมาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในช่วงเดือนพฤศจิกายน-กุมภาพันธ์จะพบเห็นนกนางนวลจำนวนมาก มีการให้บริการด้านข้อมูลโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ อีกทั้งยังสามารถวางใจในเรื่องความปลอดภัย เพราะพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในความดูแลของทหารบก

3.8 การจัดอันดับความสำคัญของทรัพยากรท่องเที่ยว

อันดับ 1 ด้านทรัพยากรธรรมชาติ เนื่องจากตำบลบางปูมีทรัพยากรป่าชายเลนที่สมบูรณ์ และมีการส่งเสริมให้มีการบำรุงรักษา ฟื้นฟู โดยที่เป็นการร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและเอกชน

อันดับ 2 ด้านกิจกรรม ได้มีการจัดกิจกรรมที่เป็นการอนุรักษ์ป่าชายเลนและสิ่งแวดล้อม เช่น กิจกรรมปลูกป่าชายเลนทดแทน กิจกรรมเดินป่าศึกษาธรรมชาติและ กิจกรรมดูนก

อันดับ 3 ด้านบริการ มีการให้บริการด้านข้อมูล ความรู้ ในเรื่องการอนุรักษ์ป่าชายเลน โดยผู้ที่มีความรู้ในเรื่องนี้โดยเฉพาะ ทำให้ผู้ที่มาได้รับทราบข้อมูลที่ถูกต้อง

อันดับ 4 ด้านทรัพยากรวัฒนธรรม มีสถานที่ท่องเที่ยวที่รวบรวมศิลปวัฒนธรรมของแต่ละภาคในประเทศไทยไว้ แต่ยังมีจำนวนน้อย

อันดับ 5 งานมหกรรมและเหตุการณ์ที่สำคัญต่าง ยังขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี ทำให้ข่าวสารต่างๆ มีผู้รับรู้ในวงแคบ ดังนั้นควรมีการพัฒนาการประชาสัมพันธ์ให้มีหลากหลายช่องทาง เช่น ทางโทรทัศน์ นิตยสารท่องเที่ยว หรือทางวิทยุ

ตอนที่4 การศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

ในการศึกษาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปูอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยได้คัดเลือกสถานที่ที่ทำการศึกษได้แก่ สถานีตากอากาศบางปู ศูนย์ศึกษาธรรมชาติ กองทัพบกเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา มหาราชินี และวัดอโศการาม

4.1 สถานตากอากาศบางปู

ภาพประกอบ 52 ป้ายชื่อสถานตากอากาศบางปู อยู่ติดบริเวณริมถนน

สถานตากอากาศบางปู เป็นสถานตากอากาศที่มีชื่อเสียงมาเป็นเวลานาน และเป็นสถานพักผ่อนและพักผ่อนของกรมพลธิการทหารบก อยู่ในเขตตำบลบางปูใหม่ ริมถนนสุขุมวิท ห่างจากตัวเมือง 10 กิโลเมตร ภายในมีสวนไม้ดอกไม้ประดับ มีร้านอาหาร ในระยะเดือนพฤศจิกายนถึงปลายเดือนกุมภาพันธ์ จะมีนกนางนวลอพยพมาหากินอยู่ตามชายทะเล ซึ่งเป็นธรรมชาติที่น่าสนใจมาก

ภาพประกอบ 53 บริเวณปลายสุดทางสะพานสุขตาจะพบศาลาสุโข สัมผัสลักษณะของบางปู

ลักษณะทรัพยากร สถานที่ตากอากาศทางทะเล และเป็นบริเวณที่นกนางนวลอพยพมาอาศัยเป็นจำนวนมาก

ลักษณะการจัดการ สถานที่ท่องเที่ยวเขตทหาร และเป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำชายฝั่งที่ตั้งแผนที่ ตำบลบางปู อำเภอเมือง ห่างจากตัวเมือง 10 กิโลเมตร

การเข้าถึง รถยนต์ส่วนตัว ใช้ถนนสายบางนา-สมุทรปราการ สังเกตหอนาฬิกาเลี้ยวซ้ายใช้เวลาอีก 10 กิโลเมตร รถประจำทาง สาย 508 511 ลงตลาดปากน้ำ จากนั้นต่อรถสองแถวประจำทาง สาย 36

บริการนักท่องเที่ยว มีร้านสโมสรทหารบก ให้บริการอาหารและเครื่องดื่ม มีห้องสัมมนาใช้สำหรับจัดประชุม หรือจัดเลี้ยง และยังมีกิจกรรมลีลาศ

คุณสมบัติโดดเด่น เป็นสถานที่พักผ่อนชมธรรมชาติ มีสะพานสุขตาซึ่งสามารถเดินชมความสวยงามของบางปูอย่างใกล้ชิดทะเล

โอกาสต่อการพัฒนา พัฒนาเป็นแหล่งอนุรักษ์พรรณพืช และสัตว์น้ำชายฝั่งทะเล ส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

อุปสรรคต่อการพัฒนา มีการควบคุมการระบาดของโรคที่ติดมากับนกนางนวล อย่างรัดกุม เพื่อป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดนก

ช่วงเทศกาล เดือนพฤศจิกายน – กุมภาพันธ์ สามารถชมนกนางนวลที่มีเป็นจำนวนมาก

4.2 ศูนย์ศึกษาธรรมชาติกองทัพบก เฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา มหาราชินี

ภาพประกอบ 54 บ้ายบอกเส้นทางภายในศูนย์ศึกษาธรรมชาติกองทัพบกเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา มหาราชินี

ศูนย์ศึกษาศรัทธาธรรมชาติบางปู ใช้พื้นที่ 338 ไร่ อยู่ทางด้านตะวันออกของสะพานสุขตา มีเส้นทางศึกษาศรัทธาธรรมชาติ แบบวงรอบระยะทาง 1,496 เมตร ผ่านบ่อกังร้าง ที่หากินของนกชายเลน นานาชนิด ผ่านสะพานคลองสายเล็ก ๆ ซึ่งทำหน้าที่ผันน้ำทะเลเข้ามาหล่อเลี้ยงพื้นที่ ผ่านดงต้น ชะคราม และไม้พื้นล่างที่เติบโตได้ดีในเขตดินเค็ม มายังแอ่งโคลน อันเป็นแหล่งอาศัยของปลาตีน ปูแสม และปูก้ามดาบ ก่อนจะสิ้นสุดลงที่หอยมรเือนยอด สูง 8 เมตร สามารถชมทิวทัศน์เรือนยอด ของดงแสม และรับลมบริสุทธิ์จากทะเล

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ใกล้บ้าน เชื่อมโยงความสนใจที่เกิดขึ้นจากอ่าวไทย ตอนในสู่การเริ่มต้นใส่ใจสิ่งแวดล้อมที่อยู่ใกล้บ้าน ไม่ว่าจะเป็นบ้าน โรงเรียน ชุมชน ที่ทำงานและ สังคม ทั้งนี้บางปูเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำชายฝั่งทะเลใกล้แม่น้ำเจ้าพระยา มีธาตุอาหารอันอุดมสมบูรณ์สะสม อยู่ตลอดแนวหาดโคลน ถัดเข้าไปด้านในของพื้นที่เป็นดงแสมขึ้นอยู่ในบ่อกังร้าง ระดับน้ำไม่ลึก สภาพเช่นนี้เอื้อต่อนกน้ำนานาชนิด เป็นแหล่งสร้างรังของนกกาฬน้ำเล็ก ตลอดจนนกยางหลายชนิด ในฤดูหนาว บางปูยังเป็นที่หยุดพักหาอาหารของนกชายเลนที่อพยพมาจากแผ่นดินตอนในของทวีป เอเชียราว 10,000-20,000 ตัว ที่โดดเด่น คือนกนางนวลธรรมดา ซึ่งได้กลายเป็นสัญลักษณ์ของบาง ปู

ลักษณะทรัพยากร สถานที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ ป่าชายเลน และเรียนรู้ระบบ นิเวศชายฝั่งทะเล

ลักษณะการจัดการ สถานที่ท่องเที่ยวในเขตทหาร เป็นแหล่งการเรียนรู้ทางธรรมชาติ

ที่ตั้งแผนที่ ตำบลบางปู อำเภอเมือง ห่างจากตัวเมือง 10 กิโลเมตร

การเข้าถึง รถยนต์ส่วนตัว ใช้ถนนสายบางนา-สมุทรปราการ สังเกตหอนาฬิกาการเลี้ยวซ้าย ใช้เวลาอีก 10 กิโลเมตร รถประจำทาง สาย 508 511 ลงตลาดปากน้ำ จากนั้นต่อรถสองแถวประจำ ทาง สาย 36

บริการนักท่องเที่ยว จัดเส้นทางเดินศึกษาศรัทธาธรรมชาติ มีหอดูนกซึ่งสามารถสังเกตการ ดำรงชีวิตอยู่ของนกที่อาศัยอยู่บริเวณป่าชายเลน

ชื่อผู้สามารถติดต่อ/โทรศัพท์ ศูนย์ศึกษาศรัทธาธรรมชาติดงท้าวบางปู เฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา มหาราชินี 02-7095005

คุณสมบัติโดดเด่น เป็นที่ศึกษาศรัทธาธรรมชาติบริเวณชายฝั่งทะเลอย่างครบวงจร มีการจัด เส้นทางเดินศึกษาศรัทธาธรรมชาติ ป้ายข้อมูลอธิบายลักษณะของป่าชายเลน หอดูนก และเป็นแหล่ง อนุบาลสัตว์น้ำชายฝั่งทะเล

โอกาสต่อการพัฒนา ส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศประจำจังหวัดสมุทรปราการ

4.3 วัดโสศาราม

ภาพประกอบ 53 พระธาตุังคเจดีย์ เป็นเจดีย์หมู่ 13 องค์ เป็นที่เคารพของประชาชนทั่วไป

ภาพประกอบ 54 ต้นโกงกางขนาดใหญ่ ภายในวัดโสศารามได้รับการดูแลอย่างดี

สถานที่วัดตั้งอยู่ริมถนนสุขุมวิท ห่างจากตัวเมือง 6 กิโลเมตร มีทางแยกขวามือเข้าสู่วัดตรงสถานพักฟื้นสวาทคินวาส สร้างเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2505 ฝ่ายธรรมยุติกนิกาย สร้างขึ้นโดยพระสุทธิธรรมรังสีคัมภีร์เมธาจารย์ (พระอาจารย์ลี ธมฺมธโร) เป็นวัดสำคัญวัดหนึ่งและเป็นสถานที่สำหรับวิปัสสนากรรมฐาน มีสิ่งที่น่าสนใจ เช่น พระธาตุคงเจติย์ เป็นพระเจดีย์หมักรวม 13 องค์ เป็นที่ระลึกถึงธาตุคงคัตถ 13 ประการ และวิหารวิสุทธิธรรมรังสีเป็นที่ประดิษฐานสรีระท่านอาจารย์ลี

ลักษณะของทรัพยากร สามารถแบ่งทรัพยากรได้ 2 ประเภท ซึ่งได้แก่ สิ่งปลูกสร้างในบริเวณวัดเป็นทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่มนุษย์สร้างขึ้น และบริเวณพื้นที่ที่เป็นป่าชายเลนเป็นทรัพยากรทางธรรมชาติ

ลักษณะการจัดการ เป็นวัดทางพระพุทธศาสนา และเป็นสถานที่สำหรับวิปัสสนากรรมฐานที่ตั้งแผนที่ ตำบลท้ายบ้าน อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ

การเข้าถึงถนนรถยนต์ส่วนตัว ใช้ถนนบางนา-สมุทรปราการทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3

บริการนักท่องเที่ยว เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม และเป็นที่พักผ่อนทางจิตใจ

ชื่อผู้ที่สามารถติดต่อ/โทรศัพท์ สำนักงานจังหวัดสมุทรปราการ 02- 7025021-4

คุณสมบัติโดดเด่น พระธาตุคงเจติย์ เป็นพระเจดีย์หมักรวม 13 องค์ เป็นที่ระลึกถึงธาตุคงคัตถ 13 ประการ มีวิหารวิสุทธิธรรมรังสีเป็นที่ประดิษฐานสรีระท่านอาจารย์ลี บริเวณด้านหลังวัด เป็นสถานที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลน และสัตว์น้ำชายฝั่ง ทั้งยังเป็นเขตอภัยทานสัตว์น้ำอีกด้วย

โอกาสการพัฒนา เป็นแหล่งเรียนรู้ และให้ข้อมูลเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลน

อุปสรรคต่อการพัฒนา ขาดเงินทุนในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว

ตอนที่ 5 การศึกษาแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดสมุทรปราการ

การศึกษาสภาพทั่วไปแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยได้คัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง และเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดสมุทรปราการ 5 สถานที่ ดังต่อไปนี้

5.1 พระสมุทรเจดีย์

เป็นสถานที่ท่องเที่ยวประเภทโบราณสถานและยังเป็นสัญลักษณ์ประจำจังหวัด

สมุทรปราการ ผู้คนทั่วไปจะเรียกกันติดปากว่า พระเจดีย์กลางน้ำ เนื่องจากพื้นที่เดิมบริเวณที่ก่อสร้างพระสมุทรเจดีย์เป็นเกาะที่มีน้ำล้อมรอบ แต่ต่อมาแผ่นดินได้งอกเพิ่มออกมาจนในปัจจุบันไม่มีสภาพเป็นเกาะอีกต่อไป

ภาพประกอบ 55 พระสมุทรเจดีย์สัญลักษณ์ประจำจังหวัดสมุทรปราการ

ลักษณะทรัพยากร เป็นโบราณสถานที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดสมุทรปราการ

ลักษณะการจัดการ สมัยก่อนองค์พระเจดีย์มีที่ตั้งอยู่บนเกาะกลางแม่น้ำเจ้าพระยา แต่ต่อมาชายฝั่งด้านขวาของแม่น้ำตื้นเขินออกเป็นแผ่นดินมาเชื่อมติดกับบริเวณเกาะกลางแม่น้ำ ทำให้ในปัจจุบันที่ตั้งขององค์พระเจดีย์ไม่ได้มีสภาพเป็นเกาะอีกต่อไป

ที่ตั้งแผนที่ ถนนสุขสวัสดิ์ ตำบลปากคลองบางปลากด วัดพระสมุทรเจดีย์ ริมแม่น้ำเจ้าพระยา เดินทางตามทางหลวงหมายเลข 303

การเข้าถึง รถโดยสารประจำทางปรับอากาศสาย 20 ป้อมพระจุล-ทำดินแดง

ชื่อผู้สามารถติดต่อ/โทรศัพท์ สำนักงานจังหวัดสมุทรปราการ 02-7025021-4

คุณสมบัติที่โดดเด่น รัชกาลที่ 2 ทรงโปรดเกล้าให้สร้างพระเจดีย์ขึ้น แต่ยังไม่ทันเสร็จก็สิ้นรัชกาล ต่อมารัชกาลที่ 3 ทรงโปรดเกล้าให้สร้างต่อ เป็นพระเจดีย์สูง 20 ชั้น ต่อมารัชกาลที่ 4 ทรงโปรดให้เปลี่ยนรูปทรงพระเจดีย์ และเพิ่มความสูงเป็น 38 เมตร ภายในพระเจดีย์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุพระชัยวัฒน์ และพระปางห้ามสมุทร

โอกาสในการพัฒนา สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดสมุทรปราการ และจังหวัดใกล้เคียง

อุปสรรคต่อการพัฒนา งบประมาณในการอนุรักษ์สถานที่ไม่เพียงพอ

ช่วงเทศกาล วันแรม 5 ค่ำ เดือน 11 ของทุกปี จะมีงานนมัสการองค์พระเจดีย์ เป็นเวลา 9 วัน 9 คืน

5.2 ป้อมพระจุลจอมเกล้า

เป็นสถานที่ท่องเที่ยวประเภทสิ่งก่อสร้างที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ และพิพิธภัณฑสถานเรือ ป้อมนี้สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 เนื่องจากทรงมีพระราชปรารภว่าป้อมปืนของเดิมที่เมือง สมุทรปราการเก่าเกินไปและอยู่ในสภาพที่ไม่สามารถใช้ในการป้องกันศัตรูที่บุกรุกเข้ามาทางทะเล ได้ จึงทรงสั่งให้จัดสร้างป้อมปราการที่ทันสมัยขึ้นที่บริเวณปากน้ำแม่น้ำเจ้าพระยา ห่างจากพระ สมุทรเจดีย์ประมาณ 7 กิโลเมตร ลงมือก่อสร้างเมื่อ พ.ศ. 2427 และเสร็จสิ้นในปี พ.ศ. 2436 และ ทรงพระราชทานชื่อว่า ป้อมพระจุลฯ โดยได้เสด็จพระราชดำเนินมาเปิดป้อมพระจุลฯ และทรง ทดลองยิงปืนประจำป้อมด้วยพระองค์เอง ซึ่งหลังจากเปิดป้อมพระจุลฯ ได้เพียง 2 เดือนเศษก็เกิด เหตุการณ์ ร.ศ. 112 ที่เรือรบฝรั่งเศสได้ล่องล้าอธิปไตยทางทะเลโดยบุกรุกเข้ามาและเกิดการยิงต่อ สู้กันได้รับความเสียหายทั้งสองฝ่าย

ภาพประกอบ 56 พระบรมราชานุสาวรีย์รัชกาลที่ 5 เป็นที่เคารพของทหารเรือและ ประชาชนทั่วไป

ลักษณะทรัพยากร เป็นทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ อันทรงคุณค่า

ลักษณะการจัดการ เป็นป้อมปืนที่มีบทบาทสำคัญในการปกป้องประเทศ ซึ่งเป็นที่ทำการ ยิงต่อสู้ศัตรูในครั้ง เมื่อ ร.ศ. 112 (พ.ศ. 2436)

ที่ตั้งแผนที่ ตำบลแหลมฟ้าผ่า ริมปากแม่น้ำเจ้าพระยา

การเข้าถึง รถโดยสารประจำทางปรับอากาศสาย 20 ป้อมพระจุล-ท่าดินแดง เดินทางตาม ทางหลวงหมายเลข 303

บริการนักท่องเที่ยว เป็นสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับพักผ่อนหย่อนใจ พร้อมทั้งให้ความรู้ทางประวัติศาสตร์ มีร้านอาหารสโมสรอาหารเรือให้บริการอาหารและเครื่องดื่ม และยังสามารถจัดงานสัมมนา และงานเลี้ยงต่างๆได้

ชื่อผู้สามารถติดต่อ/โทรศัพท์ สำนักงานป้อมพระจุลจอมเกล้า 02-4756109

คุณสมบัติโดดเด่น สิ่งที่น่าสนใจ ได้แก่ พิพิธภัณฑ์เรือหลวงแม่กลอง ป้อมปืนเสือหมอบ โอกาสการพัฒนา มีการจัดให้เป็นการท่องเที่ยวในเขตทหาร

อุปสรรคต่อการพัฒนา ขาดการประชาสัมพันธ์ ทำให้ไม่เป็นที่รู้จัก

ช่วงเทศกาล ตลอดทั้งปี

5.3 พิพิธภัณฑ์ช้างเอราวัณ

ตั้งอยู่ริมถนนสุขุมวิท ก่อนเข้าตัวเมืองปากน้ำ เป็นงานปฏิมากรรมลอยตัว ความสูงเทียบเท่าตึก 17 ชั้น สูงจากฐานอาคารถึงหัวช้าง 42 เมตร ตัวช้างทำด้วยโลหะทองแดง เคาะด้วยมือ

ทั้งหมด เป็นแห่งแรกและใหญ่ที่สุดในโลก ภายในอาคารจะแบ่งเป็น 5 ชั้นคือ

ชั้นที่ 1 จัดแสดงนิทรรศการ

ชั้นที่ 2 เป็นห้องโถง มีบันไดเงินบันไดทองประดับลวดลายปูนปั้นทองทอดขึ้นไปสู่ชั้น 3

ชั้นที่ 3 เป็นห้องพักบันได บนเพดานตกแต่งด้วยสเตนกลาส ทำเป็นรูปแผนที่โลก

ชั้นที่ 4 เป็นห้องพัก

ชั้นที่ 5 เป็นส่วนของท้องช้าง ซึ่งมีความสำคัญที่สุด จะจัดแสดงวัตถุโบราณ

ภายในพื้นที่ 11 ไร่ จะจัดเป็นอุทยานพรรณไม้ มีหมู่อาคารสำหรับพักผ่อน และจัดงานแสดงปฏิมากรรมลอยตัวเรื่องราวเกียรติรวม 134 ตอน ตั้งแต่ตอนกำเนิดนางสีดาจนกระทั่งกรุงลงกาแตก ช้างเอราวัณเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ประชาชนเดินทางมาบูชากราบไหว้เป็นจำนวนมาก

ภาพประกอบ 57 ทางเข้าพิพิธภัณฑ์ช้างเอราวัณ

ภาพประกอบ 58 ปฎิมากรรมช้าง 3 เศียร

ลักษณะทรัพยากร ผู้ก่อสร้างคือ คุณเล็ก วิริยะพันธุ์ เป็นประติมากรรมทองแดงรูปช้างสามเศียร มีความสูง 50 เมตร

ลักษณะการจัดการ เป็นพิพิธภัณฑสถานแห่งรัฐช้างสามเศียรที่ใหญ่ที่สุดในโลก และเป็นที่น่าสนใจให้มีความเคารพนับถือ

ที่ตั้งแผนที่ ถนนสุขุมวิทสายเก่า เลี้ยวแยกบางนาประมาณ 3 กิโลเมตรห่างจากตัวเมืองประมาณ 2 กิโลเมตร

การเข้าถึง รถยนต์ส่วนตัว วิ่งตามถนนสุขุมวิทสายเก่า ตรงเข้าตัวเมืองสมุทรปราการ รถประจำทางสามารถไปได้ทุกสายที่ระบุจะไปปากน้ำ เช่น สาย 507 511 102 25

บริการนักท่องเที่ยว ร้านขายเครื่องสักการบูชาช้างเอราวัณ และร้านขายของที่ระลึก ค่าเข้าชมท่านละ 150 บาท

ชื่อผู้ที่สามารถติดต่อ/โทรศัพท์ สำนักงานพิพิธภัณฑสถานช้างเอราวัณ 02-3713136

คุณสมบัติโดดเด่น ตัวอาคารแบ่งได้ 5 ชั้น ได้แก่ ชั้นที่ 1 จัดแสดงนิทรรศการ ชั้นที่ 2 เป็นห้องโถง มีบันไดเงินบันไดทองประดับลวดลายปูนปั้นทองทอดขึ้นไปสู่ชั้น 3 ชั้นที่ 3 เป็นห้องพักบันได บันไดตกแต่งด้วยสเตนกลาส ทำเป็นแผนที่โลก ชั้นที่ 4 เป็นห้องพัก ชั้นที่ 5 อันเป็นส่วนหนึ่งของท้องช้าง ซึ่งมีความสำคัญที่สุด จะจัดแสดงวัตถุโบราณ

โอกาสการพัฒนา ส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดสมุทรปราการ และเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์เพื่อเป็นสิริมงคลแก่นักท่องเที่ยว

อุปสรรคต่อการพัฒนา พื้นที่บริเวณใกล้เคียงมีการก่อสร้างเปลี่ยนแปลงผิวดิน
การก่อสร้างบดบังความสวยงามของพิพิธภัณฑ์ และไม่สะดวกในการเดินทาง
ช่วงเทศกาล งานลอยกระทงของทุกปี

5.4 พิพิธภัณฑ์ทหารเรือ

อยู่ตรงข้ามกับโรงเรียนนายเรือ บนถนนสุขุมวิท จากแยกบางนาไปสำโรงประมาณ 10 กิโลเมตร ภายในพิพิธภัณฑ์เป็นที่รวมของข้อมูลทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับกองทัพเรือไทยและยุทโธปกรณ์สำคัญๆ นอกจากนั้น ยังมีเรือจำลองสมัยต่างๆ เช่น เรือที่ใช้ในพระราชพิธีกระบวนเรือพยุหยาตราชลมารค เรือรบหลวงพระร่วง เรือหลวงมัจฉานุซึ่งเป็นเรือดำน้ำลำแรกของกองทัพเรือไทย

ภาพประกอบ 59 ป้ายชื่อพิพิธภัณฑ์ทหารเรือ

ภาพประกอบ 60 การจัดแสดงเครื่องบินภายในพิพิธภัณฑ์ทหารเรือ

ลักษณะทรัพยากร เป็นพิพิธภัณฑ์ทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับกองทัพเรือ และยุทโธปกรณ์ที่สำคัญ

ลักษณะการจัดการ พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ของกองทัพเรือไทย

ที่ตั้งแผนที่ ถนนสุขุมวิท ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

การเข้าถึง รถยนต์ส่วนตัว จากแยกบางนา ผ่านอำเภอสำโรงประมาณ 5 กิโลเมตร

พิพิธภัณฑ์ตั้งอยู่ฝั่งตรงข้ามโรงเรียนนายเรือ รถประจำทางไปได้ทุกสายที่ไปปากน้ำ เช่น สาย 507 511 102 25

บริการนักท่องเที่ยว ร้านขายของที่ระลึกที่เกี่ยวกับทหารเรือ เช่น พวงกุญแจ แก้วที่รองแก้ว ตุ๊กตาทหารเรือ

ชื่อผู้ที่สามารถติดต่อ/โทรศัพท์ สำนักงานประชาสัมพันธ์พิพิธภัณฑ์ทหารเรือ 02-3941997 เวลาเข้าชม เปิดให้ชมตั้งแต่เวลา 09.00-15.30 น. ยกเว้นวันหยุดราชการ

คุณสมบัติโดดเด่น อาคารจัดแสดงแบ่งได้ 2 อาคาร ได้แก่ อาคาร 1 ห้องเทิดพระเกียรติพลเรือเอกพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์และห้องจัดแสดงเครื่องบินของทหารเรือไทย อาคาร 2 จัดแสดงอาวุธยุทโธปกรณ์ต่างๆ ของกองทัพเรือ แสดงเรือจำลอง ซึ่งเป็นเรือที่ใช้ในพระราชพิธีกระบวนเรือพยุหยาตราชลมารค และแสดงนิทรรศการพิเศษ

โอกาสการพัฒนา สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ของกองทัพเรือ ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวในเขตทหารได้

อุปสรรคต่อการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวอยู่ในการดูแลของหน่วยงานทหารเรือ นักท่องเที่ยวต้องได้รับการอนุญาตก่อนการเข้าชม

ช่วงเทศกาล งานวันเด็กแห่งชาติ เปิดให้เด็กเข้ามาท่องเที่ยว และเรียนรู้เกี่ยวกับหน้าที่ และอาวุธยุทโธปกรณ์ ของทหารเรือ

5.5 เมืองโบราณ

เป็นสถานที่ท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมตั้งอยู่ที่ ตำบลบางปูใหม่ อำเภอเมืองสมุทรปราการริมถนนสุขุมวิท กิโลเมตรที่ 33 มีเนื้อที่ประมาณ 500 ไร่ ภายในเมืองโบราณได้จำลองโบราณสถานที่สำคัญและมีชื่อเสียงของแต่ละจังหวัดมารวมไว้ที่เดียวกัน โดยย่อขนาดให้เล็กลงหรือบางแห่งก็เท่าขนาดจริง สิ่งก่อสร้างแต่ละแห่งมีฝีมือปราณีตงดงาม นอกจากนั้น ยังเป็นแหล่งรวมศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านของประเทศไทยเอาไว้ให้ผู้สนใจได้ศึกษาค้นคว้าอีกด้วย

ภาพประกอบ 61 ป้ายชื่อบริเวณทางเข้าเมืองโบราณ

ลักษณะของทรัพยากร เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่รวบรวมสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์มาย่อส่วนจำลองไว้ทั้ง 76 จังหวัด

ลักษณะการจัดการ พิพิธภัณฑ์กลางแจ้งที่ใหญ่ที่สุดในโลก

ที่ตั้งแผนที่ ตำบลบางปูใหม่ อำเภอเมือง ถนนสุขุมวิทสายเก่า กิโลเมตรที่ 33.5

การเข้าถึง ถนนรถยนต์ส่วนตัว ใช้ถนนบางนา-สมุทรปราการ สังเกตหอนาฬิกาเลี้ยวซ้ายรถประจำทาง สาย 508 511 ลงตลาดปากน้ำ จากนั้นต่อรถสองแถวประจำทาง สาย36

บริการนักท่องเที่ยว มีบริการให้เช่าจักรยาน หรือใช้บริการรถรางนำชมสถานที่ท่องเที่ยว พร้อมมีเจ้าหน้าที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ตลอดทาง มีร้านขายของที่ระลึก ร้านอาหารและเครื่องดื่มให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ค่าเข้าชมผู้ใหญ่ 100 บาท เด็ก 50 บาท ค่าเช่าจักรยาน 50 บาท

ชื่อผู้ที่สามารถติดต่อ/โทรศัพท์ สำนักงานเมืองโบราณ 02-3239252 หรือ 02-2261936

คุณสมบัติโดดเด่น เป็นสถานที่รวมแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของแต่ละจังหวัดไว้ และสร้างให้มีขนาดเล็กลง ทั้งยังเป็นแหล่งรวบรวม อนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี ศิลปะพื้นบ้านของแต่ละภาค

โอกาสการพัฒนา พัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับประเทศ และจัดเป็นแหล่งรวบรวมศิลปวัฒนธรรมของแต่ละภาคไม่ให้สูญหายไป

อุปสรรคต่อการพัฒนา ขาดการประสานงานที่ดีระหว่างหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานของสถานที่

5.6 วัดบางพลีใหญ่

ตั้งอยู่ริมคลองสำโรง ที่ตำบลบางพลีใหญ่ ห่างจากประตูน้ำสำโรงประมาณ 13 กิโลเมตร เดิมชื่อวัดพลับพลาไชยชนะสงคราม สร้างขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์ในชัยชนะของพระองค์ ต่อมาได้อัญเชิญพระพุทธรูปองค์ใหญ่สมัยสุโขทัยปางมารวิชัยลี้มนตร หน้าตักกว้าง 3 ศอก 1 คืบ เนื้อเป็นทองสัมฤทธิ์ เป็นที่เลื่อมใสของประชาชนโดยทั่วไปนาม หลวงพ่อโต วัดนี้จึงมีชื่อว่า วัดหลวงพ่อโต อีกชื่อหนึ่ง ชาวบางพลีได้อัญเชิญหลวงพ่อโตจำลองลงเรือในพิธีโยนบัวหรือรับบัวทุกปี ในวันขึ้น

14 ค่ำ เดือน 11

ภาพประกอบ 62 พระประธานภายในโบสถ์วัดบางพลีใหญ่

ลักษณะทรัพยากร เป็นทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่มนุษย์สร้างขึ้น
 ลักษณะการจัดการ วัดทางพระพุทธศาสนา ที่ประดิษฐานพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมือง
 ที่ตั้งแผนที่ ตำบลบางพลีใหญ่ ริมคลองสำโรง
 การเข้าถึง รถยนต์ส่วนตัว ใช้ทางด่วนสายบางนา-ตราด กิโลเมตรที่ 13
 บริการนักท่องเที่ยว เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม และเป็นที่พักผ่อนทางจิตใจ
 ชื่อผู้ที่สามารถติดต่อ/โทรศัพท์ สำนักงานจังหวัดสมุทรปราการ 02- 7025021-4
 คุณสมบัติโดดเด่น พระพุทธรูปสมัยสุโขทัย ปางมารวิชัยลี้มนตร เนื้อทองสัมฤทธิ์
 ประชาชนทั่วไปเรียก “ หลวงพ่อโต “
 โอกาสต่อการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงทางประวัติศาสตร์ของจังหวัด
 สมุทรปราการ
 อุปสรรคต่อการพัฒนา ขาดเงินทุนในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว
 ช่วงเทศกาล วันขึ้น 14 ค่ำ เดือน 11 ของทุกปี เป็นประเพณีงานรับบัว
 ของชาวตำบลบางพลี

ตอนที่ 6 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการครั้งนี้ เป็นการพูดคุยถึงสภาพพื้นที่ แนวคิด และปัญหา โดยเนื้อหาการพูดคุยจะอยู่ในประเด็นของแบบสัมภาษณ์ ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นบุคคลที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่

6.1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ประกอบการ

1. ร้อยโท ปรินุญ ยืนยง อายุ 30 ปี อาชีพ รับราชการ
สถานตากอากาศบางปู
2. นายธีรยุทธ ลอพันธ์ผล อายุ 32 ปี อาชีพ นักสิ่งแวดล้อมศึกษาอาวุโส
ศูนย์ศึกษาธรรมชาติบางปู
3. แม่ชีพยุง อุตตะโมท อายุ 68 ปี ที่อยู่ วัดอโศการาม

6.2 ข้อมูลด้านความคิดเห็นต่อกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยว

ผู้ให้สัมภาษณ์ มีความคิดเห็นว่าสถานที่ป่าชายเลน ในตำบลบางปู เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยมีจุดเด่นที่ มีความสมบูรณ์ของพรรณพืช สัตว์น้ำชายฝั่งทะเล และนกอพยพที่หาดูได้ยาก พื้นที่ป่าชายเลนส่วนใหญ่ได้รับการดูแลโดยทหารบก จึงทำให้มีความปลอดภัยสูง ในด้านกิจกรรมและบริการนั้น มีการเตรียมความพร้อมไว้ในการรองรับนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นความพร้อมด้านสถานที่ ซึ่งมีที่จอดรถขนาดใหญ่สามารถรองรับจำนวนรถได้อย่างน้อย 50 คัน มีร้านอาหารที่อยู่ในการดูแลของทหารบก จึงสามารถมั่นใจได้ถึงความสะดวกสบายของอาหาร และราคาย่อมเยา ในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น ได้มีการจัดเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติให้กับผู้ที่สนใจศึกษาการเจริญเติบโตของพืช และสัตว์น้ำชายฝั่งทะเล มีหอดูนกไว้สำหรับผู้สนใจศึกษาถึงชนิดของนกอพยพ และการดำรงชีวิตของนกได้อย่างใกล้ชิด กิจกรรมที่จัดขึ้นจะสร้างจิตสำนึกให้กับนักท่องเที่ยว ให้มีส่วนร่วมในการดูแลอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น

6.3 ข้อมูลด้านความรู้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่เข้าใจถึงธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก ซึ่งการท่องเที่ยวนั้นควรเจาะลึกถึงสภาพพื้นที่ รู้ถึงความสำคัญของพื้นที่นั้นๆว่าเป็นอย่างไร ไม่ใช่เพียงมาถ่ายรูป หรือเดินเที่ยวเพียงอย่างเดียว การท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องไม่ทำลายสภาพแวดล้อม และควรปฏิบัติตามกฎที่กำหนดไว้ผู้ให้สัมภาษณ์คิดว่า ทั้งนักท่องเที่ยวผู้ประกอบการ และชุมชนควรมีความรู้ความเข้าใจในหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการดูแลรักษา

สภาพสิ่งแวดล้อม และในขณะเดียวกัน นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชน ควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และควรได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างทั่วถึง

6.4 ข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากการสัมภาษณ์ พบว่ามีการให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดีในการดูแล พัฒนา และร่วมกันแก้ไขปัญหาทั้งส่วนของภาครัฐ และภาคเอกชน ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมในเรื่องการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำ เห็นได้จากหน่วยงานของทหารบกได้มีการสร้างบ่อบำบัดน้ำเสียขึ้นเพื่อเป็นการไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม มีเจ้าหน้าที่ให้ข้อมูล และความรู้เกี่ยวกับสถานที่ และทรัพยากรที่มีอยู่ในสถานที่ มีการปรับปรุงร้านค้า ภูมิทัศน์บริเวณสถานที่ท่องเที่ยวอยู่เป็นประจำ เพื่อทำให้สถานที่ท่องเที่ยวสวยงามอยู่เสมอ มีการจัดประชุมการวางแผนพัฒนาพื้นที่ และข้อปัญหาที่ต้องการแก้ไขทุกเดือน และมีการร่วมมือกับภาคเอกชน ในการฟื้นฟู และปลูกป่าชายเลนเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นการเพิ่มและอนุรักษ์พื้นที่ป่าชายเลนให้คงอยู่ต่อไป

6.5 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อแนะนำ

1. ควรมีการแนะนำ และให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ให้ทราบถึงกฎข้อกำหนดต่างๆ ที่ควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติในการเข้ามาท่องเที่ยว เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวมีหลายประเภทนักท่องเที่ยวบางกลุ่มเข้ามาท่องเที่ยวอย่างผิดวัตถุประสงค์ของสถานที่ เช่น เข้ามาเพื่อดื่มของมึนเมา ส่งเสียงดังรบกวน และมีการทะเลาะวิวาทเกิดขึ้น ทำให้เป็นการรบกวนนักท่องเที่ยวท่านอื่น และรบกวนธรรมชาติ จึงทำให้เสียบรรยากาศของสถานที่ท่องเที่ยว ดังนั้นจึงควรมีการอธิบายถึงการปฏิบัติตัวที่เหมาะสมในการเข้ามาท่องเที่ยว เพื่อเป็นการรักษาชื่อเสียงของสถานที่ไม่ให้เสื่อมเสีย

2. ควรมีการปรับปรุงคุณภาพการบริการ และเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว เนื่องจากในบางวัน เช่น วันหยุดสุดสัปดาห์ หรือวันหยุดพิเศษ มีจำนวนนักท่องเที่ยวเยอะมาก ทำให้เจ้าหน้าที่ให้บริการไม่สามารถให้บริการได้อย่างทั่วถึง

3. ควรมีการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวให้แพร่หลาย โดยผ่านทางสื่อต่างๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ หรือเผยแพร่ข้อมูลทางเว็บไซต์ เพื่อให้บุคคลภายนอกพื้นที่ได้รู้จัก และดึงดูดความสนใจให้ต้องการเข้ามาท่องเที่ยว

6.6 สรุปผลการสัมภาษณ์

จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยพบว่า สถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นสัญลักษณ์ และเป็นที่ยู่งักกันดี ทั้งนี้เนื่องจากความสวยงามของพื้นที่ ซึ่งอยู่ใกล้กับทะเล ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ป่าชายเลน และนกอพยพ มี

ความสมบูรณ์อยู่มาก ทั้งนี้เป็นเพราะสถานที่ได้อยู่ความรับผิดชอบความหน่วยงานทหารบก ซึ่งมีหน้าที่ในการดูแล ปรับปรุง แก้ไข และให้บริการความสะดวกกับนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมสถานที่ จึงสามารถสร้างความมั่นใจให้แก่นักท่องเที่ยวเรื่องความปลอดภัยได้เป็นอย่างดี ในด้านกิจกรรมได้มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้อย่างครบวงจร ไม่ว่าจะเป็นการจัดเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อให้ข้อมูลและอธิบายถึงสถานที่ท่องเที่ยว การจัดเส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติ การศึกษาชนิดของพืชและสัตว์ และการดูนก เพื่อเป็นการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในเรื่องสิ่งแวดล้อม และมีกิจกรรมสันทนาการเพื่อสุขภาพ เพื่อเป็นการส่งเสริมการออกกำลังกาย ที่สามารถร่วมได้ทุกเพศ ทุกวัย ในด้านบริการมีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างครบถ้วน เช่น มีเจ้าหน้าที่ให้ข้อมูลและแนะนำสถานที่ มีบริการร้านอาหารที่ดำเนินการโดยหน่วยงานของทหารบก มีการจัดที่จอดรถ และมีเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยเป็นอย่างดี มีการจัดเก็บสิ่งสกปรก ขยะอย่างเป็นระเบียบ จึงทำให้สถานที่สวยงาม

ในด้านความรู้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้วิจัยพบว่า ผู้ประกอบการมีความเข้าใจในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในแง่ของการท่องเที่ยวที่ควบคู่ไปกับธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวต้องเอื้อประโยชน์ต่อสังคม เศรษฐกิจ และระบบนิเวศ ต้องส่งผลดีต่อชุมชนในท้องถิ่น และสามารถตอบสนองความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยวได้อย่างเต็มที่

ในด้านการมีส่วนร่วมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้วิจัยเห็นว่า ผู้ประกอบการได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการวางแผนแนวทางพัฒนา การมีส่วนร่วมในการปรับปรุง แก้ไข ทั้งในด้านการบริการและการท่องเที่ยว โดยผ่านทางการประชุมที่มีขึ้นทุกเดือน เพื่อจะได้นำผลสรุปมาพัฒนาศักยภาพของพื้นที่ต่อไป

ส่วนข้อเสนอแนะต่าง ๆ นั้น พบว่าสิ่งที่ปัญหา คือ นักท่องเที่ยวยังขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างถูกต้อง อาจเป็นเพราะประเภทของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวมีหลากหลาย และยากที่จะควบคุม ดังนั้นจึงควรให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่นักท่องเที่ยวในการปฏิบัติตัวในสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อเป็นการป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นตามมา นอกจากนั้นยังมีปัญหาเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอในการให้บริการ เนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวมีพื้นที่กว้าง ในการให้บริการบางส่วนอาจไม่ทั่วถึง ทำให้นักท่องเที่ยวไม่ได้รับความสะดวกเท่าที่ควร ดังนั้นควรมีการเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว

6.7 การวิเคราะห์ SWOT สถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

จุดแข็ง

1. สภาพพื้นที่ที่ติดทะเล
2. เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่อยู่ใกล้กรุงเทพ
3. เป็นศูนย์ศึกษาธรรมชาติ ระบบนิเวศชายฝั่งที่ครบวงจร
4. เป็นห้องเรียนศึกษาธรรมชาติ ที่สัมผัสได้จริง
5. มีความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ป่าชายเลน ดงแสม สิ่งมีชีวิตหน้าดิน และนก
6. เป็นแหล่งดูนกอพยพมากกว่า 200 ชนิด
7. มีการจัดกิจกรรมศึกษาธรรมชาติที่ครบถ้วน เช่น กิจกรรมเดินป่าศึกษาธรรมชาติ กิจกรรมดูนก
8. มีการจัดห้องนิทรรศการ ป้ายสื่อความหมายน่าสนใจ
9. มีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้โดยตรงในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
10. มีร้านอาหารบรรยากาศดี และราคาถูก
11. มีกิจกรรมลีลาศทุกวันเสาร์
12. มีพนักงานอาสาสมัคร
13. มีการรักษาความปลอดภัยที่ดี เพราะเป็นเขตทหาร

จุดอ่อน

1. จำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว
2. ประเภทยานพาหนะที่นักท่องเที่ยวหลากหลาย ยากในการควบคุม
3. มีบุคคลแอบแฝงมาขโมยปู และก่อการวิวาท
4. ได้รับผลกระทบการมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม

โอกาส

1. การฟื้นฟู และปลูกพรรณไม้เพิ่มเติม
2. การปรับปรุงระบบการไหลเวียนของน้ำภายในพื้นที่
3. การปล่อยปูแสมคืนสู่ธรรมชาติ
4. การบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ
5. การปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณโดยรอบ

อุปสรรค

1. ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี
2. ข้อจำกัดในฤดูกาลท่องเที่ยว
3. พื้นที่สกปรกจากมูลนก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลนตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยสามารถนำมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

ตอนที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

ตาราง 1 แสดงจำนวน (คน) และค่าร้อยละของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลนตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ และระดับการศึกษา

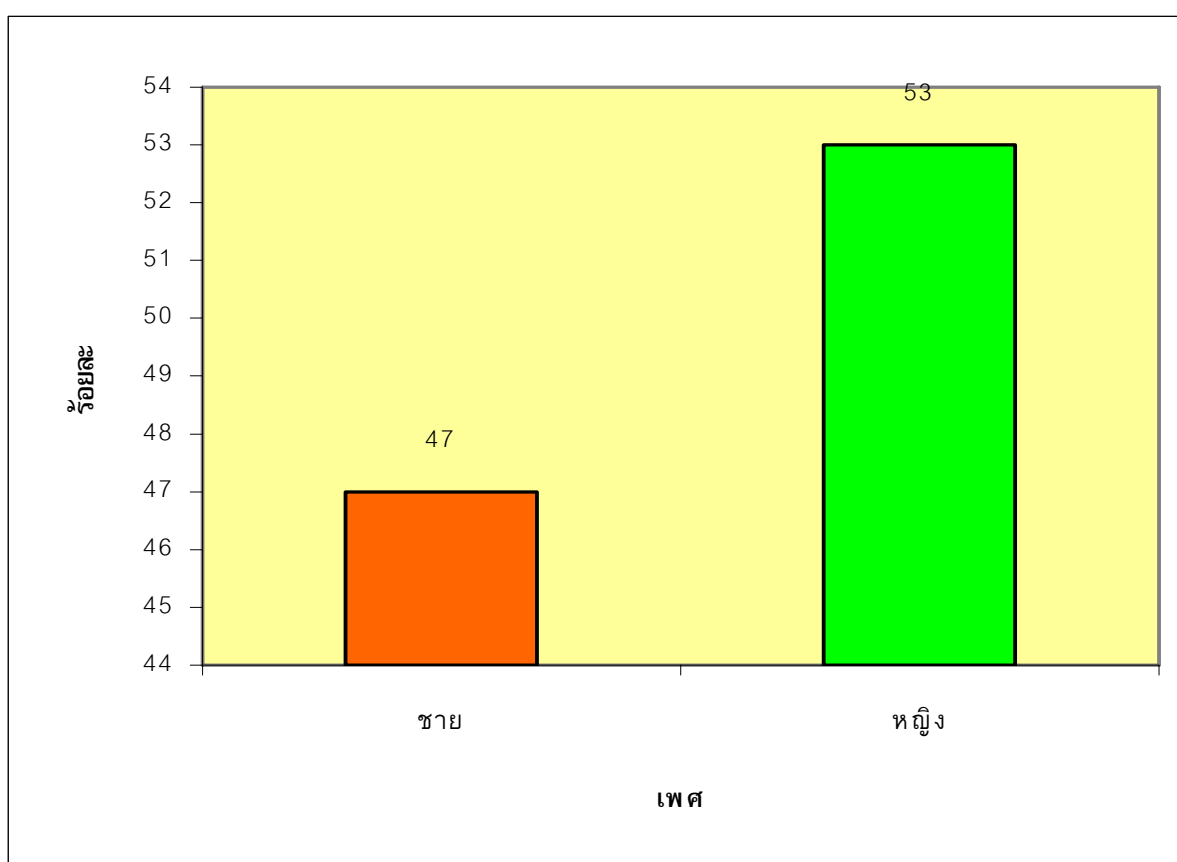
เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- ชาย	188	47.0
- หญิง	212	53.0
รวม	400	100.0
อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- น้อยกว่า 20 ปี	12	3.0
- 20-35 ปี	273	68.3
- 36-50 ปี	100	25.0
- 51 ปีขึ้นไป	15	3.7
รวม	400	100
ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- ต่ำกว่าปริญญาตรี	209	52.3
- ปริญญาตรี	145	36.2
- สูงกว่าปริญญาตรี	46	11.5
รวม	400	100.0

จากตาราง 1 พบว่า ข้อมูลส่วนตัวที่รวบรวมได้แสดงจำนวน ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกได้ดังนี้

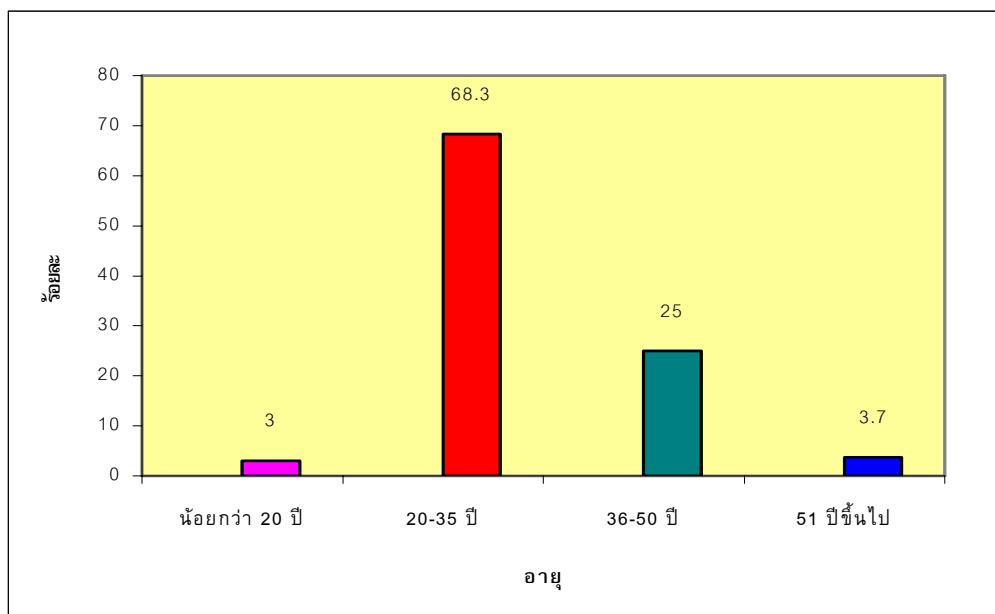
เพศ พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 53.0 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 47.0

อายุ พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 68.2 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 36-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.0 อายุระหว่าง 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 3.7 และอายุน้อยกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 3.0

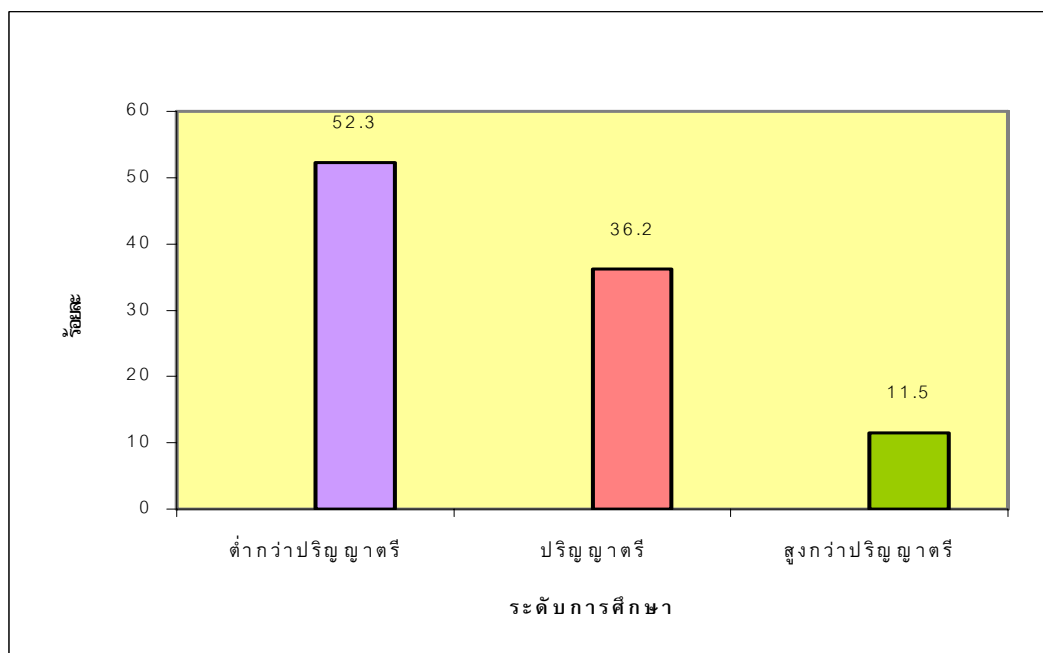
ระดับการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 52.2 รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 36.2 และระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 11.5

ภาพประกอบ 63 แผนภูมิแท่งแสดงเพศของนักท่องเที่ยว

ภาพประกอบ 64 แผนภูมิแท่ง แสดงอายุของนักท่องเที่ยวน

ภาพประกอบ 65 แผนภูมิแท่งแสดงระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวน

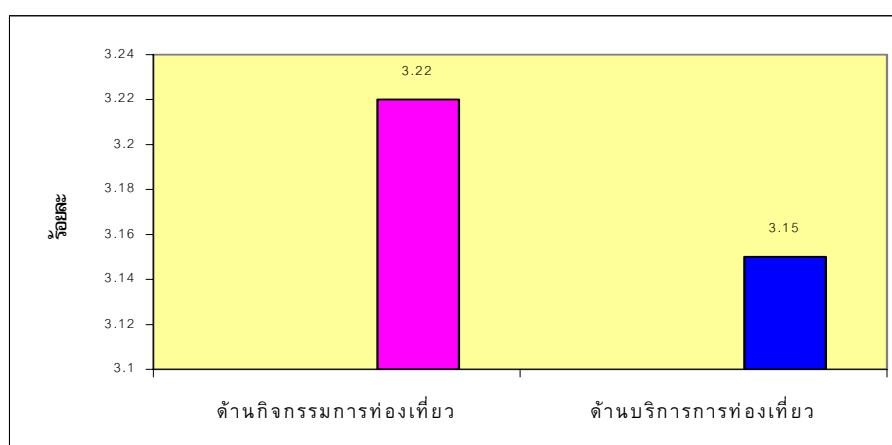
ตอนที่ 8 วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรม และบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็น

เป็นการนำเสนอข้อมูลความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ในรูปแบบของการแจกแจง ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น

ตาราง 2 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นโดยรวมของ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรม และบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ดังนี้ (N = 400)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	SD	แปลผล
ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	3.22	0.80	ปานกลาง
ด้านบริการการท่องเที่ยว	3.15	0.96	ปานกลาง
รวม	3.19	0.83	ปานกลาง

จากตาราง 2 พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และด้านบริการการท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านบริการการท่องเที่ยว

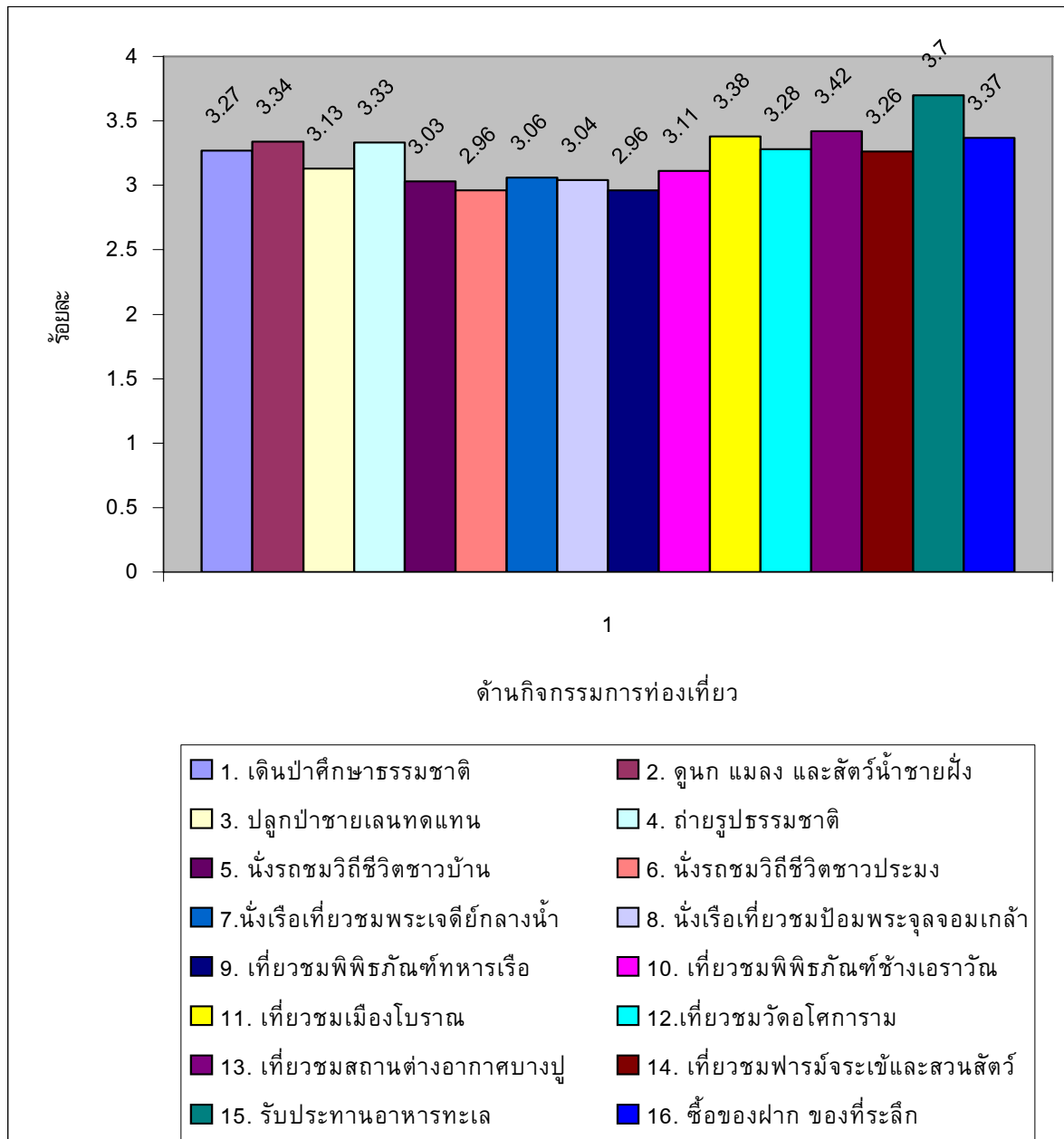
ภาพประกอบ 66 แผนภูมิแท่งแสดงระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับ
กิจกรรม และบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว
(N = 400)

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	SD	แปลผล
กิจกรรมการท่องเที่ยว			
1. เดินป่าศึกษาธรรมชาติ	3.27	1.09	ปานกลาง
2. ดูนก แมลง และสัตว์น้ำชายฝั่ง	3.34	1.12	ปานกลาง
3. ปลูกป่าชายเลนทดแทน	3.13	1.26	ปานกลาง
4. ถ่ายรูปธรรมชาติ	3.33	1.13	ปานกลาง
5. นั่งรถชมวิถีชีวิตชาวบ้าน	3.03	1.01	ปานกลาง
6. นั่งรถชมวิถีชีวิตชาวประมง	2.96	1.00	ปานกลาง
7. รับประทานอาหารทะเล	3.7	1.01	มาก
8. ซื้อของฝาก ของที่ระลึก	3.37	.95	ปานกลาง
สถานที่ท่องเที่ยวตำบลบางปู			
9. เที่ยวชมเมืองโบราณ	3.42	.96	ปานกลาง
10. เที่ยวชมวัดอโศการาม	3.28	1.12	ปานกลาง
11. เที่ยวชมสถานตากอากาศบางปู	3.26	.95	ปานกลาง
12. เที่ยวชมฟาร์มจระเข้และสวนสัตว์	3.7	1.01	มาก
สถานที่ท่องเที่ยวตำบลปากคลองบางปลากด			
13. นั่งเรือเที่ยวชมพระเจดีย์กลางน้ำ	3.06	1.02	ปานกลาง
สถานที่ท่องเที่ยวตำบลแหลมฟ้าผ่า			
14. นั่งเรือเที่ยวชมป้อมพระจุลจอมเกล้า	3.04	1.06	ปานกลาง
สถานที่ท่องเที่ยวตำบลปากน้ำ			
15. เที่ยวชมพิพิธภัณฑ์ทหารเรือ	2.96	1.07	ปานกลาง
16. เที่ยวชมพิพิธภัณฑ์ช้างเอราวัณ	3.11	1.12	ปานกลาง
รวม	3.22	.80	ปานกลาง

จากตาราง 3 พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม และบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว อยู่ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็น

รายชื่อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ระดับมาก คือ ข้อ15 รับประทานอาหารทะเล นอกนั้นทุกข้ออยู่ระดับปานกลาง

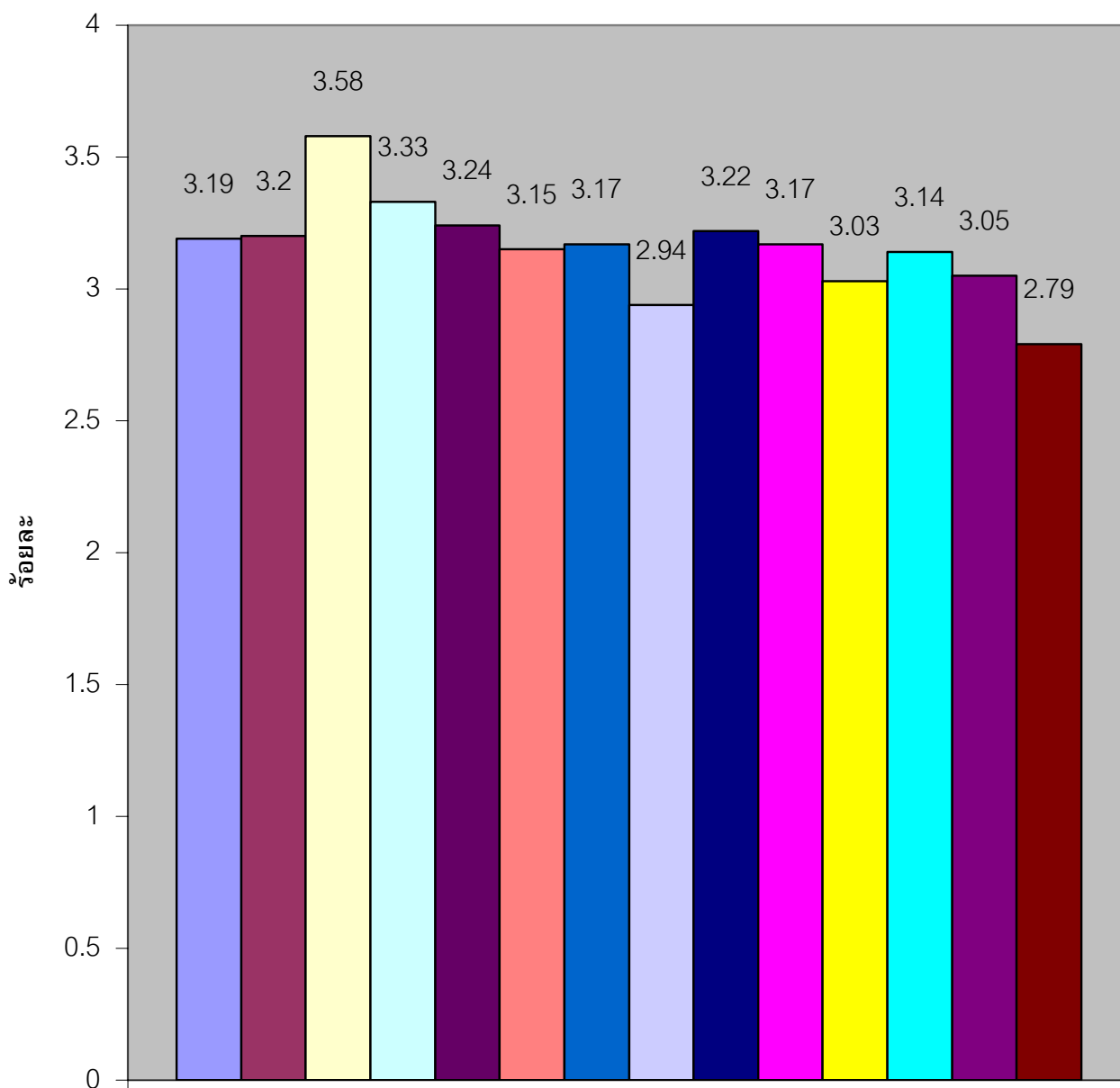

ภาพประกอบ 67 แผนภูมิแท่งแสดงระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของ ความคิดเห็นของ นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรม และบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ด้าน บริการการท่องเที่ยว (N = 400)

ด้านบริการการท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1. มีการจัดสถานที่ สบเงียบ	3.19	.96	ปานกลาง
2. มีการตกแต่งสิ่งปลูกสร้างกลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ	3.20	1.06	ปานกลาง
3. สถานที่บรรยากาศร่มรื่น สวยงาม	3.58	3.11	มาก
4. มีบริเวณสำหรับดูนก และสัตว์น้ำชายฝั่งเหมาะสม	3.33	1.13	ปานกลาง
5. มีการบำรุงรักษาป่าชายเลน และพันธุ์ไม้ต่างๆให้สมบูรณ์	3.24	1.16	ปานกลาง
6. มีการจัดเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติที่สะอาด และปลอดภัย	3.15	1.13	ปานกลาง
7. มีการจัดทำแผนผัง แผนที่ ป้ายสื่อความหมายแสดงเส้นทางชัดเจน และเข้าใจง่าย	3.17	1.07	ปานกลาง
8. มีเจ้าหน้าที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ การบริการอย่างเพียงพอ	2.94	1.15	ปานกลาง
9. มีบริการร้านอาหาร และเครื่องดื่มที่สะอาด และเป็นระเบียบ	3.22	.99	ปานกลาง
10. มีความเหมาะสมของราคาอาหาร และ เครื่องดื่ม	3.17	.99	ปานกลาง
11. มีบริการห้องน้ำ ห้องส้วม สะอาด และเพียงพอ	3.03	1.22	ปานกลาง
12. มีที่รองรับขยะอย่างเพียงพอ	3.14	1.13	ปานกลาง
13. มีการจัดระบบการจราจร ที่จอดรถที่เพียงพอ	3.05	1.10	ปานกลาง
14. มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสถานที่	2.79	1.30	ปานกลาง
รวม	3.15	.96	ปานกลาง

จากตาราง 4 พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม และบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ในด้านบริการการท่องเที่ยว อยู่ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ระดับมาก คือ ข้อ 3 สถานที่บรรยากาศร่มรื่น สวยงาม นอกนั้นทุกข้อ อยู่ระดับปานกลาง

1

ด้านบริการการท่องเที่ยว

1. มีการจัดสถานที่ สงบเงียบ	2. มีการตกแต่งสิ่งปลูกสร้างกลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ
3. สถานที่บรรยากาศร่มรื่น สวยงาม	4. มีบริเวณสำหรับพักผ่อน และสัตว์น้ำชายฝั่งเหมาะสม
5. มีการบำรุงรักษาป่าชายเลน และพันธุ์ไม้ต่างๆให้สมบูรณ์	6. มีการจัดเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติที่สะอาด และปลอดภัย
7. มีการจัดทำแผนผัง แผนที่ ป้ายสื่อความหมายแสดงเส้นทางชัดเจน และเข้าใจง่าย	8. มีเจ้าหน้าที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ การบริการและเพียงพอ
9. มีบริการร้านอาหาร และเครื่องดื่มที่สะอาด และเป็นระเบียบ	10. มีความเหมาะสมของราคา และ เครื่องดื่ม
11. มีบริการห้องน้ำ ห้องส้วม สะอาด และเพียงพอ	12. มีที่รองรับขยะอย่างเพียงพอ
13. มีการจัดระบบการจราจร ที่จอดรถที่เพียงพอ	14. มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสถานที่

ภาพประกอบ 68 แผนภูมิแท่งแสดงระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านบริการการท่องเที่ยว

**ตอนที่ 9 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการ
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ
จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ และระดับการศึกษา**

ตาราง 5 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมและ
บริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัด
สมุทรปราการ โดยรวมทุกด้าน จำแนกตามตัวแปรเพศ

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว	เพศ	จำนวน	$\bar{X}$	SD	t	Sig.
ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	ชาย	188	2.91	.78	-7.80**	.000
	หญิง	212	3.5	.71		
ด้านบริการการท่องเที่ยว	ชาย	188	2.63	.86	-11.55**	.000
	หญิง	212	3.61	.81		
รวม	ชาย	188	2.77	.77	-10.471**	.000
	หญิง	212	3.55	.70		

** มีระดับนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตาราง 5 พบว่า นักท่องเที่ยวที่เป็นเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม
และบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปรา
การ โดยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมมติฐานข้อ 1 ที่ว่า นักท่องเที่ยวที่เป็นเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม
และบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปรา
การ แตกต่างกัน

ตาราง 6 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมและ
บริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัด
สมุทรปราการ ในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว จำแนกตามตัวแปรเพศ

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว	เพศ	จำนวน	$\bar{X}$	SD	t	Sig.
ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว						
1. เดินป่าศึกษาธรรมชาติ	ชาย	188	2.93	0.95	-6.14**	.000
	หญิง	212	3.57	1.12		

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว	เพศ	จำนวน	$\bar{X}$	SD	t	Sig.
2. ดูนก แมลง และสัตว์น้ำชายฝั่ง	ชาย	188	3.04	1.01	-5.15**	.000
	หญิง	212	3.60	1.14		
3. ปลูกป่าชายเลนทดแทน	ชาย	188	2.57	1.05	-8.86**	.000
	หญิง	212	3.60	1.24		
4. ถ่ายรูปธรรมชาติ	ชาย	188	2.82	1.04	-9.26**	.000
	หญิง	212	3.78	1.01		
5. นั่งรถชมวิถีชีวิตชาวบ้าน	ชาย	188	2.75	0.98	-5.39**	.000
	หญิง	212	3.28	0.98		
6. นั่งรถชมวิถีชีวิตชาวประมง	ชาย	188	2.77	0.99	-3.54**	.000
	หญิง	212	3.12	0.98		
7. รับประทานอาหารทะเล	ชาย	188	3.47	1.07	4.18**	.000
	หญิง	212	3.89	0.91		
8. ซื้อของฝาก ของที่ระลึก	ชาย	188	3.23	0.99	2.58**	.010
	หญิง	212	3.48	0.90		
สถานที่ท่องเที่ยวตำบลบางปู						
9.เที่ยวชมเมืองโบราณ	ชาย	188	2.96	0.97	-7.68**	.000
	หญิง	212	3.75	1.06		
10.เที่ยวชมวัดอโศการาม	ชาย	188	2.80	1.08	8.53**	.000
	หญิง	212	3.69	0.98		
11.เที่ยวชมสถานตากอากาศบางปู	ชาย	188	3.18	0.93	4.74**	.000
	หญิง	212	3.63	0.94		
12.เที่ยวชมฟาร์มจระเข้และสวนสัตว์	ชาย	188	3.01	0.93	-4.87**	.000
	หญิง	212	3.46	0.91		
สถานที่ท่องเที่ยวตำบลปากคลองบางปลากด						
ปลากด						
13. นั่งเรือเที่ยวชมพระเจดีย์กลางน้ำ	ชาย	188	2.84	1.07	-4.02**	.000
	หญิง	212	3.24	0.93		
สถานที่ท่องเที่ยวตำบลแหลมฟ้าผ่า						
14. นั่งเรือเที่ยวชมป้อมพระจุลจอมเกล้า	ชาย	188	2.78	1.04	-4.68**	.000
	หญิง	212	3.26	1.02		

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว	เพศ	จำนวน	$\bar{X}$	SD	t	Sig.
<u>ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว</u>						
<u>สถานที่ท่องเที่ยวตำบลปากน้ำ</u>						
15.เที่ยวชมพิพิธภัณฑ์ทหารเรือ	ชาย	188	2.62	0.98	-6.21**	.000
	หญิง	212	3.25	1.06		
16. เที่ยวชมพิพิธภัณฑ์ช้างเอราวัณ	ชาย	188	2.80	0.99	-5.34**	.000
	หญิง	212	3.38	1.16		
รวม	ชาย	188	2.91	0.78	-7.80**	.000
	หญิง	200	3.50	0.71		

** มีระดับนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตาราง 6 พบว่า นักท่องเที่ยวที่เป็นเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม และบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 7 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมและ
บริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัด
สมุทรปราการ ในด้านบริการการท่องเที่ยว จำแนกตามตัวแปรเพศ

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว	เพศ	จำนวน	$\bar{X}$	SD	t	Sig.
<u>ด้านบริการการท่องเที่ยว</u>						
1. มีการจัดสถานที่ สบเงียบ	ชาย	188	2.76	0.89	-9.06**	.000
	หญิง	212	3.56	0.87		
2. มีการตกแต่งสิ่งปลูกสร้างกลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ	ชาย	188	2.69	0.97	-9.80**	.000
	หญิง	212	3.63	0.93		
3. สถานที่บรรยากาศร่มรื่น สวยงาม	ชาย	188	3.19	4.36	-2.17**	.030
	หญิง	212	3.91	1.099		
4. มีบริเวณสำหรับดูนก และสัตว์น้ำ ชายฝั่งเหมาะสม	ชาย	188	2.74	0.99	-11.08**	.000
	หญิง	212	3.84	0.98		
5. มีการบำรุงรักษาป่าชายเลน และ พันธุ์ไม้ต่างๆให้สมบูรณ์	ชาย	188	2.65	0.94	-10.51**	.000
	หญิง	212	3.74	1.09		

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว	เพศ	จำนวน	$\bar{X}$	SD	t	Sig.
ด้านบริการการท่องเที่ยว						
6. มีการจัดเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติที่สะอาด	ชาย	188	2.64	0.94	-9.19**	.000
	หญิง	212	3.59	1.10		
7. มีการจัดทำแผนผัง แผนที่ ป้ายสื่อความหมายแสดงเส้นทางชัดเจนและเข้าใจง่าย	ชาย	188	2.64	0.88	-10.42**	.000
	หญิง	212	3.63	1.00		
8. มีเจ้าหน้าที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่บริการ อย่างเพียงพอ	ชาย	188	2.37	0.90	-10.43**	.000
	หญิง	212	3.43	1.11		
9. มีบริการร้านอาหาร และเครื่องดื่มที่สะอาด และเป็นระเบียบ	ชาย	188	2.75	0.82	-9.67**	.000
	หญิง	212	3.62	0.95		
10. มีความเหมาะสมของราคาอาหาร และเครื่องดื่ม	ชาย	188	2.71	0.83	-9.51**	.000
	หญิง	212	3.57	0.95		
11. มีบริการห้องน้ำ ห้องส้วม สะอาด และเพียงพอ	ชาย	188	2.42	0.98	-10.66**	.000
	หญิง	212	3.57	1.16		
12. มีที่รองรับขยะอย่างเพียงพอ	ชาย	188	2.61	0.89	9.76**	.000
	หญิง	212	3.61	1.12		
13. มีการจัดระบบการจราจร ที่จอดรถที่เพียงพอ	ชาย	188	2.54	0.92	9.58**	.000
	หญิง	212	3.5	1.05		
14. มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสถานที่	ชาย	188	2.18	1.17	9.52**	.000
	หญิง	212	3.33	1.22		
รวม	ชาย	188	2.63	0.86	-11.55**	.000
	หญิง	212	3.61	0.81		

** มีระดับนัยสำคัญที่ระดับ .01

* มีระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 7 พบว่า นักท่องเที่ยวที่เป็นเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม และบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ในด้านบริการการท่องเที่ยว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวที่เป็นเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ สถานที่บรรยากาศร่มรื่น สวยงาม

ตาราง 8 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นโดยรวมของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและ บริการ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามตัวแปร อายุ และระดับการศึกษา

ความคิดเห็นของ นักท่องเที่ยว	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
อายุ	ระหว่างกลุ่ม	3	8.356	2.786	4.073**	.007
	ภายในกลุ่ม	396	270.853	0.684		
	รวม	399	279.211			
ระดับการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	50.635	25.317	43.972**	.000
	ภายในกลุ่ม	397	228.576	.576		
	รวม	399	279.211			

** มีระดับนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตาราง 8 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรม และบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ทั้งด้านอายุ และระดับการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปผลการตรวจสอบสมมติฐานที่ 2 ปรากฏผลคือ นักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม และบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สรุปผลการตรวจสอบสมมติฐานที่ 3 ปรากฏผลคือ นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม และบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 9 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ความคิดเห็นโดยรวมของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรม และบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามตัวแปรอายุ

อายุ	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 20 ปี	20-35 ปี	36-50 ปี	51 ปีขึ้นไป
		3.36	3.14	3.19	3.89
ต่ำกว่า 20 ปี	3.36	-	0.222	0.167	0.526
20-35 ปี	3.14		-	.054	0.748*
36-50 ปี	3.19			-	0.693*
51 ปีขึ้นไป	3.89				-

* มีระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 9 พบว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรม และบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ นักท่องเที่ยวที่มีอายุ 20-35 ปี และ 36-50 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม และบริการการท่องเที่ยวแตกต่างกับนักท่องเที่ยวที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีอายุ 20-35 ปี 36-50 ปี และ 51 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม และบริการการท่องเที่ยวแตกต่างกับนักท่องเที่ยวที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 10 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ความคิดเห็นโดยรวมของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรม และบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		2.85	3.61	3.36
ต่ำกว่าปริญญาตรี	2.85	-	0.757*	0.501*
ปริญญาตรี	3.61		-	0.255
สูงกว่าปริญญาตรี	3.36			-

* มีระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 10 พบว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรม และบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม และบริการการท่องเที่ยวแตกต่างกับนักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม และบริการการท่องเที่ยว แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 11 แสดงการเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรม และบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และด้านบริการการท่องเที่ยว จำแนกตามตัวแปรอายุ

ความคิดเห็นของ นักท่องเที่ยว	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ด้านกิจกรรม	ระหว่างกลุ่ม	3	6.854	2.285	3.606*	.014
	ภายในกลุ่ม	396	250.895	0.634		
	รวม	399	257.749			
ด้านบริการ	ระหว่างกลุ่ม	3	10.340	3.447	3.747*	.011
	ภายในกลุ่ม	396	364.213	0.920		
	รวม	399	374.553			

* มีระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 11 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบ ความคิดเห็นในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และด้านบริการการท่องเที่ยว จำแนกตามอายุ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2 ที่ว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน

กล่าวคือ อายุที่แตกต่างกัน มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรม และบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลนตำบลบางปูอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ในรายคู่ใดบ้าง ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำผลการวิเคราะห์ไปทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ดังปรากฏในตาราง 12-13

ตาราง 12 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับ
กิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมืองจังหวัด
สมุทรปราการ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว จำแนกตามตัวแปรอายุ

อายุ	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 20 ปี	20-35 ปี	36-50 ปี	51 ปีขึ้นไป
		3.47	3.17	3.24	3.82
ต่ำกว่า 20 ปี	3.47	-	0.298	0.227	0.351
20-35 ปี	3.17		-	0.070	0.649*
36-50 ปี	3.24			-	0.578
51 ปีขึ้นไป	3.82				-

* มีระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 12 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุ 20-35 ปี มีความคิดเห็นด้านกิจกรรมการ
ท่องเที่ยว แตกต่างเป็นรายคู่ กับนักท่องเที่ยวที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว
แตกต่างกับนักท่องเที่ยวที่มีอายุ 20-35 ปี และอายุ 36-50 ปี อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 13 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับ
กิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง
จังหวัดสมุทรปราการ ด้านบริการการท่องเที่ยว จำแนกตามตัวแปรอายุ

อายุ	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 20 ปี	20-35 ปี	36-50 ปี	51 ปีขึ้นไป
		3.25	3.10	3.14	3.95
ต่ำกว่า 20 ปี	3.25	-	0.146	0.107	0.701
20-35 ปี	3.10		-	0.038	0.847*
36-50 ปี	3.14			-	0.808*
51 ปีขึ้นไป	3.95				-

* มีระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 13 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุ 20-35 ปี และ 36-50 ปี มีความคิดเห็นด้าน
บริการการท่องเที่ยว แตกต่างเป็นรายคู่ กับนักท่องเที่ยวที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นด้านบริการการท่องเที่ยว
แตกต่างกับนักท่องเที่ยวที่มีอายุ 20-35 ปี 36-50 ปี และ 51 ปีขึ้นไป อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 14 แสดงการเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรม และบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และด้านบริการการท่องเที่ยว จำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษา

ความคิดเห็นของ นักท่องเที่ยว	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ด้านกิจกรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	47.777	23.888	45.167**	.000
	ภายในกลุ่ม	397	209.972	.529		
	รวม	399	257.749			
ด้านบริการ	ระหว่างกลุ่ม	2	56.635	28.317	35.361**	.000
	ภายในกลุ่ม	397	317.919	.801		
	รวม	399	374.553			

** มีระดับนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตาราง 14 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบ ความคิดเห็นในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และด้านบริการการท่องเที่ยว จำแนกตามระดับการศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 3 ที่ว่า นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน

กล่าวคือ ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรม และบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ในรายคู่ใดบ้าง ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำผลการวิเคราะห์ไปทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ดังปรากฏในตาราง 15-16

ตาราง 15 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมืองจังหวัดสมุทรปราการ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว จำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษา

ระดับ การศึกษา	$\bar{X}$	ต่ำกว่าปริญญาดรี	ปริญญาดรี	สูงกว่าปริญญาดรี
		2.92	3.66	3.22
ต่ำกว่าปริญญาดรี	2.92	-	0.747*	0.301*
ปริญญาดรี	3.66		-	0.445
สูงกว่าปริญญาดรี	3.22			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว แตกต่างเป็นรายคู่ กับนักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายคู่อื่น มีความคิดเห็นด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 16 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านบริการการท่องเที่ยว จำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ต่ำกว่าปริญญาตรี 2.79	ปริญญาตรี 3.56	สูงกว่าปริญญาตรี 3.49
ต่ำกว่าปริญญาตรี	2.79	-	0.768*	0.702*
ปริญญาตรี	3.56		-	0.066
สูงกว่าปริญญาตรี	3.49			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว แตกต่างเป็นรายคู่ กับนักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายคู่อื่น มีความคิดเห็นด้านบริการการท่องเที่ยวแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 17 แสดงผลสรุปการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบ สมมติฐาน
สมมติฐานที่ 1 : นักท่องเที่ยวที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมและบริการ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน	สอดคล้องกับสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 2 : นักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมและบริการ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน	สอดคล้องกับสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 3 : นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมและบริการ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน	สอดคล้องกับสมมติฐาน

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สรุปผลรายการตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยมีข้อมูลดังต่อไปนี้

1.1 สถานตากอากาศบางปู

การเดินทางมายังสถานตากอากาศบางปู มีป้ายบอกเส้นทางที่ชัดเจน มีจุดสังเกตคือ ป้ายชื่อสถานที่ขนาดใหญ่ที่ตั้งอยู่บริเวณริมทางเข้า ภายในสถานที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหารสโมสรทหารบก ร้านขายของที่ระลึก ห้องน้ำ และลานจอดรถ เป็นต้น บริเวณสถานตากอากาศบางปูมีสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์คือ สะพานสุทธา และศาลาสุขใจ

ข้อมูลด้านกิจกรรม และบริการการท่องเที่ยว ในสถานตากอากาศบางปู มีดังนี้

กิจกรรมดูนก สถานที่แห่งนี้สามารถพบเห็นการรวมตัวของนกนางนวลที่อพยพมาหากิน และวางไข่ ได้เป็นจำนวนมาก โดยช่วงเวลาที่พบนกนางนวลมากที่สุดคือ ช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนมีนาคม

กิจกรรมปลูกป่าชายเลน เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์ป่าชายเลน และช่วยกันดูแลระบบนิเวศชายฝั่งให้มีความสมบูรณ์ เป็นการร่วมมือกันระหว่างภาครัฐคือทหารบก และภาคเอกชน ซึ่งอาจจะเป็นบริษัท หรือโรงเรียนที่สนใจในการอนุรักษ์ธรรมชาติ ได้มาทำกิจกรรมร่วมกัน

กิจกรรมการเดินลิเลศเพื่อสุขภาพ จัดขึ้นในทุกวันเสาร์ ซึ่งผู้สนใจสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ ประโยชน์ที่ได้จากกิจกรรมคือ ได้ร่างกายที่แข็งแรง เพราะการเดินลิเลศถือเป็นกีฬาประเภทหนึ่ง ได้พบปะสังสรรค์กับผู้ที่มีความชื่นชอบในกิจกรรมประเภทเดียวกัน

บริการร้านอาหารสโมสรทหารบก เปิดให้บริการตั้งแต่ 10.00-20.00.น. ภายในร้านมีบรรยากาศดี ติดริมทะเล และอาหารราคาถูกลง

บริการอาคารที่พักสถานตากอากาศบางปู มี 3 ประเภท ที่พักประเภทบ้านพัก มี 3 หลัง ราคา 2,400 บาท/คืน ที่พักประเภทบังกะโล มี 10 หลัง ราคา 400-1,000 บาท/คืน และที่พักประเภทอาคารที่พักสถานตากอากาศบางปู เป็นที่พักที่มีการตกแต่งแบบโรมแรม 3 ดาว มีห้องทั้งหมด 14 ห้อง ห้องพักขนาดเล็ก ราคา 1,200 บาท/คืน ห้องพักขนาดกลาง ราคา 3,000 บาท/คืน และห้องพักขนาดใหญ่ ราคา 4,500 บาท/คืน

1.2 ศูนย์ศึกษาธรรมชาติกองทัพบก เฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา มหาราชินี

การเดินทางมายังศูนย์ศึกษาธรรมชาติกองทัพบก เฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา มหาราชินีใช้ถนนสุขุมวิทสายเก่า มีป้ายชื่อสถานที่ขนาดใหญ่เป็นจุดสังเกต สิ่งอำนวยความสะดวกได้แก่ ร้านอาหาร สโมสรทหารบก ร้านขายของที่ระลึกบริเวณประชาสัมพันธ์ และลานจอดรถบริเวณเดียวกับสถานตากอากาศบางปู ศูนย์ศึกษาธรรมชาติแห่งนี้ เป็นสถานที่ที่จัดไว้เพื่อศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับ

ป่าชายเลน และระบบนิเวศชายฝั่งทะเล มีกิจกรรมการเดินป่าศึกษาธรรมชาติ มีหอดูนกเพื่อไว้สำหรับผู้ที่สนใจศึกษาการดำรงชีวิตของนกชายฝั่ง และยังสามารถพบเห็นนกอพยพหายากได้ที่นี่

ข้อมูลด้านกิจกรรม และบริการการท่องเที่ยว ในศูนย์ศึกษาธรรมชาติกองทัพบก เฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา มหาราชินี มีดังนี้

กิจกรรมเดินป่าศึกษาธรรมชาติ ระยะทางในการเดินศึกษาธรรมชาติทั้งหมด 1,496 เมตร ภายในเส้นทางเดินจะพบ บ่อกุ่มร้างซึ่งเป็นที่หากินของนก สะพานไม้ข้ามคลอง และหอดูนก ผู้ที่สนใจต้องติดต่อเจ้าหน้าที่ล่วงหน้า

กิจกรรมดูนก ที่ศูนย์ศึกษาธรรมชาติกองทัพบก เฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา มหาราชินี สามารถพบนกอพยพหายากได้มากกว่า 200 ชนิด โดยทางศูนย์ได้มีการสร้างที่สำหรับดูนก และมีบริการอุปกรณ์สำหรับดูนก เช่น กล้องส่องทางไกล ไว้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

บริการห้องนิทรรศการ ภายในจัดนิทรรศการที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตของนกต่างๆที่มาอาศัยอยู่บริเวณศูนย์ มีเจ้าหน้าที่ให้การบรรยาย อธิบายถึงข้อมูล กฎระเบียบ และเส้นทางต่างๆ ที่ทางศูนย์จัดขึ้น เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความเข้าใจและปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง

1.3 วัดอโศการาม

การเดินทางมายังวัดอโศการาม ใช้เส้นทางถนนสุขุมวิทสายเก่า สังเกตป้ายเทศบาลบางปู ซอย 60 เลี้ยวเข้ามาประมาณ 300 เมตรสิ่งอำนวยความสะดวกภายในบริเวณวัดได้แก่ ร้านขายวัตถุมงคลอยู่บริเวณชั้นล่างพระอุโบสถ ลานจอดรถบริเวณด้านหน้า และด้านหลังพระอุโบสถ ทางวัดยังมีพื้นที่อนุรักษป่าชายเลน ผู้ที่สนใจศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับป่าชายเลนสามารถเข้าชมได้

ข้อมูลด้านกิจกรรม และบริการการท่องเที่ยว ในวัดอโศการาม มีดังนี้

กิจกรรมตักบาตรพระภิกษุสงฆ์ ในทุกเช้าตรู่ของทุกวันจะมีประชาชนที่อาศัยอยู่ที่บางปู หรือประชาชนบริเวณใกล้เคียงได้มาทำบุญตักบาตร ฟังพระสวดมนต์และฟังคำสอนในพระพุทธศาสนา วันสำคัญทางศาสนาทางวัดได้มีการจัดกิจกรรมทางพุทธศาสนา เพื่อสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีของชาวพุทธ เช่น วันเข้าพรรษาได้จัดกิจกรรมตักบาตรเนื่องในวันเข้าพรรษา วันวิสาขบูชามีการจัดกิจกรรมตักบาตรในช่วงเช้า และมีการเวียนเทียนรอบพระอุโบสถในช่วงเย็น

กิจกรรมถือศีลวิปัสสนากรรมฐาน โดยทางวัดจะมีการจัดวิปัสสนากรรมฐานขึ้นในช่วงวันสำคัญทางศาสนา เช่นวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา และวันอาสาฬหบูชา ประโยชน์ที่ได้รับจากการนั่งวิปัสสนากรรมฐานคือ เพื่อเป็นการฝึกจิตใจ ให้อยู่ในความสงบ ให้จิตใจและร่างกายได้คิดทบทวนสิ่งที่ได้กระทำว่าสิ่งใดควรทำสิ่งใดไม่ควรทำ เพื่อให้เราสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างสงบสุข

กิจกรรมการศึกษาระบบนิเวศป่าชายเลน พื้นที่ส่วนหนึ่งด้านหลังวัด เป็นพื้นที่ป่าชายเลนที่ทางวัดร่วมกับชุมชนได้ช่วยกันอนุรักษป่าชายเลนไว้ นักท่องเที่ยว นักเรียน นักศึกษา หรือผู้ที่สนใจ

ในการเรียนรู้ระบบนิเวศป่าชายเลนสามารถเข้าชมได้ เป็นการสร้างจิตสำนึกให้ช่วยกันดูแล รักษา และอนุรักษ์ป่าชายเลนไว้ให้คงความสมบูรณ์ต่อไป

2. สรุปผลการศึกษาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยมีข้อมูลดังต่อไปนี้

2.1. สถานตากอากาศบางปู เป็นที่ท่องเที่ยวในเขตทหาร เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและให้ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลน ตั้งอยู่ ตำบลบางปูใหม่ ห่างจากตัวเมืองประมาณ 10 กิโลเมตร

2.2 ศูนย์ศึกษาธรรมชาติกองทัพบกเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา มหาราชินี เป็นแหล่งให้ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลน และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ตั้งอยู่ ตำบลบางปู อำเภอเมือง ห่างจากตัวเมือง 10 กิโลเมตร

2.3วัดอโศการาม สร้างโดยพระสุทธธีรธรรมรังสีคัมภีร์เมธาจารย์ เป็นวัดสำคัญแห่งหนึ่งและเป็นสำหรับวิปัสสนากรรมฐาน ตั้งอยู่ ถนนสุขุมวิท ห่างจากตัวเมือง 6 กิโลเมตร

3. สรุปผลการศึกษาแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดสมุทรปราการ โดยมีข้อมูลดังต่อไปนี้

3.1 พระสมุทรเจดีย์ เป็นโบราณสถานที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดสมุทรปราการ อยู่ที่ถนนสุขสวัสดิ์ ตำบลปากคลองบางปลากด ในบริเวณวัดพระสมุทรเจดีย์

3.2 ป้อมพระจุลจอมเกล้า เป็นป้อมปืนที่มีความสำคัญยิ่งในประวัติศาสตร์ไทย ที่ใช้ในการป้องกันอธิปไตยของประเทศ ตั้งอยู่ตำบลแหลมฟ้าผ่า ริมปากแม่น้ำเจ้าพระยา

3.3 พิพิธภัณฑสถานช้างเอราวัณ เป็นพิพิธภัณฑสถานรูปช้างสามเศียรที่ใหญ่ที่สุดในโลก ตั้งอยู่ริมถนนสุขุมวิทสายเก่า ห่างจากแยกบางนาประมาณ 3 กิโลเมตร

3.4 พิพิธภัณฑสถานทหารเรือ เป็นพิพิธภัณฑสถานอันทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ของทหารเรือ ตั้งอยู่ถนนสุขุมวิท ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง

3.5 เมืองโบราณ เป็นสถานที่จำลอง และรวบรวมแหล่งท่องเที่ยวสำคัญทั้ง 76 จังหวัด ตั้งอยู่ตำบลบางปู อำเภอเมือง หลักกิโลเมตรที่ 33.5

3.6 วัดบางพลี เป็นที่ประดิษฐานองค์หลวงพ่อโต เป็นที่เคารพนับถือของประชาชน ตั้งอยู่ตำบลบางพลีใหญ่ ริมคลองสำโรง

4.สรุปผลข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ มีข้อมูลดังนี้

แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีจุดเด่นที่ มีความสมบูรณ์ของพรรณพืช สัตว์น้ำชายฝั่งทะเล และนกอพยพที่หาดูได้ยาก พื้นที่ป่าชายเลนส่วนใหญ่ได้รับการดูแลโดยทหารบก จึงทำให้มีความปลอดภัยสูง ในด้านกิจกรรมและบริการนั้น มีการเตรียมความพร้อมไว้ในการรองรับนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นความพร้อมด้านสถานที่ ซึ่งมีที่จอดรถขนาดใหญ่สามารถรองรับจำนวนรถได้อย่างน้อย 50 คัน มีร้านอาหารที่อยู่ในการดูแลของทหารบก จึงสามารถมั่นใจได้ถึงความสะดวกสบายของอาหาร และราคาย่อมเยา ในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น ได้มีการจัดเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติให้กับผู้ที่สนใจศึกษาถึงชนิดของนกอพยพ และการดำรงชีวิตของนกได้อย่างใกล้ชิด กิจกรรมที่จัดขึ้นจะสร้างจิตสำนึกให้กับนักท่องเที่ยว ให้มีส่วนร่วมในการดูแลอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น ในด้านการมีส่วนร่วมได้มีการร่วมมือกันเป็นอย่างดีในการดูแล พัฒนา และร่วมกันแก้ไขปัญหาทั้งส่วนของภาครัฐ และภาคเอกชน ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมในเรื่องการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำ เห็นได้จากหน่วยงานของทหารบกได้มีการสร้างบ่อบำบัดน้ำเสียขึ้น เพื่อเป็นการไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม มีเจ้าหน้าที่ให้ข้อมูล และความรู้เกี่ยวกับสถานที่ และทรัพยากรที่มีอยู่ในสถานที่ มีการปรับปรุงร้านค้า ภูมิทัศน์บริเวณสถานที่ท่องเที่ยวอยู่เป็นประจำ เพื่อให้สถานที่ท่องเที่ยวสวยงามอยู่เสมอ มีการจัดประชุมการวางแผนพัฒนาพื้นที่ และข้อปัญหาที่ต้องการแก้ไขทุกเดือน และมีการร่วมมือกับภาคเอกชน ในการฟื้นฟู และปลูกป่าชายเลนเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นการเพิ่มและอนุรักษ์พื้นที่ป่าชายเลนให้คงอยู่ต่อไป

5. สรุปผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรม และบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยมีข้อมูลดังนี้

5.1 ผลการศึกษาข้อมูลส่วนตัวของนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยมีข้อมูลดังนี้

นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 20-35 ปี และมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ อยู่ในระดับปานกลาง ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวชอบคือ การรับประทานอาหารทะเล และด้านบริการการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวชอบคือ แหล่งท่องเที่ยวที่มีสถานที่บรรยากาศร่มรื่น สวยงาม

เมื่อศึกษาการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม และบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

สรุปผล การอภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยได้สรุปผลของการวิจัยดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลน บริเวณตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลน บริเวณตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ และระดับการศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งเน้นที่จะศึกษาถึงกิจกรรมและการบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้ได้คุณค่าสูงสุด เพื่อที่จะได้นำผลงานวิจัย ไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพของการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเพื่อเป็นแนวทางให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง ได้นำข้อมูลไปใช้พัฒนากิจกรรมและบริการที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักท่องเที่ยวที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน
2. นักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน
3. นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาถึงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเฉพาะ ในพื้นที่ป่าชายเลน กรณีศึกษา ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 1,375,550 คน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2547)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามหลักการคำนวณของทาโร ยามาเน (Taro Yamane. 1967: 886) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณจำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสำรวจสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวแบบสำรวจและประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยว(Resource audit)พัฒนาขึ้นมาโดยสถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการศึกษาจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ รวมทั้งข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมและการบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ณ พื้นที่ที่ทำการศึกษาวิจัยในตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู จำนวน 1 ชุด และแบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการเกี่ยวกับเรื่องกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยว ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู จำนวน 1 ชุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ คือระหว่างวันที่ 6 ธันวาคม ถึง 6 มกราคม พ.ศ. 2549 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยพิจารณาและตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องทันทีที่เก็บแบบสอบถามก่อนที่จะนำไปวิเคราะห์ข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม สถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัย (SPSS) และสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic)

สรุปผลการวิจัย

1. สรุปผลการสำรวจสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

จากผลการสำรวจแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 3 แหล่ง ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู โดยผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

สถานตากอากาศบางปู เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและเป็นสัญลักษณ์ของตำบลบางปู เนื่องจากมีบรรยากาศดี สถานที่ติดชายทะเล มีอาหารทะเลที่สดและราคาถูก จึงทำให้เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว การเดินทางสะดวก มีป้ายบอกเส้นทางเป็นระยะ สามารถเข้าถึงได้โดยรถยนต์ส่วนตัว รถสองแถวประจำทาง มีร้านอาหาร สิ่งอำนวยความสะดวก ลานจอดรถขนาดใหญ่และที่พักรับเลือกหลายแบบ หลายราคา ตามความต้องการของนักท่องเที่ยว

ศูนย์ศึกษาธรรมชาติกองทัพบก เฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา มหาราชินี เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลน ภายในสถานที่มีการจัดกิจกรรมเดินป่าศึกษาธรรมชาติ กิจกรรมดูนก เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่สนใจสามารถเข้ามาศึกษา เรียนรู้ การเจริญเติบโตของป่าชายเลน และการอยู่อาศัยของนกนานาชนิดที่อพยพเข้ามาในบริเวณสถานที่ การเดินทางเข้าถึงสามารถเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว และรถประจำทาง โดยใช้เส้นทางถนนเดียวกับสถานตากอากาศบางปู

วัดโสการาม เป็นวัดที่สำคัญและเป็นปูชนียสถานของประชาชน เมื่อถึงวันสำคัญทางศาสนา ประชาชนจะมาทำบุญตักบาตร และมีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน เพื่อเป็นการฝึกจิตใจให้สงบและมีสมาธิ บริเวณด้านหลังวัดมีการจัดพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน เพื่อเป็นแหล่งศึกษาของนักเรียนและประชาชนทั่วไปที่สนใจ และเป็นแหล่งอาหารของสัตว์ทะเลชายฝั่ง การเข้าถึงสามารถเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว และรถประจำทาง

2. สรุปผลการศึกษาแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดสมุทรปราการ

จากการศึกษาแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยได้เลือกแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง จำนวน 5 แหล่ง สามารถสรุปได้ดังนี้

พระสมุทรเจดีย์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นสัญลักษณ์ประจำจังหวัดสมุทรปราการ ลักษณะเป็นองค์พระเจดีย์กลางน้ำ ภายในบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ พระชัยวัฒน์และพระห้ามสมุทร เมื่อถึงเดือนตุลาคมจะมีการจัดงานนมัสการองค์พระเจดีย์ เป็นเวลา 9 วัน 9 คืน ถือเป็นงานประจำปีของจังหวัดสมุทรปราการ การเดินทางสามารถข้ามเรือโดยสารได้บริเวณตลาดท่าเรือ รถยนต์ส่วนตัวให้ใช้เส้นทางถนนสุขสวัสดิ์ โดยข้ามสะพานวงแหวนอุตสาหกรรม รถโดยสารประจำทางปรับอากาศสาย 20 ป้อมพระจุล-ทำดินแดง

ป้อมพระจุลจอมเกล้า เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ สร้างขึ้นในรัชกาลที่ 5 ปัจจุบันเป็นพิพิธภัณฑ์ทางเรือ ภายในมีเรือหลวงแม่กลอง ป้อมปืนเสือหมอบ ซึ่งเป็นอนุสรณ์ทางประวัติศาสตร์

มีร้านอาหาร และสิ่งอำนวยความสะดวกให้บริการแก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวชม การเดินทาง การเดินทางสามารถข้ามเรือโดยสารได้บริเวณตลาดท่าเรือ รถยนต์ส่วนตัวให้ใช้เส้นทางถนนสุขสวัสดิ์ โดยข้ามสะพานวงแหวนอุตสาหกรรม รถโดยสารประจำทางปรับอากาศสาย 20 ป้อมพระจุล-ทำดินแดง

พิพิธภัณฑ์ช้างเอราวัณ เป็นงานปฏิมากรรมลอยตัวเป็นรูปช้างสามเศียร ภายในตัวช้างจัดเป็นพิพิธภัณฑ์แสดงนิทรรศการของสะสมของคุณเล็ก ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มการก่อสร้าง และยังมีงานศิลปปูนปั้นที่สวยงาม ประณีต บริเวณด้านนอกจัดเป็นอุทยานพรรณไม้ ซึ่งสามารถเดินเล่น พักผ่อน การเดินทางเข้าถึงโดยรถยนต์ส่วนตัว รถโดยสารประจำทางสาย 507 511 102 25

พิพิธภัณฑ์ทหารเรือ เป็นพิพิธภัณฑ์ที่รวบรวมข้อมูลทางประวัติศาสตร์ของกองทัพเรือ ภายในมีการจำลองเรือที่สำคัญในสมัยก่อน เช่น เรือรบหลวงพระร่วง เรือหลวงมัจฉา จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวในเขตทหาร ที่ประชาชนทั่วไปที่สนใจในประวัติศาสตร์สามารถเข้าชมได้ การเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว รถโดยสารประจำทางสาย 507 511 102 25

เมืองโบราณ เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม ที่ได้มีการจำลองสถานที่สำคัญในประเทศไทยไว้ให้รวบรวมอยู่ในที่เดียว เป็นพิพิธภัณฑ์กลางแจ้งที่ใหญ่ที่สุดในโลก ภายในบริเวณพื้นที่เมืองโบราณได้มีการแบ่งการจัดแสดงสถานที่จำลองออกเป็นภาคทั้ง 4 ภาค ของไทย และได้รวบรวมวัฒนธรรมความเป็นอยู่ที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละภาคไว้ให้นักท่องเที่ยวได้ชม การเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว รถสองแถวประจำทางสาย 36

วัดบางพลีใหญ่ หรือวัดหลวงพ่อดุสิตเป็นวัดที่ประชาชนให้ความเลื่อมใส ภายในประดิษฐานหลวงพ่อดุสิต ซึ่งเป็นพระพุทธรูปเนื้อทองสัมฤทธิ์สมัยสุโขทัย ปางมารวิชัย ทุกวันขึ้น 14 ค่ำ เดือน 11 จะมีการจัดงานพิธีโยนบัว ถือเป็นงานประจำปีของชาวบางพลี การเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว ใช้เส้นทางด่วนสายบางนา-ตราด

3. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว ในพื้นที่ป้าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

การศึกษาถึงข้อมูลส่วนตัวของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป้าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ และระดับการศึกษา โดยมีข้อมูลดังนี้

3.1 เพศ พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ป้าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 53.0 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 47.0

3.2 อายุ พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ป้าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 68.3 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 36-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.0 อายุระหว่าง 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 3.7 และอายุน้อยกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 3.0

3.3 ระดับการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 52.3 รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 36.2 และระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 11.5

4. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และด้านบริการการท่องเที่ยว

การศึกษาถึงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และด้านบริการการท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น โดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา ดังนี้

4.1 นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

4.2 ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม และบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน อยู่ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ระดับมาก คือ รับประทานอาหารทะเล นอกนั้นทุกข้ออยู่ระดับปานกลาง

4.3 ด้านบริการการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม และบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน อยู่ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ระดับมาก คือ สถานที่บรรยากาศร่มรื่น สวยงาม นอกนั้นทุกข้ออยู่ระดับปานกลาง

สรุปคือ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และด้านบริการการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

5. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ และระดับการศึกษา

ผลการศึกษาการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน พบว่า นักท่องเที่ยวที่เป็นเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม และบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง

ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีอายุ ต่ำกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นด้านบริการการท่องเที่ยว แตกต่างกับ นักท่องเที่ยวที่มีอายุ 20-35 ปี 36-50 ปี และ 51 ปีขึ้นไป อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการศึกษการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลน พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็น เกี่ยวกับกิจกรรม และบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยว แตกต่างกัน

การวิเคราะห์การเปรียบเทียบ ระดับการศึกษา กับความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม และบริการ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

5.5 ระดับการศึกษา ของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม และ บริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

5.5.1 นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็น ด้าน กิจกรรมการท่องเที่ยว แตกต่างเป็นรายคู่ กับนักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี และระดับสูง กว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายคู่อื่น มีความคิดเห็นด้านกิจกรรมการ ท่องเที่ยวแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5.5.2 นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็น ด้านบริการ การท่องเที่ยว แตกต่างเป็นรายคู่ กับนักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญา ตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายคู่อื่น มีความคิดเห็นด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการดำเนินการเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ได้ข้อสรุปข้อเสนอแนะดังนี้ นักท่องเที่ยวให้ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับด้านบริการการท่องเที่ยว 74 คน คิดเป็นร้อยละ 18.5 ในเรื่อง การประชาสัมพันธ์ มากที่สุด จำนวน 32 คน นักท่องเที่ยวให้ความคิดเห็น ว่า พื้นที่ยังขาดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของแหล่ง ท่องเที่ยว ดังนั้น ควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ ให้เป็นที่รู้จัก รองลงมาคือเรื่องสถานที่ท่องเที่ยว จำนวน 20 คน ในบางแหล่งท่องเที่ยวยังมีความสะอาดไม่เพียงพอ เห็นได้จากเศษขยะที่อยู่ตามพื้น หรือมูลสุนัข ที่ไม่ได้รับการทำความสะอาด ซึ่งทำให้ทัศนียภาพอันสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวลดลง จึง ควรให้มีการเพิ่มที่รองรับขยะ และควรมีเจ้าหน้าที่ดูแลทำความสะอาดอย่างเพียงพอ เรื่องสถานที่ พักผ่อน จำนวน 8 คน ควรมีการเพิ่มที่พักประเภท โฮมสเตย์ เพื่อเป็นตัวเลือกให้กับนักท่องเที่ยวที่

ต้องการที่พักที่ใกล้ชิดธรรมชาติ เรื่องร้านอาหาร จำนวน 7 คน นักท่องเที่ยวต้องการให้ร้านอาหารมีมาตรฐานในคุณภาพของอาหาร และราคาอาหาร จึงควรให้มีการอบรมเจ้าของร้านอาหาร ให้มีความรู้ในเรื่องการบริการ และสุขอนามัยอย่างถูกต้อง และเรื่องการเดินทาง จำนวน 7 คน ป้ายบอกเส้นทางที่ไปยังแหล่งท่องเที่ยว มีจำนวนน้อย ควรมีการเพิ่มจำนวนป้ายให้มากขึ้น เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตำบลบางปู ส่วนข้อเสนอแนะด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ไม่มีข้อมูลจากนักท่องเที่ยวในด้านนี้

สรุปผลการวิเคราะห์ SWOT สถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
1.สภาพพื้นที่ติดทะเล	1.จำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว
2. เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่อยู่ใกล้กรุงเทพ	2.ประเภทนักท่องเที่ยวหลากหลายยากในการควบคุม
3. เป็นศูนย์ศึกษาธรรมชาติ ระบบนิเวศชายฝั่งที่ครบวงจร	3.มีบุคคลแอบแฝงมาขายโมบาย และก่อการวิวาท
4.. เป็นห้องเรียนศึกษาธรรมชาติ ที่สัมผัสได้จริง	4.ได้รับผลกระทบจากมลภาวะจากโรงงานอุตสาหกรรม
5.มีความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ป่าชายเลน ดงแสม สิ่งมีชีวิตหน้าดิน และนก	
6.เป็นแหล่งดูนกอพยพมากกว่า 200 ชนิด	
7.มีการจัดกิจกรรมศึกษาธรรมชาติที่ครบถ้วนเช่น กิจกรรมเดินป่าศึกษาธรรมชาติ กิจกรรมดูนก	
8.มีการจัดห้องนิทรรศการ ป้ายสื่อความหมายน่าสนใจ	
9.มีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้โดยตรงในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	
10.มีร้านอาหารบรรยากาศดี และราคาถูก	
11.มีกิจกรรมลีลาศทุกวันเสาร์	
12.มีพนักงานволให้ชม	
13.มีการรักษาความปลอดภัยที่ดี เพราะเป็นเขตทหาร	

โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
1.การ ฟื้นฟู และปลูกพรรณไม้เพิ่มเติม 2. การปรับปรุงระบบการไหลเวียนของน้ำภายในพื้นที่ 3.การปล่อยปุ๋ยผสมคืนสู่ธรรมชาติ 4.การบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ 5.การปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณโดยรอบ	1.ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี 2.ข้อจำกัดในฤดูกาลท่องเที่ยว 3.พื้นที่สกปรกจากมูลนก

จากข้อมูลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ สามารถนำมาเป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้ดังนี้

โครงการ	วัตถุประสงค์
1. โครงการฟื้นฟูป่าชายเลน	เพื่อเป็นการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเป็นการสร้างระบบนิเวศที่ดี เพื่อเป็นการปลูกจิตสำนึกให้ประชาชน และนักท่องเที่ยวรู้จักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
2. โครงการอนุรักษ์ ฟื้นฟู แหล่งน้ำ	เพื่อเป็นการฟื้นฟูสภาพแหล่งน้ำให้กลับมาสะอาด และปราศจากสิ่งปฏิกูล
3. โครงการบำบัดน้ำเสีย	เพื่อเป็นการทำความสะอาดน้ำทิ้งจากสถานที่อยู่อาศัย หรือแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสะอาดก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำตามธรรมชาติ
4. โครงการปล่อยปุ๋ยผสมกลับสู่ธรรมชาติ	เพื่อเป็นการอนุรักษ์ และช่วยเพิ่มจำนวนปูแสม
5. โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ บริเวณสถานที่ท่องเที่ยว	เพื่อเป็นการรักษาภาพของสถานที่ให้มีความสวยงามอยู่เสมอ
6. โครงการบางปูฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม	เพื่อปรับปรุง ฟื้นฟูสภาพแวดล้อมในชุมชน และสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนให้เห็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อม
7. โครงการอบรมผู้ประกอบการด้านสิ่งแวดล้อม	เพื่อให้ผู้ประกอบการได้มีความรู้ความเข้าใจในการแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อม และร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อม
8. โครงการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ด้านสิ่งแวดล้อมและเมืองน่าอยู่	เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานด้านสิ่งแวดล้อมให้ทั่วถึงในทุกพื้นที่
9. โครงการพัฒนาและปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยว	เพื่อปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวให้สวยงาม

โครงการ	วัตถุประสงค์
10. โครงการพัฒนาศูนย์กลางท่องเที่ยว	เพื่อสนับสนุนสถานที่ท่องเที่ยวให้เป็นที่ยอมรับ

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและ บริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

เพศ พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เพศหญิง ชอบในการท่องเที่ยว การพบปะสังสรรค์ และการพักผ่อน เพราะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวอย่างอิสระ และไม่เหน็ดเหนื่อยมาก จึงสามารถเที่ยวได้ทั้งเพศหญิงและเพศชาย

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และด้านบริการการท่องเที่ยวพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นในด้านการท่องเที่ยว และด้านบริการการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากกิจกรรม และบริการที่จัดขึ้นนั้นสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างครบถ้วน อาจเป็นเพราะว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถเดินทางได้อย่างสะดวก สถานที่ท่องเที่ยวมีหลากหลายประเภท ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเลือกท่องเที่ยวได้ตามความต้องการ โดยไม่มีความแตกต่างในเรื่องเพศ การวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วาชรรัตน์ นันทเสน ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อ ความพร้อมด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก และพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพร้อมในด้านสภาพแวดล้อม ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และด้านบริการการท่องเที่ยว ในอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก ที่แตกต่างกัน และยังไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยังและฟลาวเวอร์ ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวใน Cook County Forest Preserve District ของสหรัฐอเมริกา พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อสภาพพื้นที่ป่าที่ยังเป็นธรรมชาติและไม่ต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการนันทนาการมากนัก

อายุ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นในด้านการท่องเที่ยว และด้านบริการการท่องเที่ยว ที่แตกต่างกัน โดยที่นักท่องเที่ยวในกลุ่มอายุ 51 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นในด้านการท่องเที่ยว และด้านบริการการท่องเที่ยว มากกว่า กลุ่มอายุช่วงอื่น

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และด้านบริการการท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีช่วงอายุระหว่าง 51 ปีขึ้นไป มีความชื่นชอบในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะช่วงอายุนี้ต้องการการพักผ่อนที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ ทั้งยังสามารถสัมผัสถึงความสวยงาม ความแปลกตาของพรรณพืช และสัตว์ต่างๆ ที่มีอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวได้ตามความต้องการ การวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สันติ สุข

เย็น ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการให้บริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ หาดวนกร อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ปัจจัยด้านอายุของนักท่องเที่ยวที่ต่างกัน มีความพึงพอใจในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และบริการการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาดา นิมหิรัญวงษ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการท่องเที่ยวภายในประเทศของผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการท่องเที่ยวภายในประเทศในระดับปานกลาง โดยมีความต้องการท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ศาสนา และศิลปะ วัฒนธรรม และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พันตำรวจโทสนธยา บำรุงศักดิ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว มีความคิดเห็นอยู่ในระดับสูง

ระดับการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และด้านบริการการท่องเที่ยว ที่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้นเป็นการท่องเที่ยวที่ให้ทั้งความรู้ ความเพลิดเพลิน และเป็นการพักผ่อนอย่างมีคุณค่า ทั้งนี้ยังสามารถท่องเที่ยวได้ทุกเวลา อย่างไม่มีข้อจำกัดทางด้านระดับการศึกษา

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และด้านบริการการท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่างกัน สามารถเข้าใจถึงความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้อย่างถูกต้องเหมือนกันเป็นเพราะการท่องเที่ยวประเภทนี้ ใกล้ชิดกับธรรมชาติที่อยู่รอบตัว ทรัพยากรการท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นการสร้างความสวยงามจากธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ ภูเขา หรือลำธาร สิ่งเหล่านี้ธรรมชาติได้สร้างขึ้นมาอย่างลงตัว ซึ่งเป็นการง่ายที่จะเกิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขึ้น และไม่จำเป็นต้องมีการแบ่งระดับความรู้ในการท่องเที่ยวประเภทเชิงนิเวศ การวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วาชรรัตน์ นันทเสน ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อ ความพร้อมด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก และพบว่า ปัจจัยทางด้านสังคมและระดับการศึกษา ของนักท่องเที่ยว มีผลต่อความคิดเห็นต่อความพร้อมในด้านบริการการท่องเที่ยว ในอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก ที่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พันตำรวจโทสนธยา บำรุงศักดิ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา พบว่า ประชาชนที่การศึกษาต่างกัน มีความตระหนักในสิ่งแวดล้อม และการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปข้อเสนอแนะ ได้ดังนี้

1. ควรมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวและส่งเสริมให้ ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ เป็นที่รู้จักกันทั่วไป การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ช่วยกันประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ผ่านสื่อต่างๆ มากขึ้น เช่น นิตยสารท่องเที่ยว อินเทอร์เน็ต สารคดีต่างๆ ผ่านทางโทรทัศน์ มีการจัดโปรแกรมทัวร์ท่องเที่ยวตามสถานที่ต่างๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวรู้จักแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ
2. สถานที่ท่องเที่ยว ในพื้นที่ป่าชายเลน ควรมีการบำรุงรักษาพรรณพืช และสัตว์น้ำบริเวณชายฝั่ง ให้ความสมบูรณ์ มีการให้ข้อมูลความรู้ ข่าวสารเพิ่มเติม เพื่อเป็นการชักชวนนักท่องเที่ยวให้มาเยี่ยมชม
3. สถานที่พักผ่อน ควรมีการจัดสถานที่ให้สวยงาม สะอาด และมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวมากขึ้น มีการเพิ่มบริการที่พักแบบ Home Stay สำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการพักผ่อนและเรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้าน
4. ร้านอาหาร ควรให้ความรู้แก่เจ้าของร้านในเรื่องการให้บริการและสุขอนามัย ในการจำหน่ายอาหารและในด้านราคา ให้มีมาตรฐานและ มีการจัดร้านให้สวยงาม เพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว
5. การเดินทาง ควรมีการให้ข้อมูลข่าวสาร หรือทำป้ายบอกเส้นทางให้ชัดเจน และไม่สับสน เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรม และบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ กับสถานที่อื่นๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน
2. ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ เพื่อจะได้นำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนและการส่งเสริมการท่องเที่ยว ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติให้เดินทางมาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น
3. ควรมีการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยว ที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อความคิดเห็นในการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว
4. ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรม และบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการโดยใช้เครื่องมือแตกต่างกัน เช่น แบบสัมภาษณ์

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2538). นโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. กรุงเทพฯ : กองนโยบายและแผน, การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- (2541). แผนปฏิบัติการท่องเที่ยวแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : บริษัท อัลซา จำกัด.
- (2544). คู่มือการท่องเที่ยวภูเก็ต. กรุงเทพฯ : กองผลิต.
- (2544). คำศัพท์ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : กองบริการวิชาการ และฝึกอบรม.
- (2547). การสำรวจจำนวนนักท่องเที่ยว ปี 2547. กรุงเทพฯ : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- (2549). จังหวัดสมุทรปราการ. สืบค้นเมื่อ 8 มีนาคม 2549, จาก <http://www.tat.oc.th>
- กนกวรรณ ศรีสุวรรณภพ. (2547). การประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์จากการไม่ได้ใช้ประโยชน์ในการอนุรักษ์ป่าชายเลนของประชาชนกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์. วท.ม. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้. ถ่ายเอกสาร.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2544). การวิเคราะห์สถิติ : เพื่อการตัดสินใจ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- กุลธร ธนาพงศธร. (2530). การบริหารงานบุคคล. เอกสารการสอนชุดวิชา 32304 หน่วยที่ 6-16 สาขาวิชาการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- จิราพร กองทอง. (2540). ปัจจัยที่ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปที่ท่องเที่ยวด่านช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์. กศ.ม. (ภูมิศาสตร์). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. (2540). วิถีไทย: การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: โครงการวิถีทรรศน์. 1-10.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2532). การวางแผน. กรุงเทพฯ. 13.
- บุญเรียม ชมเมฆ. (2539). ป่าชายเลน (Mangrove Forest) กองผลิตและเผยแพร่สารนิเทศ. ศูนย์บริการเอกสารการวิจัยแห่งประเทศไทย. สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. 75.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2542, มกราคม - มีนาคม). "มารู้จักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกันเถิด," จุลสารการท่องเที่ยว. 18(1) : 9.
- ปัญญา วีระวิทยาเลิศ. (2547). ปฏิบัติการวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

- ประสาธน์ หลักศิลา. (2511). สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ก้าวหน้า.
- ประยูร กาญจนดุล. (2523). กฎหมายปกครองพระนคร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปิยะ หนูนิล. (2547). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่องานกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการให้บริการ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย. วิทยานิพนธ์. วท.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- แผนพัฒนาเทศบาลตำบลบางปู. (2547). งานวิเคราะห์นโยบายและแผนงาน. กองวิชาการและแผนงาน.
- พจนารถ กริ่งไกร. (2545). การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กับชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม กรณีศึกษา ตำบลโป่งงาม อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์. เชียงใหม่ : รายงานการค้นคว้าแบบอิสระบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- พัชรกร การ์นต์. (2533). ความคิดเห็นของข้าราชการที่มีต่อการย้ายถิ่นที่ตั้งสถานที่ทำงาน อันเนื่องมาจากผลกระทบการอนุรักษ์พื้นที่กรุงรัตนโกสินทร์. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (วิทยาศาสตร์เกษตร). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- พิเชษฐ์ เปียร์กลีน. (2541, กันยายน-ธันวาคม). วันฟ้าเปิดที่ป่าชายเลน. วารสารสงขลา นครินทร์ 19(3) : 79-82.
- พวงรัตน์ เกษรแพทย์. (2544). การวางแผนกลยุทธ์สำหรับนักการศึกษา. กรุงเทพฯ. ชมรมเด็ก. ถ่ายเอกสาร.
- ภรเดช พยัณวีเชียร. (2539, เมษายน - มิถุนายน). “พัฒนาการท่องเที่ยวในทิศทางที่ยั่งยืน” จุลสารการท่องเที่ยว. 15(2) : 4 – 7.
- มณูญ สอนเกิด และสุทธิรักษ์ หงสะมัด. (2545). ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจนระดับครัวเรือน เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนแบบพอเพียง. กรุงเทพฯ. กองพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม. ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2: 2.
- รชพร จันท์สว่าง. (2545). ทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อจุดประสงค์เฉพาะ. เอกสารการสอนชุดวิชาทรัพยากรการท่องเที่ยวของไทย สาขาวิชาวิทยาการจัดการ.นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- รัฐจวน ทองรุต. (2541, กรกฎาคม – กันยายน). “อสังหาริมทรัพย์กับการท่องเที่ยวปี “Amazing Thailand” จุลสารการท่องเที่ยว. 17(2) : 4-8.
- ราไพพรรณ แก้วสุริยะ. (2540). การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แผนและ นโยบาย. เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่อง การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แผนและ นโยบาย. กรุงเทพฯ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

----- แก้วสุริยะ. (2544). การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี.

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2540). สถิติวิทยาทางการศึกษา. กรุงเทพฯ วัฒนาพานิช.

วนิดา อามีน. (2541). สถานการณ์และการจัดการทรัพยากรป่าชายเลนในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : กลุ่มช่วยอำนวยการ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 24.

วรรณ วลัยวานิช. (2539). ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยวไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์. ถ่ายเอกสาร.

วรวิทย์ สุวรรณภักดี. (2547). ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานนกน้ำทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง. ปรินญาณิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

วาชรัตน์ นันทเสน. (2546). ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อ ความพร้อมด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์. วท.ม.กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

วาลิกา แสนคำ. (2545). การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม บ้านเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์. เชียงใหม่ : รายงานการค้นคว้าแบบอิสระ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.

ศักดิ์ สุนทรเสณี. (2531). เจตคติ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์รุ่งวัฒนา.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. (2545). การบริหารเชิงกลยุทธ์ ฉบับมาตรฐาน. กรุงเทพฯ ดวงกลม. ถ่ายเอกสาร.

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาแห่งประเทศไทย. (2540). รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ. กรุงเทพฯ . การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 1-3.

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2540). รายงานขั้นสุดท้าย การดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. กรุงเทพฯ. ศูนย์บริการวิชาการ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.

สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม. (2539). สภาวะแวดล้อมของเรา (OUR ENVIRONMENT) ฝ่ายบริการวิชาการ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สันติ สุขเย็น. (2546). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติหาดวกรอ อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์. วท.ม.กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

สนธิ อักษรแก้ว. (2531, มีนาคม – เมษายน). แนวนโยบายและการพัฒนาป่าชายเลน.
วารสารเทคโนโลยีที่เหมาะสม 2: 66 - 83.

สมชาย พานิชสุขโข. (2524, กันยายน – ธันวาคม). ป่าชายเลนในท้องที่ป่าไม้ในเขต
นครศรีธรรมราช. วารสารสักทอง ปีที่ 6 ฉบับที่ 3: 43 – 49.

สมบัติ กาญจนกิจ. (2544). นันทนาการและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สาริต ดันติกฤตยา. (2546). ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ที่มีผลต่อความคิดเห็นของรา
ษฎรต่อการฟื้นฟูป่าชายเลนในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเลนดอนสัก อำเภอดอนสัก
จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์. วท.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

สุชา จันทรเฒ และสุรางค์ จันทรเฒ. (2520). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : แพร่วิทยา.

สุชาดา นิยมศิริวงศ์. (2544). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการท่องเที่ยวในประเทศ
ของผู้สูงอายุ. วิทยานิพนธ์. ศษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

สุรีพร ภัทราพรนันท์. (2541). ทศนคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติในจังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (สิ่งแวดล้อม
ศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

สุรเชษฐ์ เชษฐมาศ และดรชณี เอ็มพันธุ์. (2538). แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิง
อนุรักษ์. ถ่ายเอกสาร.

เสริม ไชยณรงค์. (2523). ความคิดเห็นของคณะกรรมการสภาตำบลที่มีต่อโครงการ
เตรียมชุมชนเพื่อรับบริการขั้นพื้นฐานในจังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การ
บริหารองค์การ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่าย
เอกสาร.

เสาวภา สวัสดิ์พีระ. (2535, มกราคม - มีนาคม). ป่าชายเลน. จุลสารสถาบันวิจัย
วิทยาศาสตร์ทางทะเล ปีที่ 5 ฉบับที่ 1: 12 – 13.

Laseurain,C.H. (1998). Proprietors “Opinion on Ecotourism: A Case Study of The
Roxy Bay, Sydney Australia,” Journal of Ecotourism Research. 60 (4) 248-A

Forster, R.C. (1992). Psychology for Life Adjustment. Chicago: American Technical
Society.

Guralnik, D.B. (1976). Webster's New World Dictionary of American Language.
Ohio: Willam Collins and World Publishing Company, Inc

Hendee, J.C. and Others. (1984). “Wilderness Users in the Pacific Northwest: Their
Characteristics, Values and Management Preferences”. Washington,D.C.:
USDA Forest Service Research Paper 61.

- Kolasa, B.J. (1962). Introduction to Psychology. 3rd ed. New York. Harcourt Brance and World.
- Lucy, G. Dennis W.H. and Birkhead, G. (1995). Equity in Local Service Distribution. Public. Abministration Review.
- Mcdowell, L.L.G. (1996). "Leisure Recreational and Practices Among Adolescents with and Without Mental Retradation," Dissertation Adstracts International.
- Mc Intosh, R.W. and Goeldner,: (1984). Tourism Principles, Practices, Philosophies. 5th ed. New York John Wiley & Son, Inc. 4.
- Parasuraman, A, Zeithaml, V.A. and Berry, L.L. (1985). A Conceptual Model of Service Quality and Its Implication for Future Research. Journal of Marketing.
- Watson, J.F. (Dai –A 57/07 : p.251 ; Jan, 1997). " The Impact of Leisure Attitude and Motivation on the Physical Recreation/ Leisure Participation Time of College Students," Dissertation Adstracts International.
- Webster. (1973). Webster's New World Dictionary. New York: Compact School the World Publishing.
- Yamane, Taro. (1967). Statistic, an Introductory Analysis. 2nd ed. New York: Harper and Row.
- Young, R.A. and M. L. Flowers, (1982). Usres of and Patterns Satisfaction and Recommendations. Forest research report. University of Illinois.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือขอเชิญผู้เชี่ยวชาญ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5731, 5646

ที่ ศธ 0519.12/7475 วันที่ 24 พฤศจิกายน 2549

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะบดีคณะวิทยาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวชนกสุดา เพ็ชรไทย นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลน : กรณีศึกษาดำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์นำชัย เลวลย์ และรองศาสตราจารย์อรรถมน นาวากาญจน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญ อาจารย์อรอนงค์ พริ้งสุลกะ เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัด เป็นผู้เชิญชวนให้ นางสาวชนกสุดา เพ็ชรไทย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0519.12/ ๗4 ๗ /

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๗ พฤศจิกายน 2549

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คร.จินดา กาญจนวิสุทธิ์

เนื่องด้วย นางสาวชนกสุดา เพ็ชรไทย นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลน : กรณีศึกษา ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์นำชัย เลวลัย และ รองศาสตราจารย์อรรถมน นาวากาญจน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบแบบสอบถาม เรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลน : กรณีศึกษา ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวชนกสุดา เพ็ชรไทย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสิริ จิระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ: สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติ โทรศัพท 02-3951364 มือถือ 081-6327410

ที่ ศธ 0519.12/ ๖๔๖๒

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๖ พฤศจิกายน 2549

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว

เนื่องด้วย นางสาวชนกสุดา เพ็ชรไทย นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลน : กรณีศึกษาคำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์นำชัย เลวลย์ และรองศาสตราจารย์อารมย์ นาวากาญจน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญ คุณจรินทร์ วิศวสุขมงคล เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบสอบถาม เรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลน : กรณีศึกษาคำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัด เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวชนกสุดา เพ็ชรไทย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสิริ จีระเชษฐกุล)

กณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานกณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-3951364 มือถือ 081-6327410

ที่ ศธ 0519.12/ ๖ 4 ๖ 3

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๖ พฤษภาคม 2549

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

เนื่องด้วย นางสาวชนกสุดา เพ็ชรไทย นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลน : กรณีศึกษาดำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์นำชัย เลวลัย และรองศาสตราจารย์อารมย์ นาวากาญจน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญ คุณพัชรินทร์ สวัสดิ์นาวิน เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบสอบถาม เรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลน : กรณีศึกษาดำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัด เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวชนกสุดา เพ็ชรไทย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ: สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-3951364 มือถือ 081-6327410

ที่ ศธ 0519.12/ ๖ 4 ๖ 4

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๖๖ พฤศจิกายน 2549

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางเมือง

เนื่องด้วย นางสาวชนกสุดา เพ็ชรไทย นิติระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลน : กรณีศึกษา ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์นำชัย เลวลีย์ และ รองศาสตราจารย์อรรถมน นาวากาญจน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญ คุณสาขหุค สุกใส เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบสอบถาม เรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลน : กรณีศึกษา ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัด เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวชนกสุดา เพ็ชรไทย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสิริ จิระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ: สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติศาสตร์ โทรศัพท์ 02-3951364 มือถือ 081-6327410

ภาคผนวก ข
แบบสำรวจ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์

แบบสำรวจสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

หัวข้อ	สภาพและปัญหา
1. ป้ายบอกทางเข้าถึงสถานที่	
2. สิ่งซึ่งบ่งบอกว่าถึงจุดท่องเที่ยว	
3. ศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว	
4. ร้านอาหาร	
5. ร้านขายของที่ระลึก	
6. การให้ข้อมูลและการสื่อความหมายจุดท่องเที่ยว	
7. การกำหนดเส้นทางเดินท่องเที่ยวและมีลูกศรชี้ทาง	
8. มีเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นอธิบายข้อมูลสถานที่	
9. การมีป้ายบอกข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่	
10. การมีผัง แผนที่แสดงภาพรวมจุดท่องเที่ยว	
11. มีที่จอดรถ	
12. มีสถานที่พักผ่อนให้นักท่องเที่ยว	
13. การปรับปรุงบริการข้อมูลให้ทันสมัยเสมอ	
14. การดูแลความสะอาดของสถานที่	
15. นักท่องเที่ยวสามารถเดินชมสถานที่ได้มากเท่าที่ต้องการ	
16. สถานที่มีเอกลักษณ์เป็นที่รู้จัก	

ที่มา : สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตารางการตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว

1. รายการทรัพยากรธรรมชาติ

1. ทรัพยากรธรรมชาติ	ลักษณะ และผู้จัดการ	ที่ตั้ง (แผนที่)	การเข้าถึง	ผู้ใช้ประโยชน์	บริการนักท่องเที่ยว	ข้อมูลนักท่องเที่ยว	ชื่อผู้ที่จะติดต่อ สถานที่ โทรศัพท์
1.1 ภูมิทัศน์และภูมิอากาศ หาด ถ้ำ ที่ราบหุบเขา ถ้ำถ้ำกาล เกาะ ฯลฯ							
1.2 พืช : ป่า ไร่ เขา สวนผลไม้ สวน ฟาร์ม ต้นไม้ ป่าไม้ ป่าชายเลน สมุนไพร สวนครัว ความหลากหลายทางชีวภาพ ฯลฯ							
1.3 สัตว์ : นก สัตว์บก สัตว์น้ำ สัตว์ใกล้สูญพันธุ์ แมลง สัตว์ป่า สัตว์เลี้ยง ปศุสัตว์ ฯลฯ							
1.4 น้ำ : ลำธาร แม่น้ำ คู่งน้ำ น้ำตก ทะเลสาบ น้ำพุร้อน ทะเล อ่างเก็บน้ำ เขื่อน ฯลฯ							

2. รายงานทรัพยากรวัฒนธรรม

2. ทรัพยากรวัฒนธรรม	ลักษณะ และผู้จัดการ	ที่ตั้ง (แผนที่)	การเข้าถึง	ผู้ใช้ประโยชน์	บริการนักท่องเที่ยว	ข้อมูลนักท่องเที่ยว	ชื่อผู้ที่จะติดต่อ สถานที่ โทรศัพท์
2.1 มรดกทางวัฒนธรรม : ปราสาท ป้อม ที่เกิดคนสำคัญ โบราณสถาน โบราณวัตถุ หมู่บ้าน/ เมือง วัฒนธรรม พื้นบ้าน ศูนย์ข้อมูล ศูนย์วัฒนธรรม วัฒนธรรม สถาปัตยกรรม							
2.2 มรดกด้านศาสนา : โบสถ์ วิหาร สุเหร่า โบสถ์คริสต์ วัด สุสาน ศาสนสถาน เจดีย์ปราสาท ขอม พระพุทธรูปปางต่างๆ จิตรกรรมฝาผนัง ประติมากรรม พระไตรปิฎก ไบเบิ้ล กุระอาน							
2.3 ศิลปชาติพันธ์ ชนกลุ่มน้อย ชาวเขา ดนตรี อาหาร หัตถกรรม ภาษาถิ่น การแสดงขนบธรรมเนียม ประเพณี							

3. รายงานทรัพยากรมหกรรมและปรากฏการณ์สำคัญ (Events)

3. ทรัพยากรมหกรรมและ Events	ลักษณะ และผู้จัดการ	ที่ตั้ง (แผนที่)	การเข้าถึง	ผู้ใช้ประโยชน์	บริการนักท่องเที่ยว	ข้อมูลนักท่องเที่ยว	ชื่อผู้ที่จะติดต่อ สถานที่ โทรศัพท์
3.1 มหกรรม เฟสติวัลดนตรี ชนิดต่างๆ แจส บ๊อบ การแสดง ละคร เต็มรา ลิเก หนังใหญ่							
3.2 Tournaments การแข่งขัน กีฬา กอล์ฟ เทนนิส ฟุตบอล มวย แข่งรถ แข่งม้าโชว์ ประกวดสุนัข							
3.3 งานแสดงสินค้าธุรกิจ งานแสดงสินค้า เกษตรกรรม รถยนต์ เรือ อุปกรณ์กีฬา งานประชุม ประชุมสมาคมโลก							
3.4 งานแสดงอื่นๆ วันชาติ งานฉลอง งานฉลองถนนต่างๆ ขบวนแห่ มหกรรมหัตถกรรม เกษตรกรรม ดอกไม้ แสงบุญ ประกวดงานแสดง อาหาร ถ่ายรูป							

4. รายการทรัพยากรด้านกิจกรรม

4. ทรัพยากรด้านกิจกรรม	ลักษณะ และผู้จัดการ	ที่ตั้ง (แผนที่)	การเข้าถึง	ผู้ใช้ประโยชน์	บริการนักท่องเที่ยว	ข้อมูลนักท่องเที่ยว	ชื่อผู้ที่จะติดต่อ สถานที่ โทรศัพท์
4.1 กิจกรรมนันทนาการ สนามเด็ก สนามกอล์ฟ สนามเทนนิส เส้นทางศึกษา ธรรมชาติทางจักรยาน คลอง โตดรม สระว่ายน้ำ การพายเรือ ตกปลา แกะสลัก							
4.2 กิจกรรมด้านบริการ ขายปลีก อุปกรณ์แคมป์ปิ้ง เสื้อผ้าเฉพาะ เซรามิก แก้ว สินค้าโรงงาน ละคร การอบสมุนไพร การนวดรักษา ภาพยนตร์							

5. รายการทรัพยากรด้านบริการ

5. ทรัพยากรด้านบริการ	ลักษณะ และผู้จัดการ	ที่ตั้ง (แผนที่)	การเข้าถึง	ผู้ใช้ประโยชน์	บริการนักท่องเที่ยว	ข้อมูลนักท่องเที่ยว	ชื่อผู้ที่จะติดต่อ สถานที่ โทรศัพท์
5.1 การขนส่ง การเข้าถึง ยานพาหนะ เรือ รถไฟ รถยนต์ เครื่องบิน รถทัวร์ สนามบิน ท่าเรือ							
5.2 ที่พักแรม โรงแรม 2-5ดาว โฮมสเตย์ โมเต็ล หอพัก แคมป์ปิ้ง							
5.3 การต้อนรับ ศูนย์ข้อมูล แผนที่ โบว์ชัวร์ ของที่ระลึก ป้ายบอกทาง ไกด์ท้องถิ่น บริษัททัวร์ ที่ทำเจ้าของบ้าน							
5.4 บริการอื่นๆ การซ่อมต่างๆ ปั๊มน้ำมัน ธนาคาร ที่แลกเงิน ตำรวจ ท่องเที่ยว บริการสุขภาพ และ อุบัติเหตุ ไปรษณีย์ โทรศัพท์ ไฟฟ้า ประปา							

6. งานมหกรรมและเหตุการณ์สำคัญในรอบปี

[illegible]

7. การประเมินคุณสมบัติ ความโดดเด่น และอำนาจในการดึงดูดนักท่องเที่ยว

ลักษณะทรัพยากร	คุณภาพ	ความโดดเด่นเมื่อเทียบกับที่อื่น	จุดดึงดูดนักท่องเที่ยว
1. ทรัพยากรธรรมชาติ			
2. ทรัพยากรวัฒนธรรม			
3. EVENTS			
4. กิจกรรม			
5. บริการ			

8. ตารางการจัดอันดับความสำคัญของทรัพยากรท่องเที่ยว

ลักษณะทรัพยากร	คุณสมบัติความโดดเด่น	ลูกค้าสำคัญ	โอกาสในการพัฒนา	อุปสรรคต่อการพัฒนา	อันดับ
ทรัพยากรธรรมชาติ					
ทรัพยากรวัฒนธรรม					
Events					
กิจกรรม					
บริการ					

แบบสอบถาม

เรื่อง

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ในพื้นที่ป่าชายเลน กรณีศึกษา ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ
คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการทำปริญญานิพนธ์ของนักศึกษาตาม
หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์
สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการศึกษาเท่านั้น ซึ่งเป็น
ประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัด
สมุทรปราการต่อไป

ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากท่านในการให้ข้อมูลในการตอบแบบสัมภาษณ์นี้ตามความคิดเห็น
ให้มากที่สุด โดยมีคำถามทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1. ข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2. การสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ในพื้นที่ป่าชายเลน แบ่งออกเป็น 2 ด้าน

1. ด้านการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว

2. ด้านบริการการท่องเที่ยว

ตอนที่ 3. ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่างๆ

การทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้จะสำเร็จลุล่วงได้จากความร่วมมือของท่าน จึงขอขอบพระคุณมา
 ณ โอกาสนี้

นางสาว ชนกสุดา เพ็ชรไทย

นักศึกษาปริญญาโท

สาขาการวางแผนและการจัดการ

การท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง: โปรดตอบแบบสอบถามต่อไปนี้ โดยทำเครื่องหมาย ☐ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. เพศ

☐

ชาย

☐

หญิง

2. อายุ

☐

น้อยกว่า 20 ปี

☐

20-35 ปี

☐

36-50 ปี

☐

51 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

☐

ต่ำกว่าปริญญาตรี

☐

ปริญญาตรี

☐

สูงกว่าปริญญาตรี

นักท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 กิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

- ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

คำชี้แจง: โปรดตอบแบบสอบถามต่อไปนี้ โดยทำเครื่องหมาย ☐ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่แท้จริง

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับความเหมาะสมของกิจกรรม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<u>กิจกรรมการท่องเที่ยว</u>					
1. เดินป่าศึกษาธรรมชาติ					
2. ดูนก แมลง และสัตว์น้ำชายฝั่ง					
3. ร่วมกิจกรรมปลูกป่าทดแทน					
4. ถ่ายรูปธรรมชาติ					
5. นั่งรถชมวิถีชีวิตชาวบ้าน					
6. นั่งรถชมวิถีชีวิตชาวประมง					
7. รับประทานอาหารทะเล					
8. เลือกซื้อของฝาก ของที่ระลึก					
<u>สถานที่ท่องเที่ยวตำบลปากคลองบางปลากด</u>					
9. นั่งเรือเที่ยวชมพระเจดีย์กลางน้ำ					
<u>สถานที่ท่องเที่ยวตำบลแหลมฟ้าผ่า</u>					
10. นั่งเรือเที่ยวชมบ่อมพระจุลจอมเกล้า					
<u>สถานที่ท่องเที่ยวตำบลท้ายบ้าน</u>					
11. เที่ยวชมวัดอโศการาม					
<u>สถานที่ท่องเที่ยวตำบลปากน้ำ</u>					
12. ชมพิพิธภัณฑ์ทหารเรือ					
13. ชมพิพิธภัณฑ์ช้างเอราวัณ					
<u>สถานที่ท่องเที่ยวตำบลบางปู</u>					
14. เที่ยวชมเมืองโบราณ					
15. เที่ยวชมสถานต่างอากาศบางปู					
16. เที่ยวชมฟาร์มจระเข้และสวนสัตว์					

- ด้านบริการการท่องเที่ยว

คำชี้แจง: โปรดตอบแบบสอบถามต่อไปนี้ โดยทำเครื่องหมาย ☐ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่แท้จริง

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับความเหมาะสมของบริการการท่องเที่ยว				
บริการการท่องเที่ยว	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
17. มีการจัดสถานที่ สบเจียบ					
18. มีการตกแต่งสิ่งปลูกสร้างกลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ					
19. สถานที่มีบรรยากาศร่มรื่น สวยงาม					
20. มีบริเวณสำหรับดูนก และสัตว์น้ำชายฝั่งเหมาะสม					
21. มีการบำรุงรักษาป่าชายเลนและพันธุ์ไม้ต่างๆ ให้สมบูรณ์					
22. มีการจัดทำเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติที่สะอาด					
23. มีการจัดทำแผนผัง แผนที่ ป้ายสื่อความหมายแสดงเส้นทางชัดเจนและเข้าใจง่าย					
24. มีเจ้าหน้าที่ให้ข้อมูล เกี่ยวกับสถานที่บริการ อย่างเพียงพอ					
25. มีบริการร้านอาหาร และเครื่องดื่มที่สะอาด และเป็นระเบียบ					
26. มีความเหมาะสมของราคาอาหาร และเครื่องดื่ม					
27. มีบริการ ห้องน้ำ ห้องส้วม สะอาดและเพียงพอ					

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับความเหมาะสม ของบริการการท่องเที่ยว				
บริการการท่องเที่ยว	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
28. มีที่รองรับขยะอย่างเพียงพอ					
29. มีการจัดระบบการจราจร ที่จอดรถ ที่เพียงพอ					
30. มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสถานที่					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม และบริการการท่องเที่ยว
เชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ว่ายังมีสิ่งใดที่ขาดตก
บกพร่อง หรือ ต้องการให้เพิ่มเติมกิจกรรมการท่องเที่ยว และบริการการท่องเที่ยว ในแง่มุมต่างๆ

โปรดเขียนคำแนะนำได้อย่างเต็มที่ เพราะจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพิจารณา
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่อไป

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ

เรื่อง

กิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง
จังหวัดสมุทรปราการ

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการทำปริญญานิพนธ์ของนักศึกษาตาม
หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์
สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการศึกษาเท่านั้น ซึ่งเป็น
ประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัด
สมุทรปราการต่อไป

ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากท่านในการให้ข้อมูลในการตอบแบบสัมภาษณ์นี้ตามความคิดเห็น
ให้มากที่สุด โดยมีคำถามทั้งหมด 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยว

ตอนที่ 3 ความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะต่างๆ

การทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้จะสำเร็จลุล่วงได้จากความร่วมมือของท่าน จึงขอขอบพระคุณมา
 ณ โอกาสนี้

นางสาว ชนกสุดา เพ็ชรไทย

นักศึกษาปริญญาโท

สาขาการวางแผนและการจัดการ

การท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ
เรื่อง
กิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลบางปู อำเภอเมือง
จังหวัดสมุทรปราการ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

ชื่อ/สกุล.....อายุ.....ปี อาชีพ.....
ตำแหน่ง.....วันที่...../...../.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อกิจกรรมและบริการการท่องเที่ยว

1. ท่านคิดว่าสถานที่ท่องเที่ยว ในพื้นที่ป่าชายเลนตำบลบางปู สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่ง
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้หรือไม่ อย่างไร
.....
.....
2. จุดเด่น และจุดด้อย ของสถานที่มีด้านในบ้าง
.....
.....
3. กิจกรรมและบริการการท่องเที่ยวของสถานที่ท่องเที่ยว ในพื้นที่ป่าชายเลนตำบลบางปู มีความ
เหมาะสมสำหรับต้อนรับนักท่องเที่ยวหรือไม่ และมีด้านใดบ้าง
.....
.....
4. ถ้าจะพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว ในพื้นที่ป่าชายเลนตำบลบางปู ควรพัฒนาด้านใดบ้าง
.....
.....

ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว

ตอนที่ 3 ความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

5. ท่านคิดว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหมายถึงอะไร

.....

.....

6.หลักการสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศคืออะไร

.....

.....

7. ท่านคิดว่าสถานที่ท่องเที่ยว ในพื้นที่ป่าชายเลนตำบลบางปู ได้รับประโยชน์อะไรจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

.....

.....

8. ท่านคิดว่านักท่องเที่ยวได้รับประโยชน์อะไรจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

.....

.....

9. ท่านคิดว่าจะสามารถพัฒนาสถานที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สมบูรณ์ได้อย่างไร

.....

.....

ตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

10. ท่านมีส่วนร่วมในการหาแนวทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆด้านการท่องเที่ยวของสถานที่ หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

11. ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการท่องเที่ยวของสถานที่ หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

12. ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวและบริการการท่องเที่ยว หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะต่าง ๆ

.....

.....

ภาคผนวก ค
ตารางค่าIOC

ตารางสรุปคะแนนค่าIOC

รายการ	ลำดับผู้เชี่ยวชาญ					IOC
ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	1	2	3	4	5	
1. เดินป่าศึกษาธรรมชาติ	+1	+1	+1	+1	+1	1
2. ดูนก แมลง และสัตว์น้ำชายฝั่ง	+1	+1	+1	+1	+1	1
3. ปลุกป่าชายเลนทดแทน	+1	+1	+1	+1	+1	1
4. ถ่ายรูปธรรมชาติ	+1	+1	+1	+1	+1	1
5. นั่งรถชมวิถีชีวิตชาวบ้าน	+1	+1	+1	+1	+1	1
6. นั่งรถชมวิถีชีวิตชาวประมง	+1	+1	+1	+1	+1	1
7. นั่งเรือเที่ยวชมพระเจดีย์กลางน้ำ	+1	+1	+1	+1	+1	1
8. นั่งเรือเที่ยวบ่อมพระจุลจอมเกล้า	+1	+1	+1	+1	+1	1
9. เที่ยวชมพิพิธภัณฑ์ทหารเรือ	+1	+1	+1	+1	+1	1
10. เที่ยวชมพิพิธภัณฑ์ช้างเอราวัณ	+1	+1	+1	+1	+1	1
11. เที่ยวชมเมืองโบราณ	+1	+1	+1	+1	+1	1
12. เที่ยวชมวัดอโศการาม	+1	+1	+1	+1	+1	1
13. เที่ยวชมสถานตากอากาศบางปู	+1	+1	+1	+1	+1	1
14. เที่ยวชมฟาร์มจระเข้และสวนสัตว์	+1	+1	+1	+1	+1	1
15. รับประทานอาหารทะเล	+1	+1	0	+1	+1	0.8
16. ชื้อของฝาก ของที่ระลึก	0	+1	+1	0	+1	0.6

ตารางสรุปคะแนนค่าIOC

รายการ	ลำดับผู้เชี่ยวชาญ					IOC
	1	2	3	4	5	
17. มีการจัดสถานที่ สงบเงียบ	+1	+1	+1	0	+1	0.8
18. มีการตกแต่งสิ่งปลูกสร้างกลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ	+1	+1	+1	+1	+1	1
19. สถานที่บรรยากาศร่มรื่น สวยงาม	+1	+1	+1	+1	+1	1
20. มีบริเวณสำหรับตุนก และสัตว์น้ำชายฝั่งเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1
21. มีการบำรุงรักษาป่าชายเลน และพันธุ์ไม้ต่างๆให้สมบูรณ์	+1	+1	+1	+1	+1	1
22. มีการจัดเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติที่สะอาด และปลอดภัย	+1	+1	+1	+1	+1	1
23. มีการจัดทำแผนผัง แผนที่ ป้ายสื่อความหมายแสดงเส้นทางชัดเจน และเข้าใจง่าย	+1	+1	+1	+1	+1	1
24. มีเจ้าหน้าที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ การบริการ และเพียงพอ	+1	+1	+1	+1	0	0.8
25. มีบริการร้านอาหาร และเครื่องดื่มที่สะอาด และเป็นระเบียบ	+1	+1	+1	+1	+1	1
26. มีความเหมาะสมของราคา และเครื่องดื่ม	+1	+1	+1	+1	+1	1
27. มีบริการห้องน้ำ ห้องส้วม สะอาด และเพียงพอ	+1	+1	+1	+1	+1	1
28. มีที่รองรับขยะอย่างเพียงพอ	+1	+1	+1	+1	+1	1
29. มีการจัดระบบการจราจร ที่จอดรถที่เพียงพอ	+1	+1	+1	+1	+1	1
30. มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสถานที่	+1	+1	+1	+1	+1	1

ภาคผนวก จ
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1.	ชื่อ-สกุล
ตำแหน่ง
สถานที่ทำงาน	ดร. อรอนงค์ พริ้งศุลกะ
อาจารย์
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2.	ชื่อ-สกุล
ตำแหน่ง
สถานที่ทำงาน	ดร. จินตนา กาญจนวิสุทธิ์
หัวหน้าแผนกวิจัย
วิทยาลัย นอร์ทกรุงเทพ
3.	ชื่อ-สกุล
ตำแหน่ง
สถานที่ทำงาน	นางสาวจรินทร์ วิศวสุขมงคล
นักพัฒนาการท่องเที่ยว 6
สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว
4.	ชื่อ-สกุล
ตำแหน่ง
สถานที่ทำงาน	นางพัชรินทร์ สวัสดิ์นาวิน
ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
เทศบาลตำบลบางปู
5.	ชื่อ-สกุล
ตำแหน่ง
สถานที่ทำงาน	นางสาวสายหยุด สุกใส
เจ้าหน้าที่ธุรการ 5
องค์การบริหารส่วนตำบลบางเมือง

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล	นางสาวชนกสุมิตา เพ็ชรไทย
วัน เดือน ปีเกิด	15 พฤษภาคม พ.ศ. 2524
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	126 ถนนอมรเดช ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ 10270
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2542	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา
พ.ศ. 2546	ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรม จากมหาวิทยาลัยกรุงเทพ
พ.ศ. 2550	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวางแผนและการจัดการ การท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ